

MIR I DOBRO

Glasnik Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM

MOSTAR, LVII/2, rujan 2025.

LVII/2, rujan 2025., SLUŽBENO GLASILO

Izdaje: Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM, Franjevačka 1, pp 153, 88 000 Mostar;

Tel.: (036) 333-525; web: www.franjevci.info; e-mail: mostar@franjevci.info

Uredio: fra Andrija Majić; **Odgovara:** fra Jozo Grbeš; **Lektura:** Irina Budimir

Grafička priprema: Shift Brand Design; **Tisak:** Fram - Ziral; **Zaključeno:** 14. rujna 2025.

PROVINCIJALOVA RIJEČ

Uvodna riječ.....	4
-------------------	---

IZ GENERALNE KURIJE REDA

Novo ime konferencije provincijalnih ministara	5
--	---

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Proslavljen provincijski kapitul u Tomislavgradu.....	6
Okružno pismo o sazivu.....	6
Početak rada Kapitula	9
Izabrana nova uprava Provincije	10
Zaključci Kapitula	12
Provincija preuzela brigu za HKM Kempten	16
Oblačenje franjevačkoga habita.....	17
Polaganje prvih jednostavnih zavjeta.....	18
Obnova jednostavnih zavjeta.....	19
Polaganje svećanih zavjeta.....	19
Svećeničko ređenje	20
Mlada misa fra Roberta Cvitanovića	22
Mlada misa fra Josipa Stanića	23
Mlada misa fra Antonija Petrica	24
Duhovna obnova u Bijeloj kraj Konjica	25
Duhovna obnova u Tomislavgradu.....	25

NAŠI POKOJNICI

Fra Nenad Galić.....	26
Fra Dane Karačić	28
Fra Slavko Soldo	30
Marinko Leko.....	32
Jure Grbeš.....	32
Ante Dodig.....	32
Mladen Vukšić.....	32

VIJESTI

Predstavljanje knjige o našoj ubijenoj braći.....	33
FRAMIN 2025	36
Zavjetno hodočašće u Einsiedeln	36
CROMIN	39
Fra Renato Galić položio licencijatski ispit	40
Kolaudacija širokobrijeških spomen orgulja.....	41
Proslava 1100. obljetnice Hrvatskoga kraljevstva i Splitskih crkvenih sabora	43
Susret mladih Hrvata katolika u New Yorku – Mladifest 2025.....	45
Proslava Velike Gospe u Chicagu	46
Posveta nove posuške crkve.....	48
Redovnički dan u Bosni i Hercegovini.....	51
Izabrano novo vodstvo Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH... ..	52

IZDAVAŠTVO

Isus – naša snaga	53
Monografija župe Humac.....	53
Zaogrnut slabošću.....	54
Za tebe, prijatelju.....	55

NAŠA PRISUTNOST (ADRESAR)

Raspored osoblja	56
------------------------	----

Uvodna riječ

Dragi prijatelji!

Godina je Franjine pjesme, pjesme hvale. Prije smrti Franjo zahvaljuje! Svima zahvaljuje!

U ovoj pjesmi Franjo je u cijelosti oslikao sebe kao zahvalna čovjeka! Iako je ispjevana u bolesti, agoniji i pred smrt, ona izražava duboku i oduševljenu povezanost sa svijetom koji je dar ruku Stvoriteljevih. On sva stvorenja naziva bratom i sestrom.

Bijaše to godine 1225. Prije 800 godina! Od tada do danas dođe i prođe 90 rimskih papa, bezbroj kraljevstava i carstava dođe i prođe, a ona se još pjeva. Franjo u ovoj ne velikoj pjesmi, 10 puta govori hvala i zahvaljuje: od sunca do ognja, od mjeseca do majke zemlje, te samo jednom zahvaljuje čovjeku/ljudima, onoj vrsti ljudi “koji oprašaju iz ljubavi”!

I tako nas uoči svog odlaska Franjo uči biti zahvalnim ljudima, biti zahvalnima i kada ljudi razumiju našu zahvalnost i kada nisu, kada je prihvaćaju i kada šute. Uvijek kazati hvala. To malo, a veliko hvala čini nas poniznim ljudima svjesnima da smo maleni pred veličanstvom Božjim. Sposobnost da budemo zahvalni znak je i mentalne stabilnosti, dobrote bića, božanske duše u nama. Stoga je dobro birati zahvalnost.

Ta “svaki put kad odlučimo biti zahvalni lakše ćemo vidjeti nove stvari za koje ćemo biti zahvalni. Zahvalnost rađa zahvalnost, kao što i ljubav rađa ljubav” (Henri Nouwen)

Suprotna strana zahvalnosti jest oholost, samodostatnost, sebičnost i umišljenost. A tko to želi? Ta kad se Božji glas ne čuje, tama brzo dođe.

Naučimo i mi biti zahvalni kako bismo dobro učinili svoje prijelaze: od uzimanja do davanja, od sebičnosti do ljubavi, od suvišnih govora do tišine, od mržnje do praštanja, od smrti do života.

Ova jubilara godina u kojoj slavimo 800 godina od *Pjesme hvale* siromašnog svetog oca iz Asiza, neka i nama bude novi početak! U novim počecima rađa se i novi čovjek u nama. O kako je dobro biti nov! Neka i ove stranice pridonese tom novom.

fra Jozo Grbeš, provincijal

Novo ime konferencije provincijalnih ministara

Generalni ministar Reda manje braće, fra Massimo Fusarelli, izdao je dekret kojim je na zahtjev fra Joze Grbeša, predsjednika Južnoslavenske konferencije, promijenjen službeni naziv Južnoslavenske konferencije Reda manje braće. Od sada službeni naziv

naše konferencije glasi KONFERENCIJA SVETOGA JERONIMA REDA MANJE BRAĆE, a njezine sastavnice su: Slovenska franjevačka provincija Uzvišenja Svetoga Križa (Ljubljana), Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda (Zagreb), Fra-

njevačka provincija Presvetoga Otkupitelja (Split), Franjevačka kustodija sv. Jeronima u Istri i Dalmaciji (Zadar), Franjevačka provincija Sv. Križa – Bosna Srebrena (Sarajevo), Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM (Mostar).

Proslavljen provincijski kapitul u Tomislavgradu

Saziv Kapitula

HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA
PROVINCIIJA UZNESENJA BDM

Franciscan Province of Herzegovina

Mostar, 7. travnja 2025.
Prot. br.: 188/2025

Draga braćo!

Sveti naš otac Franjo u svojoj Oporuci veli: *I kad mi je Gospodin dao braću, nitko mi nije pokazao što mi valja činiti, nego mi je sam Svevišnji objavio da moram živjeti po načinu svetog Evanđelja.* Kako bismo ostali vjerni sinovi našeg srafskog oca i bratski slijedili poticaje Svevišnjega u izgradnji našeg provincijskog bratstva, sukladno Provincijskim statutima (SSPP, Čl. 75, §1) ovim

OKRUŽNIM PISMOM

SAZIVAM PROVINCIIJSKI KAPITUL

koji će se održati od 29. travnja do 2. svibnja 2025. godine u
Samostanu u Tomislavgradu.

Na Kapitul su dužni doći i na svim točkama biti prisutna sljedeća braća:

Snagom službe:

1. fra Jozo Grbeš, provincijalni ministar i predsjednik Kapitula
2. fra Miro Šego, vikar Provincije
3. fra Danko Perutina, definitor i gvardijan
4. fra Ante Bekavac, definitor i tajnik za odgoj i obrazovanje
5. fra Bože Milić, definitor i gvardijan
6. fra Josip Vlašić, definitor
7. fra Slaven Brekalo, definitor i gvardijan
8. fra Miljenko Šteko, bivši provincijalni ministar
9. fra Andrija Majić, tajnik Provincije
10. fra Jure Barišić, ekonom Provincije
11. fra Nikola Pašalić, kustos Kustodije u SAD-u i Kanadi
12. fra Niko Leutar, provincijski koordinator za Zapadnu Europu
13. fra Dario Dodig, gvardijan
14. fra Ivan Marić, gvardijan
15. fra Stipe Renić, gvardijan

📍 Franjevačka 1, pp 153
88000 Mostar, Bosna i Hercegovina

☎ tel. +387 (0) 36 333 525
fax. +387 (0) 36 333 526

🌐 www.franjevci.info
✉ mostar@franjevci.info

HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA PROVINCIIJA UZNESENJA BDM

Franciscan Province of Herzegovina

Nakon što su provedeni izbori za izabrane zastupnike te rezultati objavljeni svoj braći provincije 12. ožujka 2025. godine (Prot. br.: 142/2025), fra Valentin Vukoja pismenom molbom od 19. ožujka 2025. godine zatražio je od mene kao predsjednika Kapitula da mu omogućim nesudjelovanje na Kapitolu što sam mu i odobrio. Budući da Statuti Provincije (SSPP, Čl. 72) propisuju da izabranih zastupnika na Kapitolu mora biti jedan više od onih koji na njemu sudjeluju po službi, izabrani zastupnici su šesnaestorica braće koja su dobila najviše glasova. Prema tome, na Kapitul su dužni doći:

Izabrani zastupnici:

1. fra Ivan Landeka, ml	9. fra Dragan Ružić
2. fra Stanko Mabić	10. fra Josip Mioč
3. fra Perica Ostojić	11. fra Miljenko Mića Stojić
4. fra Ivan Sesar	12. fra Ljubo Kurtović
5. fra Jozo Hrkać	13. fra Drago Vujević
6. fra Branko Radoš	14. fra Augustin Čordaš
7. fra Mate Logara	15. fra Branimir Musa
8. fra Iko Skoko	16. fra Velimir Bagavac

Navedena braća neka dođu u Samostan u Tomislavgradu najkasnije u utorak, 29. travnja do 9 sati kada će Kapitul započeti slavljem svete mise. Budući da je Provincijski kapitul *ustanova od najveće važnosti za usmjeravanje života i poslanja braće* (SSGG, Čl. 165), bilo kakve druge obveze, osobito pastoralne poput slavlja jutarnjih svetih misa u mjestima u kojima djeluju, neka braća koja su dužna sudjelovati na Kapitolu ne preuzimaju. Braću koja ne sudjeluju na kapitulskim sjednicama neka s bratskom ljubavlju zamijene one koji sudjeluju na Kapitolu. Kako bi se izbjegli nepotrebni odlasci na mjesta djelovanja te kako bi naš rad bio plodonosniji **svi kapitularci bit će smješteni u Samostanu u Tomislavgradu** i dužni su sudjelovati ne samo na svim plenarnim sjednicama nego i na svim molitvenim točkama Kapitula. Ako je netko zakonito spriječen da sudjeluje na svim točkama Kapitula dužan je o tome na vrijeme obavijestiti predsjednika Kapitula (SSPP, Čl. 75, §1).

HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA
PROVINCIJA UZNESENJA BDM

Franciscan Province of Herzegovina

Molim svu braću Provincije kao i prijatelje Provincije da molitvom i pozitivnim ozračjem prate rad našega Provincijskog kapitula. Vizije i perspektive koje želimo otvoriti glede našeg poslanja možemo ostvariti samo s Božjom pomoću i milošću.

Stoga određujem da je na Veliki ponedjeljak, 14. travnja 2025. godine, **obvezan post i nemrs** u svim našim kućama (SSPP, 15, §2). Kapitul je milosni dar našoj Zajednici za nove mješine (Mk 2, 22), nova razmišljanja, novi korak naprijed, izlazak iz kruga „svojih“ i ulazak u volju božanskoga. Svjestan toga, neka sva braća kojima to zdravlje omogućuje toga dana poste na nakanu da ovogodišnji Kapitul uistinu bude vrijeme milosti, odgovornosti za naše bratstvo i radosni događaj Duha.

Neka se na dan početka Kapitula, 29. travnja, u svim našim kućama slavi zavjetna sv. misa *de Spiritu Sancto*. Uz to, neka se do završetka Kapitula, 2. svibnja, u molitvi časoslova Jutarnje i Večernje dodaju zazivi za uspjeh Kapitula.

Ovo pismo svim kapitularcima vrijedi kao službeni poziv na Kapitul te ga treba u svim našim kućama pročitati javno pred okupljenom braćom i istaknuti na vidno mjesto (SSPP, 75, §2).

Neka nas na predstojećem Kapitolu prati zagovor svetog našeg oca Franje te zaštita i savjet Blažene Djevice Marije – na Nebo uznesene.

Mir i dobro!

fra Andrija Majić, tajnik

fra Jozo Grbeš, provincijal i
predsjednik Kapitula

Dostavljeno:

1. Svim kućama Provincije
2. Svoj braći Provincije
3. Provincijska pismohrana, Mostar

 Franjevačka 1, pp 153
88000 Mostar, Bosna i Hercegovina

 tel. +387 (0) 36 333 525
fax. +387 (0) 36 333 526

 www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

Početak rada Kapitula

U Franjevačkom samostanu u Tomislavgradu 29. travnja 2025. godine, na blagdan sv. Katarine Sijenske i o tisuću i stotoj obljetnici krunjenja hrvatskoga kralja Tomislava i splitskih crkvenih sabora, pod predsjedanjem provincijalnog ministra fra Joze Grbeša započeo je redoviti intermedijalni Kapitul Hercegovačke franjevačke provincije.

Kapitul je započeo slavljem svete mise u samostanskoj crkvi koju je predstavio mjesni biskup msgr. Petar Palić. Biskup je braću sabranu na kapitul ohrabrio i potaknuo ovim riječima:

iznova poziva: „Dodite k meni svi vi umorni i opterećeni“ (Mt 11,28). Sabrane na ovom Kapitolu, u svjetlu Božje riječi i u duhu Pravila koje vam je ostavio sveti Franjo, Crkva nas danas poziva da se zagledamo u lik velike i snažne žene, svete Katarine Sijenske, dominikanske mističarke, naučiteljice Crkve i suzaštitnice Europe.

Riječ Božja nas danas vodi u srce evanđelja: u otajstvo svjetla, poniznosti i milosrđa. Riječi svetoga Ivana odzvanjaju jasno: „Bog je svjetlost i tame u njemu nema nikakve“ (1 Iv 1,5). Ova snažna rečenica iz Prve Ivanove poslanice poziva nas na nutarnju iskrenost

nespremnost da se prizna slabost.

U franjevačkom duhu, autentičnost nije samo osobna vrлина, ona je uvjet bratstva. Bez autentičnosti nema pravog zajedništva. Sveti Franjo nas uči da gledamo braću ne iz perspektive svojih očekivanja, nego iz perspektive Božjeg milosrđa. „Neka budu blagi, miroljubivi i čedni, skromni i ponizni...“ (Pravilo, pogl. III.).

Svi znamo da autentičnost ponekad boli, ali ona i oslobađa. Ona liječi. Zajednica bez autentičnosti ne liječi rane, nego ih skriva. Kapituli ne bi smjeli biti samo upravno tijelo jedne zajednice. Kapitul bi u prvom redu trebao biti duhovni čin. To je trenutak

Poštovani Oče provincijale, dragi fra Jozo, draga braćo redovnici, duhovni sinovi i nasljedovatelji sv. Franje!

U ovom svetom trenutku, dok počinjete Kapitul, dolazite ne samo kao pojedinci, nego kao zajednica pozvana da živi u istini, u ljubavi, u poslanju. Dolazite pred Gospodina koji vas poziva na svjetlo, koji vas zove da u istini stanete pred njega i koji nas uvijek

i istinitost. Sveti Ivan nas neprestano podsjeća: ne možemo biti u zajedništvu s Bogom ako hodamo u tami: tami grijeha, sebičnosti, neiskrenosti.

To je temeljni duhovni izazov vašega/našega života: ne hodati u tami. A tama može biti mnogo toga: ne samo grijeh u klasičnom smislu, nego i duhovna mlakost, nepovjerenje među braćom, zatumljeni poziv, skrivena gorčina,

kada priznajemo: nismo savršeni, ali želimo biti vjerni. I u tom priznanju, Bog djeluje. Rane koje nosimo, bilo osobne, bilo one u zajednici, ne liječe se zaboravom, nego poniznošću i istinom. Sveti Franjo je znao da je bratstvo krhko. Zato je i inzistirao na opraštanju i na bratskoj ispravci u duhu ljubavi. U Nepotvrđenom pravilu Franjo piše: „Ako bi neki brat pogriješio, neka ga drugi ne osuđuju,

nego neka ga blago opomenu i podupru milosrdnim srcem.“

U svijetu razjedinjenosti, pa i unutar Crkve, svijet traži znak: mogu li ljudi različiti po karakteru, po stavovima, pa čak i po ranama živjeti zajedno? Ako ne može Red, tko onda može? Zato je vaš život, draga braćo, ponajprije poziv na zdravu eklezijalnost. To ne znači jednostavno poslušnost strukturi, nego život u istinskoj, duhovnoj povezanosti s Crkvom, s pastirima, s narodom. Sv. Katarina Sijenska, iako oštra kritičarka stanja u Crkvi, nikada nije izašla iz poslušnosti Crkvi. Naprotiv, njezina vjernost papi, čak i u vremenu avignonskog sužanjsva, bila je herojska. Ona je voljela Crkvu poput majke, ne jer je bila savršena, nego jer je bila Kristova. Braćo, kad vi kao redovnici živite u autentičnom zajedništvu i vjernosti Crkvi, liječite rane podjela i postajete znak mogućeg pomirenja.

U evanđelju, Isus izgovara riječi koje ni danas ne gube snagu: „Uzmite jaram moj na sebe i učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim.“ (Mt 11,29) Ove riječi, braćo, nisu sentimentalne. One su poziv na radikalnu promjenu. Isusov jaram nije teret norme, nego sloboda u ljubavi. To je jaram koji nosimo kad biramo poniznost umjesto moći, kad biramo zajedništvo umjesto natjecanja, kad biramo služenje umjesto nadmoći.

Sveti Franjo je nosio taj jaram s radošću. I Katarina ga je nosila, često do krajnjih granica fizičke i duhovne izdržljivosti. Nosila ga je kad je ušla među zaražene kugom, kad je pomirivala sukobljene gradove, kad je molila i postila za Papu i Crkvu. Nosila je jaram Evanđelja i u tome pronašla slobodu. U srcu svakog franjevačkog

poziva stoji ovo: učiti se krotosti i poniznosti. Pravilo sv. Franje, ono potvrđeno od pape Honorija III., jasno kaže: „Neka braća sebi ništa ne prisvoje, ni kuće ni mjesta ni bilo koje stvari. Kao putnici i pridošlice na ovome svijetu (usp. 1 Pt 2,11), služeći Gospodinu u siromaštvu i poniznosti.“ (Pravilo, pogl. VI.)

Na Kapitolu, kao u duhovnom zrcalu, trebali biste vidjeti gdje ste. Jeste li se oslonili na ljudsku mudrost ili na snagu evanđelja? Jeste li izabrali jaram Kristov ili ste stavili na ramena neki svoj? Je li vaš red još uvijek znak svjetla u Europi, kontinentu kojem je Katarina suzaštitnica; je li ova Provincija znak svjetla ovoj Biskupiji, našoj Crkvi?

Danas, u vremenu u kojem Europa zaboravlja svoje korijene, kada nosi duboku ranu, duhovnu prazninu, u vremenu u kojem Crkva traži put među brojnim izazovima, vaša franjevačka prisutnost ne smije biti blijeda. Franjina prisutnost nije bila blijeda, Katarina nije bila blijeda. Nije se bojala istine, ali nije istupala bez molitve. Njezina snaga nije dolazila iz blagolagoljivosti, nego iz blizine s Raspetim. Sveti Franjo, svojim radikalnim životom evanđelja, i Katarina Sijenska, svojim gorućim srcem za Krista i Crkvu, svjedoci su da je obnova moguća, ali samo ako se vratimo na izvor, ako ponovno uzmemo jaram Kristov. Svijet oko nas ne treba još teorija, strategija ili reformi. Potrebna mu je svetost. I to svetost evanđeoska, svetost jednostavnih, malenih, onih koji se ne boje biti svjetlo u tami. Zato neka vam ovaj, ali i svaki sljedeći Kapitul bude trenutak povratka izvornom žaru poziva: žaru služenja, žaru poniznosti i poslušnosti, žaru mo-

litve, žaru bratstva, žaru poslanja.

Draga braćo, vatra ne dolazi izvana. Ona dolazi iznutra, iz srca koje je susrelo Krista. Katarina Sijenska, sveta žena, gorjela je tom vatrom. Neka i u nama gori, neka i u vama gori i neka vas potiče da iz ovog Kapitula izađete ne samo s planovima, nego s obnovljenim srcima. I neka vas prate riječi svetog Franje, upravo onako kako je znao govoriti: „Braćo, krenimo sve ispočetka jer dosada nismo gotovo ništa učinili.“

Pjevanje pod svetom misom predvodili su novaci i postulanti naše Provincije.

Nakon svetoga misnog slavlja, zazivom Duha Svetoga započele su kapitulske plenarne sjednice. Kapitul će trajati do petka, 2. svibnja 2025. godine.

Izabrana nova uprava Provincije

Prvoga svibnja 2025. godine, trećega dana redovitoga Provincijskoga kapitula koji se slavi u Franjevačkom samostanu u Tomislavgradu od 29. travnja do 2. svibnja 2025. godine, izabrana je nova Uprava Hercegovačke franjevačke provincije.

Članovi nove Uprave su:

- fra Ivan Sesar
- fra Stanko Mabić
- fra Bože Milić
- fra Ivan Landeka, ml.
- fra Ivan Marić, ml.

Nakon izbora i prihvaćanja službe, izabrana braća položila su zakletvu da će vjerno i odgovorno obnašati svoju službu. Izabranoj braći čestitamo te neka njih, provincijala fra Jozu Grbeša i vikara fra Miru Šegu prati Božji blagoslov u njihovu djelovanju.

IL MINISTRO GENERALE
DELL'ORDINE DEI FRATI MINORI

FR. MASSIMO FUSARELLI, OFM
Minister generalis totius Ordinis Fratrum Minorum
et humilis in Domino servus

RATIFICA

Nel Capitolo Provinciale 2025 della Provincia dell'Assunzione della BVM, in Bosnia ed Erzegovina, regolarmente celebrato secondo le disposizioni del Diritto, presso nel Convento francescano di Tomislavgrad dal 29 di aprile al 2 di maggio 2025, sotto la presidenza del Ministro provinciale, Fr. Jozo GRBEŠ, OFM, sono stati eletti,

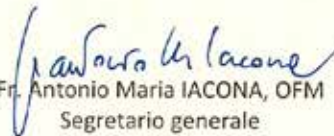
PER L'UFFICIO DI DEFINITORI PROVINCIALI,
IN NUMERO DI CINQUE,

FR. IVAN SESAR, OFM,
FR. BOŽE MILIĆ OFM,
FR. STANKO MABIĆ, OFM,
FR. IVAN LANDEKA, JR., OFM,
FR. IVAN MARIĆ, JR., OFM.

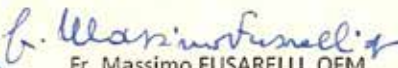
Il Definitorio Generale, nella Sessione del 9 maggio 2025, ha esaminato attentamente ed approvato gli Atti autentici di queste elezioni.

PERTANTO,
IN VIRTÙ DI QUESTO
DECRETO
RATIFICO QUESTE ELEZIONI,
SECONDO QUANTO PRESCRIVONO
GLI STATUTI GENERALI DELL' ORDINE ALL' ART. 172 § 1.

Dalla Curia Generalizia dell'Ordine dei Frati Minori, in Roma, il 13 di maggio 2025.

Fr. Antonio Maria IACONA, OFM
Segretario generale

Fr. Massimo FUSARELLI, OFM
Ministro generale

Prot. 114208 / S 25-238

Via di Santa Maria Mediatrix, 25
00165 ROMA (ITALIA)

HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA
PROVINCIA UZNESENJA BDM

1

Franciscan Province of Herzegovina

Tomislavgrad, 2. svibnja 2025.
Prot. br.: 241/2025

**Zaključci redovitog intermedijalnog Provincijskog kapitula održanoga u
Franjevačkom samostanu u Tomislavgradu od 29. travnja do 2. svibnja
2025. godine**

A) BRATSKI I MOLITVENI ŽIVOT

1. Neka svaki gvardijan za svoje samostansko područje te koordinator za Zapadnu Europu za svoje područje svake godine dostavi u Provincijalat mjesto i vrijeme kada je svaki pojedini brat s njegova područja sudjelovao na duhovnim vježbama.
2. Neka se na kućnom kapitolu ili sastanku svih mjesta u kojima braća djeluju u roku od šest mjeseci odredi visina iznosa koji je kućni poglavar dužan mjesečno osigurati svakom bratu te neka o tome bude upoznat Definitorij Provincije kako je to i predviđeno Pravilnikom o upravljanju vremenitim dobrima (Čl. 11, §1).
3. Svaki brat koji prima novčana primanja za bilo koju službu koju obavlja ili uživa stečenu mirovinu dužan je o iznosu obavijestiti kućnog poglavara i s tim raspolagati na način kako mu on odredi u skladu s onim kako to određuju Provincijski statuti (Čl. 30, §3).

B) ODGOJ I OBRAZOVANJE

1. Neka se Definitorij Provincije pobrine da se u sljedećih šest mjeseci izradi i usvoji provincijski Kodeks o korištenju medija i društvenih mreža.

📍 Franjevačka 1, pp 153
88000 Mostar, Bosna i Hercegovina

☎ tel. +387 (0) 36 333 525
fax. +387 (0) 36 333 526

🌐 www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA
PROVINCIA UZNESENJA BDM

2

Franciscan Province of Herzegovina

2. Neka Definitorij Provincije organizira prikladnu edukaciju na temu zaštite maloljetnika i odraslih ranjivih osoba te se pobrine da svaki brat na njoj sudjeluje.
3. Neka se pristupi povratu zgrade Gimnazije na Širokom Brijegu u provincijsko vlasništvo.
4. Neka Postulatura započinje u rujnu te traje punu godinu dana.
5. Neka Definitorij Provincije ispita mogućnost premještaja Postulature u neki drugi samostan.
6. Neka se Definitorij Provincije pobrine za sanaciju i uređenje prostorija Novicijata na Humcu.

Smjernica: Neka Definitorij Provincije brine o slanju braće na poslijediplomski studij u skladu s potrebama Provincije.

C) EVANGELIZACIJSKO DJELOVANJE

1. Neka se u sljedećem trogodištu pristupi organizaciji višenamjenskoga provincijskoga duhovnoga centra koji će biti prikladan za aktivnosti provincijskoga pastorala.
2. Neka Definitorij Provincije predloži odgovarajući model pomoći pri ispovijedanju u Međugorju.
3. Neka Definitorij Provincije zajedno s Upravnim vijećem odredi smjer i opseg djelovanja Majčina sela.
4. Neka Definitorij Provincije riješi pitanje Fram-Zirala.

📍 Franjevačka 1, pp 153
88000 Mostar, Bosna i Hercegovina

☎ tel. +387 (0) 36 333 525
fax. +387 (0) 36 333 526

🌐 www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA
PROVINCIJA UZNESENJA BDM

3

Franciscan Province of Herzegovina

Smjernica: Neka Tajništvo za misije i evangelizaciju, Uprava Kustodije te braća koja djeluju u inozemstvu predlože Definitoriju Provincije prijedloge formulara o godišnjim izvješćima.

D) EKONOMIJA

1. Neka Definitorij Provincije u suradnji s braćom u Švicarskoj izradi Pravilnik o raspolaganju vremenitim dobrima.
2. Neka Ekonom Provincije šalje svakoj kući godišnji obrazac obveza prema Ekonomatu Provincije.
3. Neka Definitorij Provincije do kraja ove godine odredi visinu novčanog iznosa izvanrednih izdataka za koji je kućnom poglavaru potrebna: 1) suglasnost kućnog diskretorija/kapitula; 2) suglasnost kapitula samostanskog područja; 3) suglasnost Provincijalnog ministra.
4. Sukladno odredbi Generalnih statuta određena je visina izvanrednog upravljanja dobrima Provincijalnoga ministra bez pristanka Definitorija Provincije i visina izvanrednog upravljanja dobrima Definitorija Provincije bez pristanka Generalnog ministra.

📍 Franjevačka 1, pp 153
88000 Mostar, Bosna i Hercegovina

☎ tel. +387 (0) 36 333 525
fax. +387 (0) 36 333 526

🌐 www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA PROVINCIJA UZNESENJA BDM

4

Franciscan Province of Herzegovina

Gore navedene zaključke i smjernice Provincijskog kapitula proslavljenog u Tomislavgrad 29. travnja – 2. svibnja 2025. godine potvrđuju članovi Kapitula:

Fra Miro Šego
fra Miro Šego

Fra Dario Dodig
fra Dario Dodig

Fra Mate Logara
fra Mate Logara

Fra Danko Perutina
fra Danko Perutina

Fra Ivan Marić
fra Ivan Marić

Fra Iko Skoko
fra Iko Skoko

Fra Ante Bekavac
fra Ante Bekavac

Fra Stipe Renić
fra Stipe Renić

Fra Dragan Ružić
fra Dragan Ružić

Fra Bože Milić
fra Bože Milić

Fra Ivan Landeka, ml
fra Ivan Landeka, ml

Fra Josip Mioč
fra Josip Mioč

Fra Josip Vlačić
fra Josip Vlačić

Fra Stanko Mabić
fra Stanko Mabić

Fra M. Mića Stojić
fra M. Mića Stojić

Fra Slaven Brekalo
fra Slaven Brekalo

Fra Perica Ostojić
fra Perica Ostojić

Fra Ljubo Kurtović
fra Ljubo Kurtović

Fra Miljenko Šteko
fra Miljenko Šteko

Fra Ivan Sesar
fra Ivan Sesar

Fra Drago Vujević
fra Drago Vujević

Fra Jure Barišić
fra Jure Barišić

Fra Jozo Hrkać
fra Jozo Hrkać

Fra Augustin Čordaš
fra Augustin Čordaš

Fra Nikola Pašalić
fra Nikola Pašalić

Fra Branko Radoš
fra Branko Radoš

Fra Branimir Musa
fra Branimir Musa

Fra Niko Leutar
fra Niko Leutar

Fra Andrija Majić
fra Andrija Majić,
tajnik Kapitula

Fra Jozo Grbeš
fra Jozo Grbeš,
predsjednik Kapitula

📍 Franjevačka 1, pp 153
88000 Mostar, Bosna i Hercegovina

☎ tel. +387 (0) 36 333 525
fax. +387 (0) 36 333 526

🌐 www.franjevcji.info
mostar@franjevcji.info

Provincija preuzela brigu za HKM Kempten

Na zamolbu Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, naša je Provincija na posljednjem kapitulskom kongresu održanom u našem samostanu u Mostaru od 16. do 18. lipnja 2025. godine preuzela brigu za Hrvatsku katoličku misiju Kempten, koja obuhvaća bavarsko područje regije Allgäu, a kojom su do sada upravljali braća dominikanci.

Administrativna primopredaja obavljena je u subotu, 6. rujna 2025., u prostorijama misijskoga ureda. Tom su prigodom nazočili dr. don Tomislav Markić, ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, fr. Tomislav Kraljević, provincijal Hrvatske dominikanske provincije, fra Niko Leutar, koordinator naše Provincije za Zapadnu Europu, dosadašnji voditelj HKM Kempten fr. Josip Dolić te novoimenovani voditelj misije fra Mate Logara.

Dan kasnije, tijekom svečanoga misnog slavlja u Kemptenu, održana je i liturgijska primopredaja. Svetu misu predvodio je fra Josip Dolić, uz koncelebaciju don Tomislava Markića, fr. Tomislava Kraljevića i fra Mate Logare. U

ime njemačkih svećenika prisustvovao je vlč. Thomas Rauch, dok je Hrvatski dušobrižnički ured u Njemačkoj predstavljao gosp. Ivan Gavranović.

Na završetku misnoga slavlja, svi su prisutni zahvalili fr. Josipu i braći dominikancima na više od pola stoljeća služenja, te poželjeli uspješan i blagoslovljen rad fra Mati.

HKM Kepten osnovana je 1974. odvajanjem od Augsburga. Poseban trag ostavio je fr.

Mile Gugić, koji je misiju vodio od njezina osnutka idućih 45 godina. Nakon njega službu su obnašali Matijas Farkaš i Josip Dolić. Ovim činom primopredaje ostvarena je ranija odluka kapitula Hrvatske dominikanske provincije o povlačenju iz HKM Hannover i HKM Kempten.

Preuzimanjem HKM Kempten, naša Provincija sada skrbi o sve tri hrvatske katoličke misije na području biskupije Augsburg: Augsburgu, Neu-Ulmu i Kemptenu.

Oblačenje franjevačkoga habita

U subotu, 12. srpnja 2025. godine, u samostanskoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru pod večernjom svetom misom u 18 sati petorica kandidata obukla su franjevački habit i započeli godinu kušnje – novicijata. Svetu misu uz koncelebraciju provincijala Bosne Srebrene fra Zdravka Dadića, mostarskoga gvardijana fra Danka Perutine, odgojitelja fra Ivana Landeke, ml. i fra Andrije Majića te tridesetak braće, predslavio je provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš. Liturgijskom asistencijom i liturgijskim pjevanjem ravnali su naši bogoslovi. Provincijal fra Jozo u homiliji je poručio:

Oblačenjem habita oblačimo se u nove ljude, u postojanost, nježnost i snagu. Po njemu možemo postati ljudi svjetla. Habit je odijelo i znak: ogrtač našega tijela i obaveza našega zavjeta. Habit nam je nova mješina života u koju stavljamo novo srce, dušu spremnu mijenjati. Nova mješina je novi čovjek: nova duha, novog stava, nove misli, nove tišine, novog uha, nove molitve, nove čežnje, novog srca, nove čistoće... Stoga ne bojte se! I samo kaži: evo me, Gospodine! Na mene možeš računati Gospodine! Ja sam tvoj. U knjizi Otkrivenja nam kaže: „Evo, sve činim novo!“. Kršćanska se nada temelji na vjeri u Boga koji uvijek stvara novost u čovjekovu životu, stvara novost u svemiru, stvara novost svaki dan u čovjekovu tijelu. Naš Bog je Bog koji stalno stvara novo. Nama je samo priključiti se njegovu stvaranju novoga. I kako reče mudrac: „I dokle god nisi doživio ovo: umrijeti i tako rasti, ti si samo problematičan gost na mračnoj zemlji.“ (J. W. Goethe).

Oblačenje je uvijek skidanje. O kako je važno skidati sa sebe starog čovjeka, stare misli, stare navike, stare grijeha, stare mentalitete. Skidati sa sebe prošlost. Ne nositi terete koji nam uništavaju sadašnji čas. (...)

Ove se godine sjećamo godine 1225. godine, događaja prije 800 ljeta kada je Franjo, sveti čovjek jednostavnosti iz ljubavi pjevao pjesmu stvorenja. Franju je pjesma oslobađala, otvarala njegov duh divljenju, vraćala mu mladost i radost srca. Na koncu, svoj ovomazemaljski put završio je u pjesmi. „Pozivao je i sve stvorove da hvale Boga; i riječima što ih je nekoć sastavio pozivao ih je na božansku ljubav.“ Franjo je razumio da samo ljubav razumije. Mala ljubav razumije malo, Velika ljubav razumije sve. On je siromaštvom i jednostavnošću došao do Krista. Ljubio ga je. Mi moramo naći svoj način kako doći do njega. Svatko na svoj način! On nam je i primjer kako svakoga oblikuje patnja. Težine su najkraći putovi spoznaje. Franjine stigme služe kao podsjetnik da naša tijela mogu postati znak. Patnje i ljubavi! Neka milost Božja bude pratilja na vašem putu. Ne bojte se! Ničega

se bojte! Strašljive duše ne mogu naprijed. Ljudi ljubavi imaju budućnost. Ona je vaša!

Nakon homilije uslijedio je obred oblačenja habita. Tim činom godinu novicijata započela su sljedeća naša braća:

Za Hercegovačku franjevačku provinciju:

- fra Ivan Dedić, Župa sv. Ante Padovanskog – Humac
- fra Matija Čorić, Župa Krista Kralja – Čitluk

- fra Patrik Šušak, Župa Uznesenja BDM – Široki Brijeg

Za Franjevačku provinciju Bosnu Srebreanu

- fra Dominik Šimić, Župa Uznesenja BDM – Jajce

- fra Filip Budimir, Župa sv. Ante Padovanskog – Bugojno

Na koncu svete mise novake je pozdravio i čestitao im na novom odvažnom koraku u njihovu životu, provincijal Bosne Srebrene fra Zdravko te im uputio riječi ohrabrenju za nadolazeću godinu kušnje koju će provesti u samostanu sv. Ante na Humcu.

Našu mladu braću preporučujemo u molitve.

Neka im Gospodin podari mir i ustrajnost!

Polaganje prvih jednostavnih zavjeta

U nedjelju, 6. srpnja 2025. godine, na vanjskom oltaru ispred samostana sv. Ante Padovanskoga na Humcu, pod večernjom svetom misom u 19 sati, osmorica novaka Hercegovačke franjevačke provincije položila su svoje prve privremene zavjete na godinu dana te time završili godinu novicijata.

Novozavjetovanici su:

1. fra Andrija Šego (Župa sv. Jakova, Međugorje)
2. fra Petar Zrinušić (Župa sv. Mihovila Arkandela, Duvno)
3. fra Tomislav Barać (Župa sv. Jakova, Međugorje)
4. fra Mate Tadić (Župa Presv. Srca Isusova, Kongora)
5. fra Marko Lasić (Župa sv. Petra i Pavla, Mostar)
6. fra Bože Tolo (Župa Bezgrešnoga začeca BDM, Posušje)
7. fra Renato Prusina (Župa Krista Kralja, Čitluk)
8. fra Ivan Vasilj (Župa sv. Jakova, Međugorje).

Misno slavlje u zajedništvu s brojnim vjernicima, fratriba i svećenicima, odgojiteljem novaka fra Ivanom Landekom, ml. i humačkim gvardijanom i župnikom fra Dariom Dodigom predslavio je provincijal fra Jozo Grbeš.

U homiliji fra Jozo je istaknuo: *Draga braćo, Franjo nas uči da u svijetu razuma, interesa, kalkulacija, podijeljenosti i ega ne zaboravimo da postoji i druga struktura čovjeka i života koja se temelji na ljubavi, srcu, nježnosti, dobroti, blagosti, skladu s prirodom, harmoniji s božanskim.*

Franjo nas uči kako u svijetu kojim vlada podjela na siromašne i bogate, na obilje i oskudicu dolazi do velike nepravde, pozvani smo

na korijenito razbaštinjenje sebe, na solidarnost sa siromašnima na svim razinama od onih koji su siromašni dovoljnošću za život do onih koji si siromašni ljubavlju i praštanjem. U tome čovjek nauči kako najveća nesigurnost se skriva u sigurnome.

Franjo nas uči snazi slobode. Svijet je potlačen. Svi su sustavi obilježeni čežnjom potlačenih da budu slobodni. Franjo je jedan od najslobodnijih svetaca kršćanstva. On oslobađa svojom slobodom, povjerenjem i ljubavlju. Biti slobodan je dar Božji. Slobodu ne smijemo prodavati niti kupovati.

Franjo nas uči vjernosti Crkvi.

Ona nije samo povijest, nije statična. Ona nije samo dvotisućljetna institucija, kapa i prstenja, nego je ona događaj vjere i stalno nastaje kao odgovor na Riječ!

Franjo nas uči kako je svetost i poziv i cilj. On je velikom jednostavnošću krčio put prema Bogu kroz tamne i teške strane svoga života. Stoga ne bojte se. Ne bojmo se i mi krčiti kroz sve ljudske tame do svetosti života.

Draga braćo: Vi budite Božji ljudi. U ovih pet stvarnosti: U harmoniji s božanskim, u hodu sa siromašnim dušama, u slobodi koja daje snagu riječi, u Crkvi koja treba poniznih, u svetosti koja nadahnjuje: nađite svoj put. (...)

Ako Marko Perković Thompson može pozvati milijune Hrvata na život s Kristom, na vjernost Bogu, na blizinu Gospi, možete i vi. Možemo svi mi!

Našu mladu braću preporučujemo u molitve.

Neka im Gospodin udijeli svoj mir i ustrajnost!

Obnova jednostavnih zavjeta

U petak, 4. srpnja 2025. godine, nakon duhovne obnove, u kapelici našega zagrebačkog samostana Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije, dvadeset i dvojica naše mlade braće obnovili su svoje redovničke zavjete. Uz koncelebraciju odgojitelja braće s jednostavnim zavjetima, fra Josipa Serđe Čavara i fra Renata Galića, svetu misu predslavio je gvardijan fra Slaven Brekalo.

U propovijedi je fra Slaven istaknuo kako riječ *zavjet* potječe od staroslavenske riječi *zaveštati*, što znači *zavezati*. Tom slikom želio je predstaviti dublju povezanost života s Bogom, po kojoj se čovjek, odnosno sljedbenik sv.

Franje, tješnje sjedinjuje s Isusom Kristom.

Zavjete je, kao delegat provincijala fra Joze Grbeša, primio

gvardijan fra Slaven.

Našu mladu braću preporučujemo u vaše molitve. Neka im Gospodin udijeli mir i ustrajnost.

Polaganje svečanih zavjeta

Pod svečanom večernjom svetom misom u subotu, 6. rujna 2025. godine, na vanjskom oltaru crkve sv. Jakova u Međugorju, sedmorica naše braće položila su svečane (doživotne) zavjete u Redu manje braće. Svoj doživotni „Evo me“ životu po primjeru sv. Franje izrekli su:

- fra Alen Barać (Župa Uznesenja BDM – Široki Brijeg)
- fra Franjo Brbor (Župa sv. Ante Padovanskog – Humac)
- fra Ivan Lovrić (Župa sv. Ane – Zagreb)
- fra Filip Miloš (Župa sv. Katarine – Grude)
- fra Antonio Ramljak (Župa Bezgrešnoga začeća BDM – Posušje)
- fra Marko Vukadin (Župa Uznesenja BDM – Seonica)

- fra Lucijan Zeljko (Župa Uznesenja BDM – Široki Brijeg). Euharistijsko slavlje i obred svečanoga zavjetovanja predvodio je provincijal Hercego-

vačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš. U koncelebraciji su sudjelovali fra Zvonimir Pavičić, međugorski župnik, fra Stanko Mabić, odgojitelj bogoslova s

jednostavnim zavjetima u Zagrebu, fra Nikola Pašalić, kustod Hrvatske franjevačke kustodije Svete Obitelji u SAD-u i Kanadi, o. Reymond Webb, zadužen za braću koja studiraju na Sveučilištu Saint Mary of the Lake u Chicagu, braća iz Provincije te brojni hodočasnici. Liturgijsko pjevanje predvodio je zbor sv. Kate iz Ljubuškoga, a u asistenciji su sudjelovali naši bogoslovi.

U svojoj propovijedi, među ostalim, Provincijal je uputio poticajne riječi zavjetovanicima:

Naš duhovni otac Franjo nam to jednostavno kaže: „Ljubav je naša snaga.” Nama je ljubav opet učiniti prepoznatljivim znakom i životom kršćana. Bez nje i u nama samima nastani se praznina. A ako vjesnici postanu prazni, tko će onda postati svjedokom? Ima ljudi koji shvaćaju da dvije stvarnosti

ne smijemo odgađati: probleme i ljubav! Odgađanjem problema oni postaju veći, a odgađanjem ljubavi ona postaje manja!

S druge strane sebičnost je zlo postojanja. Protiv nje se treba boriti. O njoj govoriti. Ona zagađuje dušu i svijet. Odricanje je put blaženoga. Kaže nam danas Krist u Evanđelju kako mi odricanjem postajemo učenici (Lk 14,25-33). Biti učenik jest čast! Sjediti do nogu mudrijega je punina milosti. Stoga, braćo, nemojte se udaljiti od mudrosti koja kaže: odreci se i dobit ćeš. Odricanje vodi u duhovni put spoznanja božanskoga.

I ja večeras molim što su molile i generacije prije vas i sva naša braća: Sveti budite. Nije to nemoguće. Ako budete sveti, mijenjat ćete svijet; ako budete isti kao i svijet, ništa od poziva, a naš habit postaje praznina... Stoga neka ovaj dan

bude početak, veliki početak koji će svakim danom postajati veći, dublji i ljepši, dok jednoga dana u Kristu ne nađemo puninu svega, puninu božanstva (Kol 2,9) i spoj dušama našim. To je moguće. Sveti budite, bolji budite od nas – i svima će dobro biti.

Nakon homilije i pjevanih litanija, braća su u ruke provincijala izrekla formulu zavjetovanja te obećala da će zavjetujući Pravilo i život u Redu manje braće slijediti nauk i stope Gospodina našega Isusa Krista, sveto djelujući do smrti.

Našoj dragoj braći od srca čestitamo na ovom velikom koraku i preporučujemo ih u vaše molitve kako bi ustrajali na putu nasljedovanja Krista po primjeru našega serafskog oca Franje!

(fra3.net/miriam; Foto: Dani)

Svećeničko ređenje

U mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve, u nedjelju 29. lipnja 2025., na svetkovinu svetih Petra i Pavla, mostarsko-duvanjski biskup mons. Petar Palić sveti red prezbitarata podijelio je petorici kandidata među kojima su trojica članovi naše Provincije: fra Robert Cvitanović iz Župe sv. Petra i Pavla – Mostar; fra Antonio Petric iz Župe Bezgrešnoga začeca BDM – Posušje i fra Josip Stanić iz Župe sv. Mihovila Arkandela – Duvno. Za Mostarsko-duvanjsku biskupiju zaređeni su don Mate Galić iz Župe sv. Franje Asiškoga – Posuški Gradac i don Ivan Martić iz Župe sv. Franje Asiškoga – Čapljina.

Na početku slavlja biskup Petar uputio je pozdrave mons. Aldi Cavalliju, apostolskome vizitoru za Župu Međugorje, mons. Petru Rajiču, apostolskom nunciju za Italiju i San Marino, našem provincijalu fra Jozi Grbešu, kandidatima za sveti red prezbitarata te svima prisutnima.

U homiliji, biskup Petar, tumačeći čitanja koja donosi liturgija Crkve o svetkovini apostolskih prvaka ređenima je poručio: *Okupljeni u ovom zajedništvu vjere ne bismo smjeli zaboraviti jedan ključan detalj: Petar nije oslobođen sâm. Molitva Crkve, molitva zajednice Gospodinove bila je uz njega. Dragi kandidati za Sv. red prezbitarata, poruka je to svima nama: nećete moći*

nositi svoj križ ako ne budete ljudi molitve. Svećeništvo bez molitve postaje suha služba, često umorni aktivizam i rutina. Stoga, za svećenika molitva nije nepotrebnosti suvišak, nego disanje svećeničkog života. U molitvi se oblikuje svećenik. Danas vas molitva Crkve rađa za ovo poslanje. Ona vas danas izdiže iz svagdašnjeg u ono posvećeno. I nikada ne zaboravite da je molitva temelj vašeg djelovanja. Svećenik koji moli, živi. Svećenik koji ne moli, postaje poput okovanog Petra, ali bez anđela oslobođenja. (...) Jer kada sve utihne, kada vas narod ne razumije, kada se plodovi rada ne vide, kad se pojave neuspjesi, ostaje samo jedna sigurnost: Bog. On stoji uz vas. On vam daje snagu.

Jer, vi ste pomazanici Gospodnji i Duh je Gospodnji na vama. On je vaša snaga. (...)

Svećeničko služenje nije sprint, to je duga trka, ponekad i protiv vjetra, s umorom u nogama i srcu. Pavao to naziva „bojem“, duhovnim bojem u kojem svećenik često mora stajati sam, bez priznanja, bez pljeska, ali s pogledom uprtim u Onoga koji ga je pozvao.

Doći će kušnje. Doći će dani kad ćete sumnjati jeste li išta promijenili. Bit će trenutaka kad ćete osjećati da ste sami, a ipak, baš tada, bit ćete najbliži Kristu. Doći će razočaranja, padovi, pitanja bez odgovora. Bit će izazova u čistoći, u poslušnosti, u vjeri. Možda će doći dani kad ćete u svome srcu naići na pitanje: „Čemu sve ovo?“ I zato danas, kad budete prostri po tlu, dok klečite i dok vam se polažu ruke, ne sanjajte idealni život, ni popularnost, ni sigurnost. Prigrbite Kristov križ, jer u njemu

je snaga. I molite da vam Gospodin uvijek stoji uz vas, jer tada ništa nije izgubljeno. Danas, dok vas redimo za prezbitere Crkve, ne postajete usamljeni djelatnici. Pozvani ste biti dio prezbiterija, svećeničkog bratstva. Nećete biti zaređeni za sebe, ni za vlastiti stil, ni za privatnu viziju Crkve. Pozvani ste graditi zajedništvo, jer biti svećenik znači pripadati najprije Kristu, ali i jedni drugima. Naša mjesna Crkva, nažalost, još uvijek nosi rane, rane razjedinjenosti, rane nepovjerenja, rane između zajednica i hijerarhije, između naroda i pastira. Vas, dragi ređenici, Crkva ne poziva da te rane produbljujete, nego da ih liječite. A nećete ih moći liječiti ako ne budete ljudi jedinstva. Prezbiterij ne smije biti podijeljen u tabore, svećenik ne pripada nikakvoj „struji“, nego Kristu. Jedinstvo ne znači da svi mislimo isto, ali znači da svi volimo isto: Krista,

njegovo otajstveno tijelo – Crkvu i vjeru i baštinu te iste Crkve.

Nakon homilije uslijedio je obred svećeničkoga ređenja. Liturgijsko pjevanje predvodili su katedralni mješoviti zbor Marija i zbor Sv. Cecilija iz župe sv. Petra i Pavla, dirigirao je don Dragan Filipović uz orguljsku pratnju g. Drage Solde.

Na kraju misnoga slavlja okupljenima su se obratili generalni vikar don Nikola Menalo i provincijal fra Jozo Grbeš čestitavši novoređenima i poželjevši im mir i blagoslov u njihovu služenju te da nikada ne zaborave biti zahvalni Kristovi svećenici. Potom je biskup Petar čestitao svim prisutnim svećenicima koji na svetkovinu svetih Petra i Pavla slave obljetnicu svoga ređenja.

Po završetku misnoga slavlja bratsko druženje nastavilo se u prostorijama Katedrale.

Mlada misa fra Roberta Cvitanovića

U nedjelju, 6. srpnja 2025. godine, u samostanskoj crkvi svetih Petra i Pavla u Mostaru svoju mladu misu proslavio je fra Robert Cvitanović.

Svetu misu, uz mladomisnika, suslavali su provincijal fra Jozo Grbeš, propovjednik fra Svetozar Kraljević, gvardijan i župnik fra Danko Perutina, šestorica ovogodišnjih mladomisnika te brojna druga subraća svećenici. Liturgijsku asistenciju predvodili su bogoslovi Hercegovačke franjevačke provincije, a misno slavlje pjesmom je uvećao župni zbor župe svetih Petra i Pavla.

U nadahnutoj propovijedi fra Svetozar je usporedio radost koju Crkva osjeća prilikom izbora novoga pape s radošću koja ispunja vjernike prigodom slavlja mlade mise. Govoreći o fra Robertu kao novom licu Crkve u našem prostoru, istaknuo je kako je kroz zajedništvo s njime prepoznao duboku predanost i trud koji su ga doveli do ovoga milosnog trenutka. Pritom ga je potaknuo da kao mlad svećenik ostane otvoren savjetima i mudrosti starije subraće. Fra Robertov ustrajni trud, učenje i neizvjesnost koju su mu, kao i svakom drugom bogoslovu, donosili ispiti na fakultetu fra Svetozar je usporedio s Gospodnjom getsemanskom agonijom koja se uvijek iznova aktualizira i donosi velike plodove u svakom životu.

Na kraju misnoga slavlja čestitke i riječi podrške uputili su gvardijan i župnik fra Danko Perutina te provincijal fra Jozo Grbeš. U svom je zahvalnom govoru, fra Robert najprije iskazao hvalu Bogu, a zatim zahvalio svojoj

obitelji, svima koji su ga pratili na putu duhovnoga sazrijevanja, a osobito fratriba koji su ga svojim savjetima i, još više, svjedočanstvom vlastita života, nadahnuli da prepozna i odgovori na Božji

poziv upravo unutar Hercegovačke franjevačke provincije.

Nakon misnoga slavlja, zajedništvo se nastavilo svečanim ručkom u svadbenom salonu *Venera*.

Mlada misa fra Josipa Stanića

U nedjelju, 20. srpnja 2025. godine, na vanjskom oltaru ispred našega samostana u Tomislavgradu svoju mladu misu proslavio je fra Josip Stanić.

Svetu misu, uz mladomisnika, suslavili su propovjednik fra Alojzije Slavko Anđelić, gvardijan fra Bože Milić, župnik fra Hrvoje Miletić, trojica ovogodišnjih mladomisnika te brojna druga subraća svećenici. Liturgijsku asistenciju predvodili su bogoslovi Hercegovačke franje-

izabiri ono jedno potrebno – njega samoga. Bježi, šuti i živi u samoći. Živi tako da jednoga dana možeš donijeti ono najvažnije – pokajanje i molitvu pred našu nebesku Majku – onu izvornu Mariju koja je prva izabrala najbolji dio čitavim svojim bićem.

Bit će onih koji će komentirati, prigovarati, žugati, ali ti ustraj. Sjeti se da je ova ista Marija na Isusa potrošila veliku posudu dragocjene nardove pomasti. I tim činom nastavila je izabirati bolji dio. Nije

dina čini beskorisne troškove. Neka tvoj život bude dragocjena nardova pomast izlivena na Gospodinove noge, čista žrtva sjedinjena s Isusovom žrtvom ljubavi. A mi ovdje danas s tobom okupljeni na ovo slavlje, obećavamo da nećemo biti one Marte koje te od tog odvrćaju, nego one Marte koje čuvaju tvoj izbor boljega dijela – onoga jednog potrebnoga.

Na kraju misnoga slavlja, čestitke i riječi podrške mladomisniku uputio je gvardijan fra Bože, u

vačke provincije, a misno slavlje pjesmom uvećao je župni zbor iz Tomislavgrada.

U homiliji je fra Alojzije, među ostalim, poručio mladomisniku:

Oče Josipe, ti si redovnik i Gospodinov svećenik. Svećenik i redovnik je izdvojen, svet, stavljen sa strane da moli, da se kaje, da se s Isusom sjedinjuje prinoseći svetu misnu žrtvu. Kakve god okolnosti tvoga života bile, na što te god Gospodin usput pozove, uvijek

štedjela na svome Gospodinu. Bila je rasipna iz ljubavi prema Isusu. Činila je beskorisni trošak jer prava ljubav nema mjere i nije korisna. I tada se našao Juda koji se bunio na toliki trošak. 'Mogla je ta pomast biti iskorištena za sirotinju.' Ali je Gospodin i tada pohvalio Mariju koja je izabrala bolji dio, ono jedno potrebno.

Tako i ti moj brate, svaki dan čini. Izabirući ono jedno potrebno, ne štedi na Gospodinu. Za Gospo-

ime duvanjskoga samostanskog bratstva te u ime provincijala fra Joze Grbeša.

U svom zahvalnom govoru, fra Josip je najprije iskazao hvalu Bogu, a zatim zahvalio svojoj obitelji i svima koji su ga pratili na putu duhovnoga sazrijevanja u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji. Nakon misnoga slavlja, zajedništvo se nastavilo svečanim ručkom u dvorištu duvanjskoga samostana.

Mlada misa fra Antonija Petrica

U nedjelju, 27. srpnja, na vanjskom oltaru ispred crkve Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije u Posušju, mladu misu proslavio je fra Antonio Petric.

Svetu misu, uz mladomisnika, suslavali su propovjednik fra Robert Crnogorac, voditelj Hrvatske katoličke misije Singen-Villingen, gvardijan samostana u Tomislavgradu fra Bože Milić, posuški župnik fra Jozo Hrkać, trojica mladomisnika te druga braća svećenici. Liturgijsko pjevanje predvodio je posuški župni zbor, a liturgijskom asistencijom ravnali su naši bogoslovi.

Obraćajući se mladomisniku i osvrćući se na mladomisničko geslo *On im reče: Kada molite, govorite: Oče, sveti se ime tvoje*, fra Robert je u propovijedi istaknuo:

Svetost je poziv svih nas. Htio bih ovdje istaknuti dvije stvari. Narod je taj koji proglašava nekoga svetim. Narod je taj koji proglašava neko mjesto svetištem. To stavljam na srce tebi i sebi: nikada ne promatrati narod s visoka. Mi imamo jednu svećeničku službu koju nam je Bog dao, ali osjećaj za svetost često je kod naroda jači nego možda kod nas. Stoga uvijek treba poštivati i njihovo mišljenje. Druga stvar koju želim istaknuti jest to da su svi sveci, koliko god ih imamo – svi originali. Znači, budi onakav kakvog te je Bog stvorio. Carlo Acutis je rekao da se svi rađamo kao originali, a umiremo kao fotokopije. Kopija nema vrijednost – samo original ima vrijednost. Zato uvijek želimo biti onakvima kakve nas je Bog htio i stvorio. Tada ćemo postati veliki i sveti. Želio bih ti isto tako reći da i u tvojim venama teče krv mučeni-

ka. Tvoje mjesto gravitira groblju Ričina – mjestu gdje je narod za vrijeme Turaka nastradao za vrijeme svete mise, jer su bili vjerni Bogu, ostali vjerni svojoj Crkvi i svojim pastirima. Nikada neću izdati Boga ja, jer su moji preci živote dali za Njega. Što ima veće od toga? Petar je jednom rekao Isusu: 'Kome, Gospodine, da idem? Ti imaš riječi života vječnoga.' Tko ti može više dati? Može ti netko obećavati brda i doline, ali ako sa smrću sve završava – bolje bi bilo da te nema. Samo nas vječnost može zadovoljiti. I treba govoriti o toj vječnosti, iako mnogi neće razumjeti. Jednog dana će ti sigurno u nebu biti zahvalni. Bolje je tako, nego da ti ovdje svi plješću, a onda progovaraju: 'Zašto si nas varao i lagao?' Svi će jednom shvatiti tu istinu, a mi imamo tu privilegiju da je već sada možemo naviještati – kao što je rekao sveti Pavao – bilo to ugodno ili neugodno. To je

ono najveće i najljepše što možemo pružiti svome narodu. (...)Koji je svećenik za mene dobar? Za mene je dobar svaki svećenik koji slavi svetu misu i odrješuje me od grijeha. A to je, u biti, i najteže, jer su mnogi svećenici postali sveti upravo po tome – jer su rado i pobožno slavili misu i rado i s ljubavlju ispovijedali. Po tome su postali svi veliki – veliki sveci. Želio bih da to i tebi, dragi fra Antonio, bude na prvome mjestu.

Na kraju misnoga slavlja, pozdrav i čestitke mladomisniku uputio je župnik fra Jozo. U svom zahvalnom govoru, fra Antonio je najprije zahvalio Bogu, svojoj obitelji, posebno svojoj braći, svojim odgojiteljima u franjevačkoj formaciji te svima onima koji su mu pomogli i podržavali ga na ovom putu.

Nakon misnoga slavlja, zajedništvo se nastavilo svećanim ručkom u salonu Bagušić.

Duhovna obnova u Bijeloj kraj Konjica

U srijedu, 21. svibnja 2025. godine održana je redovita mjesečna provincijska duhovna obnova. U svibnju duhovna obnova redovito bi se održavala u konjičkom samostanu. Međutim, braća koja djeluju u Konjicu smatrala su prikladnim da se ove godine duhovna obnova održi u područnoj crkvi u mjestu Bijela u blizini Konjica.

Nakon što su se braća okupila i izmolila molitvu časoslova u 10 i 30 sati započelo je duhovno predavanje na temu *Izgradnja sveopćeg bratstva. Univerzalni značaj Pjesme brata Sunca*. Tema je izabrana sukladno velikom franjevačkom jubileju koji proslavljamo u ovoj godini – 800 godina *Pjesme brata Sunca*. Predavač je bio fra Danijel Nikolić, odgovornik bogoslova na Franjevačkoj

teologiji u Sarajevu. Između ostaloga u duhovnom nagovoru fra Danijel je istaknuo duboku važnost *Pjesme brata Sunca* za

naš franjevački život i širinu naše karizme i našega djelovanja kao i za univerzalnost ovoga djela sv. Franje za naše društvo i svijet u kojem živimo.

Svetu misu predslavio je provincijal fra Jozo Grbeš u suslavlju s voditeljem duhovne obnove fra Danijelom, konjičkim gvardijanom fra Ferdom Bobanom, braćom okupljenom na duhovnu obnovu te vjernicima iz Bijele. Osobito je lijepo bilo vidjeti vjernike konjičkoga kraja koji su se pridružili fratriba na duhovnoj obnovi. Na svetoj misi pjevanje su predvodili naši postulanti pod vodstvom fra Marija Kvesića.

Nakon svete mise uslijedio je ručak uz pjesmu i bratsko druženje fratara i domaćih vjernika.

Duhovna obnova u Tomislavgradu

Redovita mjesečna duhovna obnova naše Provincije održana je u srijedu, 10. rujna 2025., u samostanu u Tomislavgradu. Nakon što su se braća sabrala i okrijepila, službeni dio obnove započeo je u 10:30 molitvom Trećega časa u pastoralnom centru, koju je predmolio fra Josip Vlašić, pročelnik provincijskoga Vijeća za duhovnost i moderator trajne formacije. Nakon molitve fra Josip je pozdravio svu okupljenu braću, osobito nove postulante koji su po prvi put sudjelovali na duhovnoj obnovi, kao i bogoslove Družbe Misionara Krvi Kristove,

koji su tih dana bili na duhovnim vježbama u Masnoj Luci te su se pridružili našoj braći na ovom susretu.

Voditelj obnove bio je vlč. Mladen Parlov, a tema je glasila: *Kriza duhovnosti ili duhovnost za krizna vremena*. Vlč. Mladen je na živ, pristupačan i znanstven način iznio glavne značajke krize europske kršćanske duhovnosti i kroz povijest i u današnjem vremenu. Osvrćući se na relevantne suvremene teologe te na vlastito iskustvo, istaknuo je opasnosti pred kojima se nalazi današnje društvo, a time i Crkva. Ipak, potaknuo je i nadu, jer unatoč svim

izazovima, ostajući vjerni Kristu i njegovoj riječi, kao zajednica ne trebamo se bojati.

Nakon kratke pauze i mogućnosti za sakrament pomirenja, provincijal fra Jozo Grbeš u zajedništvu sa svom braćom predslavio je svetu misu. Zahvalio je svima na dolasku, a posebno braći iz duvanjskoga samostana na čelu s gvardijanom fra Božom Milićem na iskazanom gostoprimstvu. Liturgijsko pjevanje predvodili su naši novaci, pod ravnanjem njihova pomoćnog odgojitelja fra Marka Bandića.

Kao i obično, susret je zaključen zajedničkim bratskim objedom.

Fra Nenad Galić

Fra Nenad Josip Galić (1941. – 2025.), član naše Kustodije u SAD-u i Kanadi, opremljen svetim sakramentima preminuo je 18. svibnja 2025. u bolnici Northwestern, Chicago u 85. godini života.

Fra Nenad je rođen 27. siječnja 1941. u Ljubotićima, župa Kočerin u Hercegovini. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, gimnaziju na Širokom Brijegu i kod dominikanaca na Bolu, otok Brač. U Franjevački red stupio je 1959. godine. Filozofiju i teologiju studirao je u Sarajevu (Franjevačka teologija) i Rimu (Antonianum). Za svećenika je zaređen 10. srpnja 1966. u Sarajevu. U SAD dolazi sljedeće godine, 16. ožujka 1967. Nakon nekoliko mjeseci provedenih u studiranju engleskoga jezika u Washingtonu, D.C., god. 1967. određen je za pomoćnika u slovenskoj župi Majke Božje u Waukeganu, IL. Sljedećih nekoliko godina službovao je kao pomoćni župnik u sljedećim župama: Sv. Augustina u West Allisu (1968. – 1974.), Sv. Ante u Sharonu (1974.) i Sv. Marija u Rankinu (1974. – 1976.). Potom je župnik Župe Sv. Augustina u West Allisu (1976. – 1986.) te Srca Isusova u Milwaukeeju (1986. – 1989.). God. 1989. postaje župnikom u Detroitu. Na ovoj župi gradi novu lijepu crkvu zajedno s novom dvoranom, župnom kućom i velikim prostorom za parkiranje, a nove župne zgrade premješta u bolji i sigurniji dio grada. Župa dobiva novo ime: Sv. Lucija. Tu ostaje do 1997., kada je imenovan župnikom Sv. Josipa u Bethlehemu, PA. Fra Nenad obnašao je službu vijećnika Kustodije

(1976. – 1979., 2000. – 2004., 2004. – 2007.) te predsjednika Hrvatskoga kluba (*Croatian Civic Club*) u Milwaukeeju. Osnovao je molitvene grupe: “Heart of Mary – Milwaukee” & “Touch of Mary – Detroit/Troy”. Vodio je brojna hodočašća iz SAD-a u Međugorje. Službu gvardijana samostana sv. Ante u Chicagu obnašao je 2005. – 2013., 2015. – 2018. i 2018. – 2024. godine.

U utorak, 27. svibnja 2025., u crkvi svetoga Jeronima u Chicagu, u ozračju molitve i zahvalnosti, održana je sprovodna sveta misa za pokojnoga fra Nenada. Sprovodnu misu predslavio je fra Nikola Pašalić, kustos Hrvat-

ske franjevačke kustodije Svete Obitelji, u zajedništvu s petnaestoricom franjevac i trojicom dijecezanskih svećenika. Okupili su se svećenici, redovnici, redovnice, vjernici iz više hrvatskih župa i zajednica, kao i predstavnici različitih udruga i pokreta, svatko s vlastitom uspomenom i zahvalnošću na susret s fra Nenadom. Na sprovodnoj misi bio je i gosp. Zvonko Milas, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, i gđa. Sanja Laković, generalna konzulica Republike Hrvatske u Chicagu.

Na misi su bili prisutni i članovi njegove najbliže obitelji, brat

ostaje praznina, ali i primjer svećenika koji je vjerno živio svoj poziv i bio znak nade mnogima.

Neka mu Gospodin, kojem je život posvetio, udijeli vječni mir, a njegova duša počivala u zagrljaju onoga kojeg je čitav život ljubio i naviještao.

(fra Gabriel Škibola)

Andelko i sestra Mila sa svojim obiteljima, koji su, zajedno s okupljenim narodom Božjim, u molitvi i suzama izrazili poštovanje i ljubav prema svom bratu, koji je svoj život posvetio molitvi, jednostavnosti i služenju Crkvi.

U homiliji je kustos fra Nikola ocrtao lik fra Nenada kao čovjeka duboke pobožnosti, poniznosti i predanja. Posebno je istaknuo njegovu vjernost svakodnevnoj molitvi, ljubav prema Euharistiji i veliku odanost Gospi, napose kroz pobožnost prema Majci Mira u Međugorju. Fra Nenad je godinama vodio vjernike na hodočašća, a ta iskustva ostavila su dubok trag u mnogima koje je duhovno pratio. Njegovo svećeništvo bilo je obilježeno blizinom ljudima, osobito onima ranjenima i tražiteljima nade. Bio je tihi svjedok Božje prisutnosti, čovjek mira i nutarnje snage, osobito u trenucima vlastite bolesti koju je nosio s vjerom i strpljivošću.

Nakon mise, sprovodni obredi nastavljani su na groblju Holy

Sepulchre u Chicagu, gdje je fra Nenad Josip Galić pokopan u zajedničkoj grobnici hrvatskih franjevac. Ondje su ga njegova subraća i vjernici ispratili molitvom i pjesmom, povjeravajući njegovu dušu Gospodinu kojemu je vjerno služio.

Pisma sućuti i molitvene blizine stigla su od fra Jozе Grbeša, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije, koji je istaknuo fra Nenadovu duhovnu dubinu i njegov tihi, ali snažni utjecaj na zajednice u kojima je služio, te vlč. dr. Tomislava Markića, ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, koji je zahvalio za 59 godina svećeničkoga služenja i pastoralnoga rada među hrvatskim iseljenicima, osobito u Detroitu i Chicagu.

Sprovod fra Nenada Galića bio je snažno svjedočanstvo zajedništva, vjere i zahvalnosti. U jednostavnosti liturgije, molitve braće i prisutnosti mnogih koji su ga poznavali, odražavala se snaga njegova tiha služenja. Iza njega

Fra Dane Karačić

U petak, 13. lipnja 2025. godine u našem samostanu na Širokom Brijegu, opremljen svetim sakramentima, preminuo je fra Dane Karačić u 81. godini života, 62. godini redovništva i 56. godini svećeništva.

Fra Dane je rođen 24. lipnja 1944. godine u Crnču gdje je iste godine i kršten 29. lipnja. U pučku školu išao je u Crnču od 1951. do 1956. te Širokom Brijegu od 1956. do 1959. godine. Po završetku pučke škole odlazi u Franjevačko sjemenište u Visokom gdje je 1963. maturirao u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziju. Filozofsko-teološki studij pohađao je u Visokom, Sarajevu, Trentu i Rimu. Studij je završio na rimskom sveučilištu *Antonianum* 1971. godine

U novicijat Hercegovačke franjevačke provincije stupio je 14. srpnja 1963. na Humcu, ali zbog opsluživanja vojnoga roka morao je prekinuti godinu novicijata tako da je novicijat završio i položio prve privremena zavjete 25. ožujka 1966. godine na Humcu. Svečane, doživotne zavjete položio je u Trentu 27. travnja 1969. godine. Red subđakonata primio je u Trentu 20. prosinca 1969., a đakonata 14. ožujka 1970. Za svećenika zaređen je mjestu Susa u Italiji 13. lipnja 1970. godine.

Nakon studija u inozemstvu i svećeničkoga redjenja fra Dane se vratio u Hercegovinu te je cijeli svoj život pastoralno djelovao u Hercegovini. Dok je bio duhovni pomoćnik na Širokom Brijegu od 1971. do 1978. aktivno se bavio katehetskim radom te vodio izgradnju filijalne crkve u Knešpolju. Godine 1978. imenovan je

gvardijanom i župnikom na Humcu. Za to vrijeme na Humcu je izgrađena nova samostanska crkva, dvije područne crkve, obnovljen samostan te uređen novi postav Franjevačkoga muzeja. Po prestanku gvardijanske i župničke službe na Humcu 1988. fra Dane je još godinu dana pastoralno djelovao kao duhovni pomoćnik na Humcu te je nakon toga imenovan župnikom u Konjicu gdje djeluje do 1991. Potom je imenovan župnikom Župe sv. Petra i Pavla u Mostaru. Kao mostarski župnik cijelo vrijeme rata ostao je u našem samostanu u Mostaru gdje je uz druge

pastoralne djelatnosti s braćom iz mostarskoga samostana brinuo za prikupljanje humanitarne pomoći. Godine 2000. prestao je biti župnikom u Mostaru te djeluje na Širokom Brijegu kao duhovni pomoćnik sve do svoje smrti. Za vrijeme svoga djelovanja na Širokom Brijegu organizirao je pastoralni život u područnoj crkvi u Turčinovićima, od 2013. godine bio je duhovni asistent mjesnoga bratstva Franjevačkoga svjetovnog reda, a od 2018. do 2020. obnašao je službu područnoga duhovnog asistenta Franjevačkoga svjetovnog reda u Hercegovini te od 2019. do 2022.

bio je vikar širokobriješkoga samostana.

Fra Dane je i u svojim starijim godinama neumorno služio u pastoralnom radu. Sve do zadnjih dana svoga života rado je držao kateheze, propovijedao, podučavao ministrante i mladež, vodio franjevačke trećare, držao predavanja te hodočasniciima govorio o povijesti *Gospinoga Briga* i ubojstvu naše braće.

U nedjelju, 15. lipnja 2025. godine, u samostanskoj crkvi u Širokom Brijegu proslavljena je sveta misa zadušnica za pokojnoga fra Danu Karačića. U zajedništvu s mnoštvom braće i vjernika koji su ispunili širokobriješku crkvu i dvorište crkve svetu misu predslavio je provincijal fra Jozo Grbeš. U homiliji Provincijal je istaknuo kako je mjesec lipanj na određeni način obilježio fra Danin život. U lipnju je rođen i kršten, u lipnju je zaređen za svećenika i u konačnici u lipnju ga je Gospodin pozvao s ovoga svijeta. Provincijal se prisjetio i njegove požrtvornosti i predanosti u pastoralnom radu na svim mjestima gdje je djelovao od Širokoga Brijega, Humca, Konjica te ratnih godina u Mostaru, te među ostalim naglasio:

Možda ga je nekada bilo teško razumjeti. Njegove riječi i čine. Da, uostalom „teško je razumjeti svećenika. Pripada Nebu, a hoda po zemlji. Izvlasti sebe iz svega, jedini mu je ustav Evanđelje. Ljubav traži i želi više od zakona. Zato je fratru bliža ljubav nego zakon.“ (fra B. M.) Da, zaista ni Široki brijeg više neće biti isti bez fra Dane. Vjerujem da ćete uvijek moći biti ponosni na dobru fratarsku dušu ovog originalnog fratra. I

dolično je da se opraštamo do fra Dane u nedjelju u kojoj je najčešće naviještao Riječ, zagrtao rukave i jasno prenosio poruku koja nije njegova, nije u njegovo ime nego je vječna, Gospodinova.

Nama ostaje vjerovati, vjeru živjeti, i zbog fra Dane čuvati ovaj Brijeg i znati da u ruci Božjoj i naše ime živi, trajno živi, da i na nas računa. Nadahnuti fra Daninim životom ne bojimo se naviještati riječ, posebice svojim životom u svojim obiteljima i gdje god nas posla isti Gospodin. Ne bojmo se novoga. Niti izazova niti poslanja. Valja i nama znati i biti učvršćeni u vjeri da sve što umire opet živi. Ta Krist je život svega živoga. On sam je život i stoga moj život, tvoj život, fra Danin život. On je život i „svjetlo budućega vijeka.“ (Rim 14, 17)

Neka mu Gospodin dušu pridruži svojim svetima i vjernima, zajedno s našim dobrim provincijalom fra Rufinom Šilićem koji je umro na današnji dan prije 40 godina.

Na koncu svete mise u ime nacionalnoga, područnog i mjesnog bratstva Franjevačkoga svjetovnog reda od fra Dane se oprostila nacionalna ministrica Mirela Barbarić ističući fra Daninu ljubav i neumoran trud u bratstvu. U ime fratara rodnom iz širokobriješkoga kraja riječi oproštaja izrekao je fra Ivan Penavić prisjećajući se fra Danina širokoga humanističkog znanja i požrtvornosti pri poučavanju mladih.

Širokobriješki gvardijan fra Ivan Marić oprostio se od fra Dane u ime samostanskoga bratstva te pročitao izreze sućuti mjesnog biskupa msgr. Petra Palića i provincijalke s. Franke Bagarić. Gvardijan je pročitao fra Danin životopis i zahvalio svima koji su pomogli u danima fra Danine bolesti.

Nakon svete mise uslijedili su sprovodni obredi te je fra Danino tijelo ukopano u fratarsku grobnicu na groblju Mekovcu.

Fra Slavko Soldo

U nedjelju, 29. lipnja 2025. godine u Međugorju, opremljen svetim sakramentima, preminuo je naš brat i Kristov svećenik fra Slavko Soldo u 79. godini života, 58. godini redovništva i 53. godini svećeništva.

Fra Slavko je rođen 29. studenoga 1946. u Međugorju gdje je i kršten 1. prosinca iste godine u župnoj crkvi sv. Jakova Apostola. Osnovno školovanje pohađao je u Međugorju (1954. – 1958.), u Čitluku (1958. – 1961.) te u Slavskom Brodu (1961. – 1962.). Po završetku osnovnoškolskoga obrazovanja odlazi u sjemenište u Dubrovniku gdje 1967. godine završava klasičnu gimnaziju. Iste godine, 14. srpnja, oblači franjevački habit na Humcu te ulazi u novicijat Hercegovačke franjevačke provincije. Nakon završene godine novicijata 15. srpnja 1968. položio je prve privremene zavjete. Studij filozofije i teologije započeo je na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (1968. – 1970.), a potom ga nastavio u Italiji – u Trentu (1970. – 1972.) i Rimu (1972. – 1973.). Svećane zavjete u Redu manje braće položio je 17.

rujna 1971. na La Verni u Italiji. Sveti red subđakonata i đakonata primio je u Trentu 20. i 21. ožujka 1972. godine, a za svećenika je zaređen 29. lipnja 1972. u Königsteinu u Njemačkoj.

Po završetku studija teologije odlazi 1973. godine u Sjedinjene Američke Države gdje započinje gotovo tri desetljeća dug i bogat pastoralni, obrazovni i kulturni rad među hrvatskim iseljenicima. Nakon kratkotrajnoga studija engleskoga jezika na Georgetown University u Washingtonu, fra Slavko preuzima svoje prve pastoralne službe. Bio je župni vikar u tri župe: sv. Augustina u West Allisu (1974. – 1975.), sv. Ćirila i Metoda u New Yorku (1975. – 1977.) te sv. Jeronima u Chicagu (1977. – 1979.). Službu župnika vršio je u New Yorku dva puta – od 1979. do 1986. te ponovno od 1989. do 1994. godine. Obnašao je župničku službu i u West Allisu (1986. – 1988.) te u Steeltonu (1988. – 1989.).

Njegova zauzetost za hrvatske vjernike u iseljeništvu nadilazila je okvire uobičajena pastoralnoga djelovanja. Predano je radio na unapređenju župnih zajednica, vrednovanju hrvatskih škola, organizaciji društvenih i vjerskih događaja. U Župi sv. Augustina pokrenuo je katolički radijski program na hrvatskome jeziku (1987.). Jedan od njegovih najznačajnijih doprinosa bio je u osnivanju fonda za pomoć stradalnicima Domovinskoga rata 1991. *Croatian Franciscan Emergency Relief Fund* u New Yorku pomoću kojeg se uvelike iskazivala kršćanska solidarnost i povezanost hrvatskoga naroda u teškim trenucima rata i poraća.

Dok se u iseljeništvu borio za kršćanske i nacionalne interese svoga naroda, zbog toga je bio proglašen *personom non grata* od strane jugoslavenskoga režima. Od 1975. do 1990. godine nije mu bio dopušten povratak u Domovinu.

Fra Slavko je od 1985. do 1988. bio član kustodijskoga vijeća Hrvatske franjevačke kustodije Svete Obitelji u SAD-u i Kanadi te je tri puta izabran za njenoga kustosa (1994., 1997. i 2000.). Godine 2001. izabran je za provincijala Hercegovačke franjevačke provincije, vraća se u Domovinu te živi u samostanu u Mostaru. Tijekom svojega provincijalnog služenja dao je snažan doprinos crkvenom životu u Bosni i Hercegovini. U tom periodu bio je predsjednik Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH (2003. – 2006.) te predsjednik današnje Konferencije provincijalnih ministara sv. Jeronima (2006. – 2007.).

Nakon završetka službe provincijala (2007.), fra Slavko kratko preuzima službu odgojitelja postulanata. Od 2007. do 2016. godine vrši službu odgojitelja novaka u Novicijatu na Humcu. Od 2016. živi i pastoralno djeluje u Župi Međugorje kao župni vikar.

Tijekom cijeloga svojega djelovanja, fra Slavko je pokazivao vjernost Bogu, Redu i svome narodu. U teškim vremenima bio je neumoran svjedok Evanđelja, promicatelj istine, pravde, pomirenja te zdravoga franjevačkog odgoja.

U župnoj crkvi svetoga Jakova u Međugorju, 30. lipnja 2025. godine, proslavljena je sveta misa zadušnica za pokojnoga fra

Slavka Soldu. Euharistijsko slavlje predslavio je naš provincijal fra Jozo Grbeš. U homiliji, Provincijal se s posebnim poštovanjem prisjetio života i djela koja je Gospodin po fra Slavku činio:

Rođen ovdje u ovim poljima i kamenu Medjugorja kada život bijaše težak, od ranog školovanja njegov život bijaše na putu. Fra Slavko: svećenik, fratar, misionar, župnik, poglavar franjevac u Americi i Kanadi, provincijal franjevac u Hercegovini, duhovnik, odgojitelj, ispovjednik. Životni put ga je vodio tisućama milja daleko, ali i vraćao na početke.

Danas mu govorimo hvala i zbogom. U zahvalnosti smo uvijek škrti. Oh, kako je važno zahvaljivati. I danas njemu govorimo hvala za dobar život, za služenje, za primjer dobrote, za vremena kada mu možda nitko nije rekao hvala. Govorimo zbogom jer vjerujemo da se Bogom svi naši krugovi zatvaraju i s njim svi naši počeci imaju svoj cilj.

U njegovu životu iščitavamo i Božju snagu i nadahnuće za nas zemaljske putnike. Fra Slavkov život kao da je raspoređen u

četiri jasna dijela: služba dijaspori (NY), služba poglavara (Chicago-Mostar), služba odgojitelja (Humac) i služba duhovnika i ispovjednika (Međugorje).

Dijaspore je ispisala noviju povijest hrvatskih odlazaka, tragedija, nada, zajedništva. U sredini tog iskustva stoji hrvatski svećenik, misionar, dušobrižnik, branitelj izbjeglih, tužnih, zarobljenih, odvojenih. Fra Slavko je bio taj!

Bijaše fra Slavko odgojitelj naše mladosti. I tu kao da je ponovno na nov način shvatio da je „Gospodin blaženstvo sakrio u davanju, poniznosti i blagosti.“ Kako to lijepo iskaza ovih dana jedan od mladih fratara kojemu je fra Slavko bio odgojitelj: „Bio je čovjek drugačijeg mentaliteta i pogleda na svijet. Izvandomovinstvo ga je oblikovalo. Bio je pravedan, čovjek od reda, discipline, molitve i rada. U njemu se tako jasno zrcalio svećenik, redovnik, otac i brat. Samo čovjek s jasnim idealima može voditi drugog čovjeka. Nikad od nas nije tražio nešto što sâm nije bio spreman učiniti. Živio je s nama i za nas. Posebno je volio Blaženu Djevicu Mariju i

Alojzija Stepinca. Uvijek nam je s velikom ljubavlju i žarom govorio o svom narodu koji je otišao iz domovine trbuhom za kruhom.“ U tim godinama odgoja naše mlade braće opet bijaše otac svima.

Na koncu svete mise pročitano je fra Slavkov životopis te se od njega oprostilo međugorsko bratstvo na čelu s župnikom fra Zvonimirom Pavičićem. Fra Antonio Musa, obraćajući se u ime fra Slavkovih odgajnika, u svom govoru istakao je fra Slavkovu očinsku dimenziju u odgoju. Među ostalim, kazao je:

Dok smo izlazili iz sobe, fra Slavko se onako meštrovski nakašljao, a mi smo se, prepoznavši što to znači, zaustavili i okrenuli prema njemu. Pogledao nas je tada još jednom i prozborio: ‘Čuvajte jedan drugoga.’ Shvatili smo u tim trenucima da naš meštar nikada nije prestao biti našim mešтром. Dok se opraštam od njega, od našeg oca i brata Slavka, sjećam se tih riječi – čuvajte jedan drugoga’. Riječi koje nas štite od svijeta i riječi koje nas čuvaju i od nas samih. Počivaj u miru, dragi meštre. Hvala ti za primjer, hvala ti za žrtvu, hvala ti za ljubav.

Potom je pročitano iskaz sućuti mostarsko-duvanjskoga biskupa i apostolskoga upravitelja Trebinjsko-mrkanske biskupije, mons. Petara Palića, a provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene, fra Zdravko Dadić, uputio je riječi sućuti u ime sve braće svoje Provincije te zahvalio za sve što je pokojni fra Slavko učinio za redovničku zajednicu i Crkvu.

Nakon svete mise i posljednje preporuke, fratri i vjernici su se u procesiji s tijelom pokojnoga fra Slavka uputili prema mjesnom groblju Kovačica, gdje je njegovo tijelo položeno u fratarsku grobnicu.

Marinko Leko

U nedjelju, 8. lipnja 2025. godine u 82. godini života preminuo je Marinko Leko, brat našega fra Ljube Leke.

Sprovodni obredi slavljeni su u četvrtak, 12. lipnja 2025. u 14 sati, na katoličkom groblju *Vukovar stari*.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Jure Grbeš

U srijedu, 11. lipnja 2025. godine preminuo je Jure Grbeš (1954.), najstariji brat našega provincijala fra Joze Grbeša.

Sprovodni obredi slavljeni su u petak, 13. lipnja 2025. u 14 sati, na Gradskom groblju sv. Nikole u Pleternici.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Ante Dodig

Dana 13. srpnja 2025. godine u devedeset i prvoj godini života preminuo je Ante Dodig (1935.), otac našega brata s jednostavnim zavjetima fra Bože Dodiga te djed našega bogoslova fra Ante Dodiga.

Sprovodni obredi slavljeni su, 14. srpnja 2025. u 16 sati na groblju u Stepenu, župa Seonica.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Mladen Vukšić

U Rijeci je umro brat našega fra Rade Vukšića Mladen Vukšić (1940.). Sprovodni obredi slavljeni su 17. srpnja 2025. godine u Rijeci.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

Predstavljanje knjige o našoj ubijenoj braći

Uožujku ove godine iz tiska je izašla knjiga *Krvlju opečaćeni za nebo. Životopisi šezdeset šestorice hercegovačkih franjevaca ubijenih u Drugom svjetskom ratu i poraću*, Mostar, 2025. koju je priredio fra Robert Jolić. Uz nju je predstavljena knjiga *Svjedočanstva o ubijenoj gimnaziji. Zapisnici okruglih stolova i simpozija održanih na Širokome Brijegu i Zagrebu 1993. godine o stradanju širokobriježkih franjevaca*, Mostar, 2024., koju su priredili fra Jozo Zovko i Ivica Šarac. Knjige su tiskane u nakladi Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM, Franjevačke knjižnice Mostar, u nakladničkom nizu RECIPE.

Knjige su predstavljene u Mostaru (14. svibnja 2025.), na Širokom Brijegu (16. svibnja 2025.), i Zagrebu (22. svibnja 2025.).

U Mostaru su knjigu predstavili: fra Robert Jolić, fra Ante Marić, fra Jozo Grbeš, provincijal i biskup Petar Palić i Ivica Šarac. Na Širokom Brijegu knjigu se predstavili: fra Robert Jolić, fra Ante Marić, fra Jozo Grbeš, provincijal i biskup Petar Palić i Ivica Šarac. U Zagrebu su knjigu predstavili fra Jozo Grbeš, provincijal fra Robert Jolić i Ivica Šarac.

Fra Jozo Grbeš u svojem predstavljanju istaknuo je sljedeće: „Toliko je nepomirenih sjećanja, toliko je bolnih uspomena, dubokih trauma, teških misli. Mi vjerujemo da nas može liječiti samo memorija Kristova. Prošlost patnje liječimo govorom istine. Kada govor istine nije danas i sada najvrjedniji, onda se prošlost patnje ponavlja. Stoga je zadatak pamćenja izvršenje pravde (Paul Ricoeur). Prvi čin

pravde jest ne-zaboraviti. Znamo to iz osobnih iskustava: nitko ne želi biti zaboravljen. Zato vjerujem u vječnost! Službene povijesti obično su krivotvorine cijele istine. I to je uvijek učinjeno iz straha koji čuva vlast i zadržava moć! Ima toliko brava koje treba otključati, toliko vrata koje treba otvoriti jer povijest su stvorili pobijeđeni, a ne pobjednici. Ali istina je uvijek ista: Ne možeš biti pobjednik, ako ne pronađeš pobijeđene!

Ovo činimo iz ljubavi i zbog istine! Naša ljubav mora biti veća. Ljubav prema životu traži mrtve koji žive. Prava ljubav brani čovjeku da ne dira tuđih rana, osim ako ih ne misli izliječiti. (Strossmayer). Spominjući se pobijene braće, fra Jozo je istaknuo da je puno pitanja koja počinju riječi zašto? Zašto je danas u Hrvatskoj lakše urediti grobove njemačkih vojnika na Mirogoju u Zagrebu i Lovrincu u Splitu, a teško isto učiniti za hrvatske vojnike, civile...? Zašto je toliko masovnih grobnica, grobova, jama, stratišta

koja nitko ne razotkriva? Zašto je tako puno zločinaca slobodno hodalo i današnjom Hrvatskom? Zašto je šutnja i dalje glavna zapreka istini? Mi smo kršćani. Mi vjerujemo u ljubav. Ljubav jedina prašta. Ljubav jedina diže, uzdiže... Ljubav jedina ima viziju boljega svijeta. Mi jedino na njoj možemo graditi. Ona je za nas Bog jer Bog je ljubav. Ona je za nas istina, jer istina je Bog. Neka ova knjiga bude razlog vjerovati kako istina ima svoj put. „Ništa

nije skriveno što se neće otkriti ni tajno što se neće saznati. Naprotiv, sve što u tami rekoste, na svjetlu će se čuti; i što ste po skrovištima u uho šaptali, propovijedat će se po krovovima.” (Lk, 12,2-3).

Fra Robert Jolić u svojem govoru istaknuo je sljedeće: „Kao žrtve nastrane komunističke ideologije ubijeno je i 66 hercegovačkih franjevaca: svećenika, bogoslova, klerika i braće laika. Njima je posvećena ova velika studija od kojih 1300 stranica.

Ona sadržava njihove cjelovite (velike) životopise. Iz tih životopisa saznajemo koliko su blago oni bili, blago za Katoličku crkvu, za franjevački pokret, za svoju provinciju i za svoj katolički hrvatski narod u Hercegovini. To su bili učeni profesori, vrijedni i snalažljivi župnici i duhovni pomoćnici, ustrajni katehete, ili pak mladići na početku svoga svećeničkoga ili redovničkoga života. Kako zaboraviti jednoga fra Lea Petrovića, prvoga doktora znanosti u Hercegovini, profesora, znanstvenika, provincijala...? Iščitavajući dokumente iz posljednjih ratnih godina možemo se samo diviti njegovoj mudrosti, snazi, odlučnosti, brizi za braću u potrebi i opasnosti.“ Zatim je opisao i ideologiju koja je stajala u pozadini ovih strašnih zločina za koje nitko nije do danas snosio bilo kakvu odgovornost. Fra Robert je nadalje objasnio naslov knjige koji se nalazi na te istaknuo da je „uzet je prema tekstu iz Knjige Otkrivenja: „Tada čuh broj obilježenih pečatom: sto četrdeset i četiri tisuće iz svih plemena sinova Izraelovih.“ Sv. Ivan ih je vidio kako stoje pred tronom, pred Janjetom, obučeni u bijele haljine. „Tada progovori jedan od Staraca i upita me: Tko su i odakle dolaze ovi što su obučeni u bijele haljine? Moj Gospodine – odgovorih mu – to moraš ti znati. Nato mi reče: Ovo su oni što dolaze iz teške nevolje; oni oprave svoje haljine i obijeliše ih krvlju Jaganjčevom“ (Otk 7, 4.13-14). Doista, naša su ubijena braća došla iz „teške nevolje“ i oprali svoje haljine u „krvi Jaganjčevoj“ te svojom vlastitom krvlju – po uzoru na svoga Učitelja – postali „opečaćeni za nebo“.

Mons. Petar Palić, biskup mostarsko-duvanjski istaknuo je sljedeće: „Ova knjiga koju predstavljamo, koja obiluje povijesnim činjenicama, ne pripada samo povijesti, ona pripada savjesti. Naslov „Krvlju opečaćeni za nebo“ ne donosi samo podatke, imena, događaje, nego on progovara o žrtvama, o vjeri, o vremenu kada je Crkva u Hercegovini bila izložena brutalnom nasilju, i o onima koji su položili svoj život za Krista, za Crkvu i za narod.

Ova knjiga bavi se jednim od najtragičnijih poglavlja naše povijesti: ubojstvima hercegovačkih franjevaca u Drugom svjetskom ratu i poraću, kojima treba pribrojiti i svećenike Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije, kao i druge žrtve. Ona dokumentira, imenom i prezimenom, svećenike franjevce koji su izgubili živote u vihoru rata, pod komunističkim terorom, bez suđenja, bez krivnje, bez oprostaja, često zaklani, strijeljani, bačeni u jame, a ponekad zauvijek nestali bez traga.“ Zatim je istaknuo u čemu je vrijednost ove knjige: „Knjiga nije samo dokument. Ona je, usudio bih se reći, molitva. Ona je i svojevrsna optužnica, ali ne protiv ljudi, nego protiv zaborava. Jer, zaborav ubija drugi put. Zato ova knjiga govori. Govori, ne da bismo težili za osvetom, nego da bismo pamtili. Ne da bismo sudili, nego da bismo molili za mrtve, ali i za žive, za svećenike, i za one koji su ih ubijali.“

Zatim je predstavljena knjiga *Svjedočanstva o ubijenoj gimnaziji*. O knjizi su govorili:

Fra Ante Marić koji je istaknuo u svojem govoru sljedeće:

„Nakladnički niz Recipe je počeo s Čerigajskim anđelom 2007. i dogurao do broja 33. *Krvlju opečaćeni za nebo*, s tim da br. 8. (Franjevačka klasična gimnazija na Širokom Brijegu ima 3 sv.) i br. 14. četiri: Sabrana djela fra Dominika Mandića. U 18 godina su Hercegovačka franjevačka provincija i Franjevačka knjižnica Mostar tiskali 33 neizmjerne vrijedna djela. Večeras bih na ovom predstavljanju spomenuo i Recipe 32. *Ruža-Mladost-Ljeporječe*. Knjigu imate mogućnost i nabaviti. To je jedan vrijedan uradak: Prepisali smo iz rukopisa list širokobrijeških sjemeništaraca iz 1909. – 1932., *Mladost*, list hrvatske katoličke srednjoškolske mladeži Mostara 1907. i 1921. i *Ljeporječe*, skriptu za lijepo pisanje iz 1908. Radili smo na tom projektu nekoliko godina, i tu su nam u prepisivanju posebno pomogli naši bogoslovi. O jeziku je tih publikacija pisala prof. Irina Budimir, a fra Ante Marić o autorima tekstova. Prijelom je učinio fra Ivan Lovrić. *Ruža* čuva, npr. prve objavljene pjesme fra Janka Bubala, fra Lucijana Kordića, fra Predraga Kordića, kao i prve objavljene radove mnogih ubijenih fratara.

U Zagrebu o knjizi *Svjedočanstva o ubijenoj gimnaziji* govorili su Ivica Šarac i pročitan je tekst fra Joze Zovke.

Fra Jozo Zovko u govoru koji je pročitan na predstavljanju istaknuo je osobni motiv i važnost ove knjige te naglasio sljedeće: „Uvijek sam čeznuo saznati sve o našim širokobriješkim mučenicima. Živi svjedoci njihova stradanja bili su među nama. Osjećao sam neodoljivu potrebu susresti one koji su bili njihovi đaci,

kojima su mučenici bili odgojitelji, vjeroučitelji. Ateistički režim nije dopuštao da ih se spomene. Unatoč strogoj zabrani, njihove smo ostatke prenijeli u crkvu i dostojno sahranili. Cilj i želja bili su otkriti te junake vjere i ljubavi pred očima vjernika s nakanom da ih nasljedujemo. U ovoj knjizi, dragi čitatelju, naći ćeš riječi svjedokâ koji su čuvali u srcu svoje iskustvo. Slušajući svjedoke, suze su tekle i hranile našu ljubav. Tako su snažno svi, kao đaci ili kolege naših mučenika, biranim riječima opisali svakoga pojedinoga. Saznat ćeš od njih istinu o uzornom redovničkom životu, o vrhunskom intelektualnom znanju, te o mučeničkoj smrti i neustrašivom držanju naših svećenika i redovnika. Čast nam je pokazati naše mučenike kao uzore redovničkoga života i velikane koji ne umiru. Oni nisu žrtve rata i ratne stihije. Oni su bili u mogućnosti izbora: ostaviti habit i živjeti. Ne, oni su odabrali svjedočiti za svoj habit, za svoje svećeništvo i redovništvo. Ovo je vrijeme kada se zasjenjuju uzori i njihov život. Stoga je važno i potrebno uzeti ovu knjigu koja govori, poučava, nadahnjuje svakoga od nas. To su velikani koji su u školi poučavali i odgajali mlade. I baš ti đaci, kao svjedoci, govore o svojim profesorima. Stara mudrost uči: *Verba movent, exempla trahunt!* To će reći: Riječi potiču, a primjeri privlače.“

Ivica Šarac u svojem obraćanju o ovoj knjizi ističe: „Osamdeset je godina prošlo od događaja o kojima govore ove dvije knjige. Osamdeset je godina od svršetka rata koji je po manifestaciji zla, po broju žrtava i količini zločina nadmašio, prema uvriježenom

mišljenju, sve dosadašnje ratove u povijesti čovječanstva. Osamdeset je, dakle, godina od kraja Drugoga svjetskog rata, a kod nas nad tom temom i dalje stoji više upitnika među kojima strši jedan ogroman! Zapravo se radi o jednom naizgled neobjašnjivu paradoksu: ako imamo u vidu da su rezultati istraživanja Drugoga svjetskog rata nedvojbeno pokazali kako su sve strane u tom ratu, dakako u različitim omjerima i okolnostima, činile masovne zločine i da su se u kakvim-takvim sudskim procesima pripadnici ili predstavnici svih tih oružanih formacija našli na optuženičkoj klupi i bili suđeni za počinjene zločine, postavlja se pitanje kako to da su samo predstavnici ili pripadnici jedne strane prošli nekažnjeno i nikada nisu odgovarali za dokazano počinjene masovne zločine? Govorim, dakako, o jugoslavenskoj komunističko-partizanskoj strani, odnosno o činjenici da nitko nikada niti za jedan zločin jugoslavenskih partizana predvođenih komunistima nije kazneno odgovarao.“ Zatim je istaknuo: „Knjiga pod naslovom *Svjedočanstva o ubijenoj gimnaziji* obaseže 423 stranice i strukturirana je u 9 zasebnih, po opsegu i sadržaju različitih cjelina. Uz glavni i najopsežniji dio, a to su svjedočanstva, knjiga sadrži dva proslova, jedno uvodno poglavlje, jedan znanstveni prilog o širokobriješkoj gimnaziji te jedan povijesni prikaz događaja na Širokom Brijegu u veljači 1945. U završnom dijelu donesene su biografije sudionika te fotografije sa simpozija. Na kraju je umjesto epiloga, prije kazala osoba i sadržaja knjige, reproduciran tekst „Ni ovoga nas puta neće

iskorijeniti“ pok. Živka Kustića, objavljen u lipnju 1993. prigodom održavanja trodnevnog simpozija na Širokom Brijegu. Nijedan od svjedoka iz ove knjige danas više nije među živima; u vrijeme njihova okupljanja i prikupljanja njihovih svjedočanstava, to su već bili ljudi u zrelijoj životnoj dobi. Među njima je bilo sveučilišnih profesora, uglednih znanstvenika, liječnika, inženjera i javnih djelatnika. Svi su oni u ona jugoslavenska vremena imali problema samo zbog činjenice što su se uopće školovali u gimnaziji kod širokobrijeških franjevacâ.“

Možemo reći da je ovaj pot-hvat izuzetno važan je ne samo za našu zajednicu i proces koji je pokrenut u odnosu na pobijenu braću, već prije svega da bi istina o nedužno pobijenim franjevcima i njihovom radu i djelovanju bila poticajem i nadahnućem da uvijek vrijedi biti na strani dobra, mira, istine i pravde i da se istina ne može sakriti. Ona se može prešućivati, ali naći će svoj put do svjetla u kojem se jasno pokazuje da je njihova žrtva izvor na kojem nam valja crpsti nadahnuće u našem vremenu.

(fra Ante Bekavac)

FRAMIN 2025

U subotu 31. svibnja 2025. na blagdan Pohoda Blažene Djevice Marije održan je susret Hercegovačkih franjevačkih ministranata – FRAMIN. Franjevački samostan i Župa sv. Petra i Pavla bili su domaćini ovogodišnjega FRAMIN-a u Mostaru. Na susretu je sudjelovalo oko 500 ministranata iz 16 župa: Mostar, Gradnići, Čitluk, Međugorje, Humac, Vitina, Tihaljina, Drinovci, Gorica Sovići, Ružići, Široki Brijeg, Kočerin, Posušje, Posuški Gradac, Seonica, Šuica. Vrhunac i središte ovoga susreta svakako je euharistijsko slavlje za koje su se ministranti pripremali u sakramentnu pomirenja i molitvom radosnih otajstava krunice. Svetu misu predslavio je mladomisnik fra Željko Tomić uz koncelebra-

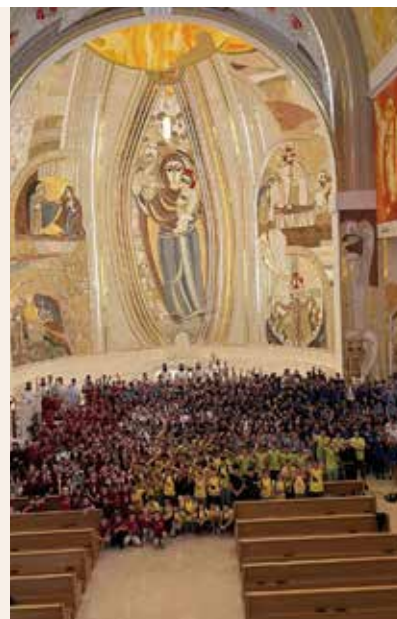
ciju sedmorice svećenika. Misno slavlje pjesmom su uresili naši novaci i postulanti uz vodstvo fra Marka Bandića.

Nakon misnoga slavlja u kripti crkve uslijedio je Kviz znanja, dok su u isto vrijeme ministranti imali priliku poslušati svjedočanstva o duhovnom pozivu postulanta Patrika Šuška i novaka fra Ivana Vasilja. U 13 sati započeo je sportsko-rekreativni dio susreta na terenima Sveučilišnoga kampusa. Sudionici su se okušali u nogometu, graničaru i igrama bez granica, što je dodatno obogatilo zajedništvo i radost susreta.

Rezultati ovogodišnjeg FRAMIN-a:

Kviz znanja: 1. Humac 2. Široki Brijeg 3. Kočerin

Nogomet: 1. Kočerin 2. Gradnići

3. Međugorje
Graničar: 1. Čitluk 2. Seonica 3. Posušje.
Zahvalnom molitvom i blagoslovom završili smo naš ovogodišnji susret.

*(fra Ivan Hrkać,
promicatelj duhovnih zvanja)*

Zavjetno hodočašće u Einsiedeln

Ove jubilarne 2025. godine, 7. i 8. lipnja, organizirano je 57. molitveno-pokorničko hodočašće u svetište Majke Božje u Einsiedeln. Gost iz domovine bio je mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup u miru. Prvog dana hodočašća prevodio je molitvu Križnoga puta na Kalvariji i predslavio svetu misu. Drugi dan, na Duhove, održao je predavanje o sv. Ivanu Pavlu II. i predvodio svetu misu.

Vjernici iz svih dvanaest hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj počeli su se okupljati pred „Majčinim domom“, kako od milja zovu Veliku Gospinu

baziliku, u subotu 7. lipnja 2025. oko 14 sati. Padala je jaka kiša pa je vladala pomalo i strepnja hoće li moći znatniji broj vjernika doći i moliti Križni put. Hodočasnicima u kapelici s lijeve strane Velike bazilike na raspolaganju za svetu ispovijed i duhovni razgovor bili su fra Šimun Šito Ćorić, fra Stanko Ćosić, fra Ivan Prusina, fra Iko Skoko, fra Goran Azinović, fra Branko Radoš, fra Mićo Pinjuh, fra Vine Ledušić, fra Mika Stojić i fra Zlatko Ćorić.

Unatoč kiši puk i dušobrižnici okupili su se s kišobranima u ruci za molitvu Križnoga puta uz Kalvariju u 16:45. Uslišane su molitve brojnih, tako da kiša ipak

nije omela molitvu Križnog puta. Tekst Križnog puta sastavio je fra Šimun Šito Ćorić. Uz nadbiskupa mons. Želimira, sudjelovali su u predvođenju molitve pojedinih postaja fra Antonio Šakota i predstavnici misija, a pjevanje su predvodili pjevači okupljeni iz više misija. Na Kalvariji nadbiskup mons. Želimir nije mogao sakriti suze u oku koje se potekle kad je vidio predanost i pobožnost vjernika. Toplim riječima ohrabrio je vjernike na kršćanski život, te istaknuo snagu vjere koja se očituje na tom hodočašću.

Euharistijsko slavlje u velikoj prekrasno obnovljenoj Gospinoj

bazilici započelo je u 18:45. Prije svete mise sve okupljene pozdravio je nacionalni koordinator HKM u Švicarskoj i organizator hodočašća fra Antonio Šakota. Posebno je pozdravio nadbiskupa mons. Želimira Puljića i zahvalio benediktincima na čelu s opatom mons. Urbanom Federerom za

misu predslavio je mons. Želimir Puljić uz koncelebraciju još jedanaest svećenika. U homiliji je iznio primjere kršćanskoga života i svjedočenja liječnice svete Ivane Molla i blaženih Marije i Alojzija Quattrochia, te na kraju istaknuo poziv svim hrvatskim vjernicima u Švicarskoj da obnove Ninski za-

pozdravili brojni hodočasnici. Prva se predstavila djevojčica Antonia Berišić riječima: „Ja sam iz Zadra čista Janjevka“. Vjernik Tomislav Perović reče kako je vjerojatno jedini koji je bio i na prvom hodočašću 1967. godine.

Nakon euharistijskoga slavlja nastavljeno je druženje u kultur-

gostoprimstvo u svetištu. Opat Urban nije mogao sakriti radost na svome licu kada je ugledao veliku baziliku punu vjernika Hrvata, a u svom je pozdravu posebno istaknuo važnost jubilarne godine 2025. koja nas poziva na „Nadu“, a kojoj je izvor kršćanima Isus Krist. Svetu

vjet iz 1979.: „Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom Misu slavi“! Zbor koji je predvodio pjevanje bio je sastavljen od pjevača različitih misija, a njime je dirigirala prof. Jelena Kučak Vujnović, dok je orguljama svirala prof. Petra Hrvačić. Nakon mise u bazilici Nadbiskupa su

nom centru „Zwei Raben“. Poslije smo saznali da je i hodočasnica Milica Modalek također bila na prvom hodočašću 1967. koje je organizirao pok. fra Ljubo Krasić.

Drugi dan hodočašća 8. lipnja 2025. ove godine slavlje je ujedno i svetkovine Duhova. Bog nam je

danas podario i dobre vremenske uvjete, te se sunce lagano probijalo kroz oblake u Einsiedelnu. Neki vjernici su počeli pristizati u svetište oko osam sati, a sveta ispovijed je počela od 9:30 i trajala sve do svete mise sati. U 11 sati vjernici su se skupili i ispunili veliku dvoranu samostana gdje je nadbiskup Želimir održao svoje predavanje. Prije nadbiskupa, kratko se nazočnim obratio moderator fra Mika Stojić prikupivši vrlo zanimljivih podataka o nadbiskupu Puljiću i njegovoj obitelji. Uslijedilo je zatim predavanje nadbiskupa koji je govorio na temu: „Ostavština velikoga Pape“, o Ivanu Pavlu II. Predavanje je podijelio na tri dje-la: 1. Ostavština velikog Pape, 2. Brojni susreti – blagoslov ljudima i 3. Ostavština koja raduje i obvezuje. Vjernici su bili zadovoljni jer im je iznio puno zanimljivosti i nepoznatih podataka iz života svetoga Ivana Pavla. Zanimljivo je i to da su benediktinci u samostanu dali za prenočište biskupu Želimiru upravo sobu u kojoj je boravio papa Ivan Pavao II. kad je hodočastio u ovo svetište 1984. godine. Tom prigodom Papa je posvetio i glavni oltar u toj Bazilici.

Svečana duhovska misa u velikoj Gospinoj bazilici započela je u 12:30, a predslavio ju je mons. Želimir Puljić uz koncelebraciju devet misionara. Crkva je bilo puna hrvatskih vjernika. Uz fra Antoniovu pozdravnu riječ nazočne je i ovaj dan u ime svetišta pozdravio opat Urban. Potrudio se naučiti pozdrav na hrvatskom jeziku, a vjernici su mu uzvratili s velikim pljeskom. Nadbiskup je svoju homiliju utemeljio na misnim čitanjima svetkovine Duhova. Između ostaloga pozvao je vjernike da nauče kako prepoznati djelovanje Duha Svetoga u našim životima. Znakovi koji nam pokazuju imamo li Duha Svetoga su slijedeći: 1. njegovanje duha molitve, 2. čitanje Svetoga pisma, 3. voliš Isusa i častiš njegovu Majku Mariju, 4. u obitelji pozoran i poslušan, 5. u crkvi pobožan, 6. na putu i radnom mjestu zauzet, pristojan i ozbiljan, 6. u vjeri ponosan i ponizan, 7. svima oko sebe dobro želiš i 8. ne sramotiš svoju dušu, obitelj i svoj narod. Na kraju je zahvalio puku što su došli u velikom broju, skrušenoj molitvi i svečanom euharistijskom slavlju. Pozvao ih je da budu ponosni na svoje katoličke i hrvatske korije-

ne. Međumisijski je veliki zbor, na čelu s Petrom i Jelenom Kučak Vujnović, izvrsnim pjevanjem uzveličao euharistiju i svetkovinu Duhova.

Na kraju svete mise fra Antonio Šakota je zahvalio Presvetom Trojstvu i Gospi, svim nazočnim vjernicima na 57. hodočašću, te posebno nadbiskupu mons. Želimiru Puljiću, dušobrižnicima u misijama, domaćinima benediktincima, pjevačima i njihovim voditeljicama, čitačima, ministrantima, liturgičaru fra Zlatku, časnim sestrama te svima koji su na bilo koji način pridonijeli u organiziranju i sudjelovanju na 57. hodočašću. Prije završnoga misnog blagoslova Nadbiskup je zahvalio fra Antoniu na pozivu, te prenio vjernicima pozdrave biskupa iz domovine, zahvalio hercegovačkim franjevcima koji djeluju u misijama u Švicarskoj za veliki pastoralni trud koji ulažu već desetljećima. Potaknuo je na trajno povezivanje naših ljudi u inozemstvu s onima koji su u domovini. Nakon svete mise vjernici, fratri i Nadbiskup su ostali u ugodnom razgovoru ispred bazilike.

(fra Iko Skoko)

CROMIN

U ponedjeljak 9. lipnja, na duhovski ponedjeljak, održan je 21. po redu susret ministranata i dječjih zborova – CROMIN. Već treću godinu zaredom domaćin ovoga svake pohvale vrijednoga susreta bila je HKM Zürich, kojoj valja odati osobitu počast što je po tko zna koji put pokazala svoju snagu i umijeće u organiziranju ovoga ne tako jednostavnoga događaja. Oko 150 vrijednih domaćih volontera pojačanih i nekolicinom njih iz drugih misija već od 7:00 počeli su pripremati ogromno zdanje KUSPO – GRIES u Volketswilu: jedni veliku dvoranu za slavlje sv. mise i nastup dječjih zborova; majstori roštilja istovremeno su, pod vrućim šatorima, pripremali 1500 porcija čevapa i 800 porcija hrenovki za tjelesnu okrpju; vrijedne žene su u svojim domovima pripremile mnoštvo ukusnih kolača da bi se vjernici tijekom dana mogli zasladiti te su, uz kolače neumorno pravile i prodavale kavu i druga pića; mladi volonteri su se, razumljivo, brinuli o prodaji sladoleda; volonteri zaduženi za sportska natjecanja marljivo su pripremali nogometne terene, njih 9, za nogometna natjecanja, trčanje i skakanje u vreći. A što tek reći za naše framaše iz Züricha koji su, nakon što su pomogli postaviti dvoranu, radosno dočekivali mnoštvo djece nudeći im skromni ali slatki doručak u obliku slatkih kiflica i čokoladnoga mlijeka, da bi na kraju pomogli svim sudionicima podijeliti prigodne medalje? Već od 9:00 počeli su pristizati sudionici CROMINA, što je za volontere zadužene za prometnu regulaciju, u pratnji onih profesio-

nalnih kadeta, značilo zasukati rukave i boriti se kako bi svaki motocikl, automobil i autobus našao svoje prigodno i sigurno mjesto. Ove je godine bilo prijavljeno oko 700 djece iz 9 misija naših HKM u Švicarskoj. Uz djecu i mlade koji su došli privatnim aranžmanom, te kad se zbroyi roditeljska pratnja i dolazak drugih ljudi dobre volje, koji u CROMINU prepoznaju dan koji budi posebnu radost i življenje lijepoga zajedništva koje uistinu odmara i dušu i tijelo, možemo reći da je na ovogodišnjem CROMINU sudjelovalo barem 2000 ljudi.

Sami susret podijeljen je u tri dijela. Prvi dio ujedno je i najvažniji – slavlje sv. mise. Predslavio ju je fra Šito Ćorić koji upravo ove godine obilježava 50 godina svećeništva. Na početku slavlja sve prisutne pozdravio je koordinator HKM u Švicarskoj, fra Antonio Šakota, ujedno i organizator ovoga susreta. Uz braću svećenike – misionare: fra Ivana Prusinu, fra Iku Skoku, fra Gorana Azinovića, fra Miku Stojića, fra Branka Radoša, fra Niku Leutara, fra Vinu Ledušića, fra

Stanka Ćosića, fra Zlatka Ćorića, koncelebrirao je i Martin Stewen – odgovorni pri „Landeskirche Zürich“ za pastoral migranata. Ove godine s nama je bio i fra Mićo Pinjuh – dugogodišnji misionar u Švicarskoj i pokretač CROMINA. Slavlje sv. mise bilo je iznimno svečano. Oltarski prostor u višenamjenskom prostoru uistinu je bio dostojanstveno uređen i urešen. Raspjevana djeca pod vodstvom svojih voditeljica i voditelja neumorno su pjesmom slavili Gospodina, a svime je ravnao dječji zbor iz Züricha pod vodstvom Petre Hrvčić i uz instrumentalnu pratnju nekolicine mladih, kao i uz veliku pomoć Lovre Uzelca i Ivana Dedića – koji su se pobrinuli oko ozvučenja dvorane. U svojoj je prigodnoj propovijedi fra Šito dao nekoliko lijepih i korisnih savjeta djeci i roditeljima, kako bi se uvijek trudili njegovati zdrave odnose prema Bogu, bližnjima i samima sebi. Na kraju sv. mise, fra Antonio je zahvalio svima koji su se potrudili omogućiti nam jedan takav susret. Bilo je toliko lijepo na sv. misi, da su mnogi poželjeli

da pjesma kojom se završio obred pričesti nikada ne prestane.

Nakon kratkoga predaha nastavili smo s nastupom dječjih zborova. Program su radosno vodili fra Goran Azinović i fra Zlatko Ćorić, a svi prisutni su za vrijeme čitava koncerta prisutnošću i pljeskom podržali svaki zbor. U odnosu na prethodne godine, ovaj put su nam se pridružili i dječji zborovi iz misija Graubünden i Schaffhausen/Thurgau, što je i u već tradicionalnim sudionicima izazvalo obilje radosti. No, krenimo redom. Nastup dječjih zborova otvorili su „Zvezdice Kraljice Mira“ iz misije Schaffhausen/Thurgau izvedbama, to jest miksom pjesama – „Isuse, volim te“, „Mi želimo uzdić Isusa“ i „Silan Bog“. Razigranom i vidno razdraganom dječicom ravnala je Antonija Bočkaj. Potom su binu zauzeli „Ruah kids“, dječji zbor iz Graubündena kojim su ravnale Karmela Vukasović i Marijana Šarić, a izveli su pjesme „Mi želimo uzdić Isusa“ i „Hosana“. Dječji zbor „Glasnici mira“ iz misije Aargau pod vodstvom s. Terezine Paluca i uz pomoć zbora mladih

„Vis agape“, uz lijepu koreografiju su izveli skladbe „Ljubav Božja je predivna“ i „Mesija (On dolazi)“. Binu su potom zauzela djeca iz HKM Bern pod vodstvom Dominika Blažuna, te je zbor čije je ime ujedno i lijepi franjevački pozdrav „Mir i dobro“ izveo skladbe „Ovo je dan“ i „Veselimo se svi“. Već raspjevano mnoštvo dodatno su raspjevali i „Raspjevani anđeli“ iz misije Zug izvedbama skladbi „Djeluj kroz mene“ i „Ti si sveti“, pod vodstvom s. Anđele Pervan i uz dirljivo predstavljanje zbora jednog od njihovih najmlađih članova – Lorenza. Potom je, uz divne zvuke tamburica i pod ravnanjem Jelene Kučak-Vujnović, dječji zbor „sv. Tarzicije“ iz St. Gallena izveo skladbe „Evo me u domu tvome“ i „Velik si“. Veseli „Trubaduri sv. Franje“ iz Luzerna pod vodstvom s. Ana-Marije Biško izveli su skladbe „Isus te zove“, za koju je tekst napisala sama s. Ana-Marija, te „Anđeo budi“ – uz doista anđeosku koreografiju. Nastup zborova završio je lijepim izvedbama zbora domaćina „sv. Ante“ pod vodstvom Petre Hrvačić, koji nas je ove godine počastio

skladbama „Bože, tebi pjevam ja“ i „Silan Bog“.

Nakon ručka počela su sportska natjecanja. Prvo su se natjecatelji okušali u trčanju i skakanju u vreći, a potom u nogometu. Podijeljena na 9 terena djeca su se natjecala u trima različitim uzrastima: uz starije i mlađe djevojčice i dječake, od ove je godine uveden i treći uzrast – mini – za onu najmanju djecu, čime su organizatori uljepšali dan i pružili priliku za radost najbrojnijoj skupini sudionika. Natjecanja su trajala skoro do 18:00, nakon čega je uslijedila dodjela pehara za pobjednike i medalja za sve sudionike.

Na kraju nam preostaje samo reći jedno veliko – Bogu hvala, što nam je podario tolike milosti i radost sudjelovanja na još jednom CROMINU. Jedan je od volontera tijekom susreta ugledavši šareno mnoštvo razigrane djece, uskliknuo: „Za takvo se što isplati i umoriti.“ A Martin Stewen je rekao: „Takav susret trenutačno u Švicarskoj mogu organizirati samo Hrvati“

Tekst: fra Antonio Šakota;

Foto: Boris Matić

Fra Renato Galić položio licencijatski ispit

Dana 20. lipnja 2025. godine na KBF-u u Zagrebu naš fra Renato Galić položio je licencijatski istraživački ispit i obranio svoj licencijatski rad pod naslovom: Teologija svećeništva. Povijesno - dogmatski razvoj od biblijsko-otačkog do pontifikata pape Franje. Rad je obranjen pod vodstvom mentorice prof. dr. sc. Marije Pehar, doc. dr. sc. Jakova Rađe (predsjednik povjerenstva) i prof. dr. sc. Veronike s. Nele Gašpar. Rad je ocijenjen izvrsnim. Našem fra Renatu čestitamo!

Neka ga u nastavku znanstvenoga istraživanja prati Božji blagoslov!

Kolaudacija širokobrijeških spomen orgulja

Nakon skoro punih pet godina trajanja projekta dogodio se iznimno svečan i nesvakidašnji dan na našem Širokom Brijegu. Na 20. lipnja ove godine, kada obilježavamo i 120 godina od blagoslova kamena temeljca nove crkve na Brijegu, upriličena je svečanost blagoslova i kolaudacije novih orgulja u samostanskoj crkvi Uznesenja B. D. Marije.

Svečanost kolaudacije započela je poslijepodnevnom programom. Svečanu svetu misu i obred blagoslova predvodio je biskup Petar Palić uz koncelebraciju širokobriješkoga franjevačkog bratstva i pristigle braće iz Provincije. Prisustvovali su i naši novaci s Humca, nekoliko bogoslova iz Zagreba i postulanti iz Mostara. Domaći ministranti, trećari, fra-maši, te vjernici i dobročinitelji.

orgulje su i spomen na ubijenu braću, svirao je naš fra Branimir Novokmet, a zborom je dirigirala s. Slavica Kožul.

Na početku misnoga slavlja nazočne je pozdravio širokobriješki gvardijan i župnik fra Ivan Marić. U prigodnoj propovijedi, između ostaloga, biskup Petar Palić osvrnuo na pročitani evanđeoski odlomak i poručio da su svi koji su pomogli da se ove orgulje

U spomen na 80. obljetnicu ubojstva fratara i 120 godina monumentalnoga poduhvata izgradnje nove crkve na Širokom Brijegu u naše vrijeme trebalo je odgovoriti jednim takvim projektom koji govori da brinemo, s ponosom se sjećamo i želimo i dalje biti dio povijesti našega naroda i Domovine.

Došao je i znatan broj crkvenih glazbenika. Za uvod mješoviti zbor svete Cecilije otpjevao je Himan Širokobriješkoj Gospi, *a capella*, Preko gora, te je zatim uslijedio obred blagoslova orgulja, nakon čega je orguljaš Daniel Roth izveo ulaznu improvizaciju. Prvu svetu misu na novim orguljama, kako i priliči, jer

izrade „zgrnuli sebi blago, ali ne u materijalnom, nego u duhovnom smislu“, naglašavajući tako duboku vrijednost ovoga čina za zajednicu i pojedince.

Organizacija tako važnoga događaja bila je izvedena do najsitnijih detalja. Postavljena su četiri velika video zida, putem kojih je publika nakon mise mo-

gla pogledati kratkometražni film o izgradnji orgulja, autora Marka Mikulića. Također, cijeli koncert prenošen je uživo na tim ekranima, omogućivši svim prisutnima potpuno vizualno i glazbeno iskustvo.

Orgulje su na najljepši mogući način uvedene u Hercegovinu i predstavljene široj javnosti kroz izniman glazbeni događaj. Taj veliki i vrijedan projekt obilježio je nastup svjetski renomiranoga, 83-godišnjega orguljaša Danijela Rotha, jednoga od najcjenjenijih živućih majstora orgulja. Roth je skoro tijekom sat i pol dugoga koncerta publici približio bogatstvo i važnost toga instrumenta, demonstrirajući puni zvučni potencijal orgulja na način kakav samo on zna i umije. Kroz raznovrstan repertoar – od Widora, Bacha, Francka, Viernea, Rotha, Gigouta – dočarao je čitavu lepezu izražajnih mogućnosti koje orgulje pružaju. Poseban dojam ostavile su njegove dvije improvizacije: prva na temu himne sveti-

šta Širokobriješke Gospe „Preko gora” (autora fra Slavka Topića), a druga na pjesmu posvećenu ubijenim hercegovačkim fratri-ma (autora fra Stanka Mabića). Te improvizacije bile su vrhunac večeri, emotivno snažne i umjetnički izuzetno dojmljive, ostavivši publiku duboko dirnutom.

Brojna publika mogla je pratiti umjetnika ne samo zvučno, već i vizualno, jer je maestro Roth svirao na drugom pomičnom sviraoniku koji je bio smješten ispred prezbitarija. Na kraju svake glazbene točke nagrađen je dugotrajnim pljeskom.

Nakon koncerta nekoliko riječi izrekao je graditelj orgulja Anton Škrabl. Navodeći tehničke karakteristike orgulja kazao je da imaju dva sviraonika s 4 manuala, pedalna klavijatura, te 73 zvučna registra i 5.005 svirala. Prvi nepomični sviraonik nalazi se na koru ispod orgulja, a drugi je pomični pokraj prezbitarija. Elektromagnetne su trakture, a po izboru registara (dispoziciji)

svrstavaju se u simfonijsko-romantične orgulje. Imaju računalni sustav s milijun programskih kombinacija. Teške su oko 33 tone. Najduža svirala je 6,7 metara, a najmanja 5 milimetara. U orgulje je ugrađeno više od 800 000 dijelova. Projekt orgulja razrađen je na čak 1 300 kvadratnih metara crteža. Najveće su na prostoru Bosne i Hercegovine, a nakon orgulja zagrebačke katedrale, Širokobriješke spomen orgulje najveće su orgulje u hrvatskom narodu. Na završetku svoga obraćanja, orguljar Škrabl citirao je poznatoga violinistu Yehudi Menuhina: „Nakon četvrt sata pozornog slušanja orguljaške glazbe, slušatelj postaje bolji čovjek.“

Na kraju kolaudacijskoga slavlja, riječi zahvalnosti uputio je gvardijan i župnik fra Ivan. Zahvalio je najprije dragom Bogu za ovaj veličanstveni dan, zatim biskupu Petru, provincijalu Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozi Grbešu, graditelju orgulja Škrablu i njegovim radnicima, orguljašu Rothu te brojnim darovateljima koji su svojim prilozima omogućili financiranje orgulja.

Ključ orgulja predao je mnogo poštovanom ocu provincijalu fra Jozi Grbešu direktor Anton Škrabl. Provincijal se obratio riječima zahvale i ponosa za ovaj povijesni dan za našu zajednicu.

Za tu prigodu izdana je i publikacija *Širokobriješke spomen orgulje 1905. – 1945. – 2025.* koja donosi nekoliko zanimljivih tekstova i promišljanja o orguljama, te niz vrijednih povijesnih fotografija. Svečano slavlje kolaudacije, uz piće i okrjepu za sve sudionike, završeno je ugodnim druženjem na platou ispred Gospine crkve na Širokom Brijegu.

Proslava 1100. obljetnice Hrvatskoga kraljevstva i Splitskih crkvenih sabora

Euharistijskim slavljem, koje je u subotu 5. srpnja ispred našega samostana u Tomislavgradu predvodio vrhbosanski nadbiskup i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine Tomo Vukšić, svečano je proslavljena Jubilejska godina i obilježena 1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva i povijesnih splitskih crkvenih sabora.

Suslavili su apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori nadbiskup Francis Assisi Chullikatt, nadbiskupi i biskupi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i

Hercegovine te poglavari redovničkih zajednica i svećenici iz Hrvatske te Bosne i Hercegovine.

Na početku mise, pozdravni govor uputio je nadbiskup Tomo Vukšić. „Zajedno s cijelom Katoličkom Crkvom, kao ponizni Isusovi učenici, nalazimo se usred zahvalnih slavlja Jubilarne 2025. godine od rođenja Spasitelja svijeta, Krista Gospodina. A kao današnji potomci svojih slavnih predaka naroda Hrvata, sa zahvalnošću i ponosom ove iste godine sjećamo se također njihovih mudrih i hrabrih odluka kojima su, nakon dolaska

na ove prostore, izabrali vjeru u Isusa Krista i, kao članovi Katoličke Crkve, organizirali svoj crkveni i društveni život. Naime, radi uspostave i provedbe što bolje crkvene organizacije u krajevima čije središte je bila Salona, i u skladu s već ustaljenom crkvenom tradicijom da se sazivaju pokrajinski koncili radi rješavanja otvorenih pitanja na nekom konkretnom području, godine 925., s blagoslovom pape Ivana X., sazvan je prvi splitski crkveni sabor“, rekao je, među ostalim, u pozdravu nadbiskup Vukšić.

Propovijedao je predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša. U propovijedi se osvrnuo na krunidbu kralja Tomislava, istaknuvši da je ona bila „vidljiv znak i trajan zalog nade svoje budućnosti“. „Danas stojimo na svetom mjestu, pokraj spomen-crkve koju je hrvatski narod odlučio podići u povodu tisućite obljetnice krunidbe kralja Tomislava kao vidljiv znak i trajan zalog nade svoje budućnosti. Taj čin nije bio tek simboličan ni protokolaran; bio je to duhovni čin pamćenja, prisjećanje na ukorijenjenost hrvatskoga naroda u kršćansku vjeru koja je srce kulture, u baštinu koja nas je oblikovala tijekom stoljeća. To je bio spomen-čin naroda koji je svoju budućnost odlučio povjeriti Bogu i Crkvi; naroda koji je tada, kao što to činimo i mi danas, svjesno izabrao živjeti ne samo u zemaljskoj slobodi, nego u svjetlu Božje istine koja oslobađa i daje smisao svemu“, rekao je nadbiskup Kutleša.

Među ostalim, nadbiskup je istaknuo važnost ukorijenjenosti u Kristu te dodao da narod prožet bratoljubljem i domoljubljem neće umrijeti. „Danas s ovoga mjesta svi skupa želimo izraziti svoju potrebu i želju za društvom i uređenjem koje je u stanju osigurati uvjete u kojima možemo ostati ukorijenjeni u svoju kršćansku vjeru i u svoj hrvatski narod. Jedino se tako možemo ostvariti u punini svoje ljudskosti koja je poziv na odnos, ljubav i odgovornost. Budimo svjesni da bi bez kršćanske baštine naš narod bio samo još jedna zajednica interesa, puka europska statistika ili predmet povijesnih podataka. Ali kršćanska baština nije spome-

nik. Ona je ujedinjujuća snaga cijelog tijela, ona je duša hrvatskog naroda i živo stablo koje treba hraniti da bi donijelo plodove. U njoj su naši sakramenti, naša krsna imena, naše marijanske i euharistijske pjesme, naš križ u školi i na grobu. U njezinoj sjeni se rađamo, živimo i umiremo. Narod koji je ukorijenjen u Kristu, prožet bratoljubljem i domoljubljem, neće umrijeti. Može izgubiti političku moć, ali neće izgubiti svoju dušu“, naglasio je nadbiskup Kutleša.

Dodao je i kako „narod s dušom“ nije onaj koji ima moć, nego onaj koji je ukorijenjen u vjeri u Krista. „Nije onaj koji ima bogatstvo, nego onaj koji ide putem svetosti. Nećemo opstati po vojnoj sili, niti ćemo napredovati prema ekonomskim pokazateljima, nego po vjernosti Kristu i po zajedništvu koje privlači. Kad izgubimo sve, a ostane nam Krist – imamo sve. Ako postignemo sve, ali izgubimo Krista – sve smo izgubili. Ljubimo stoga jedni druge u istini, molimo u našim obiteljima, živimo sveto, opraštajmo, služimo. Gradimo zajedno društvo u kojemu je Bog na prvome mjestu, u kojemu svaki čovjek ima svoje dostojanstvo i slobodu savjesti, u kojemu su ljubav i zajedništvo žrtve Bogu mile“, rekao je, među ostalim, nadbiskup Kutleša.

Na kraju misnoga slavlja, pozdrav je uputio apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori nadbiskup Francis Assisi Chullikatt. Među ostalim, naglasio je da, dok sveopća Crkva živi Jubilejsku godinu nade, slavenski narodi i cijela Europa sjećaju se svetih Ćirila i Metoda, apostola slavenskih. „Na ovaj isti dan, vi, dragi vjernici

Hrvati, s opravdanim ponosom slavite 1100 (tisuću sto) godina od krunidbe vašega prvog kralja, Tomislava, i drevne crkvene sabore u Splitu: ključne trenutke vaše kršćanske povijesti i vašeg narodnog identiteta. Ovdje, na ovom Duvanjskom polju, susreću se pamćenje i vjera: prošlost i sadašnjost dodiruju se poput dviju ruku sklopljenih u molitvi. Ovdje se obnavlja duboki osjećaj pripadnosti: Kristovoj Crkvi, zajedništvu s Petrovim nasljednikom, vašoj duhovnoj baštini, koju je evanđelje oblikovalo i kovalo tijekom stoljeća“, rekao je, među ostalim, nuncij Chullikatt.

Zahvalnu riječ na kraju misnoga slavlja uputio je mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski Petar Palić. „Neka današnje slavlje ne ostane samo povijesni spomen, nego neka bude nadahnuće za budućnost. Kralj Tomislav bio je simbol jedinstva, vjere i snage naroda. Neka i nas danas vodi ta ista vjera i odanost Bogu, Crkvi i domovini. Naš je narod preživio stoljeća zahvaljujući vjeri u Boga. Budimo i nadalje ‘u nadi radosni, u nevolji strpljivi i u molitvi postojani’ (usp. Rim 12,12), čuvajmo zajedništvo i nastavimo u ovoj Jubilarnoj godini svoj hod složno i hrabro putem svetosti. Neka vas sve prati zagovor Blažene Djevice Marije, sv. Josipa i svetih Ćirila i Metoda“, poručio je biskup Palić.

Pjevanje je predvodio župni zbor i Frama župe Tomislavgrad te Klapa „sv. Juraj“ Hrvatske ratne mornarice, a čitanja i molitvu vjernika čitali su predstavnici Vrhbosanske, Banjolučke i Mostarsko-duvanjske odnosno Trebinjsko-mrkanske biskupije. (IKA)

Susret mladih Hrvata katolika u New Yorku – Mladifest 2025.

Od 19. do 22. lipnja 2025. godine, u hrvatskoj Župi sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela u New Yorku održan je 11. susret hrvatske katoličke mladeži – *Mladifest*. Tijekom četiri dana, 140 mladih Hrvata iz Sjedinjenih Američkih Država, Australije (Sydney) i Europe (Hrvatska, Velika Britanija, Švicarska, Njemačka) okupilo se u zajedništvu kako bi slavili Gospodina molitvom, pjesmom, nagovorima i bratskim druženjem. Ovaj je Mladifest bio poseban jer je prvi put trajao četiri dana i prvi put okupio mlade Hrvate iz drugih krajeva svijeta.

Program je započeo u četvrtak, 19. lipnja, u 17 sati u Hrvatskome centru sv. Nikole Tavelića, gdje su organizirani doček i registracija sudionika. Nakon toga uslijedila je molitva krunice i euharistijsko slavlje koje je predvodio fra Lovro Šimić, župni vikar, ujedno i glavni organizator susreta, zajedno s mladima župe i uz nazočnost još sedmorice svećenika koji su tijekom cijeloga susreta pratili program. Po završetku mise, sudionici su se ponovno okupili u Centru, gdje su imali zajedničku večeru, međusobno predstavljajući i upoznavanje.

U petak, 20. lipnja, nagovor je u prijepodnevnim satima održao fra Dan Reehil, a poslijepodne Patricia Sandoval. Potom je uslijedio rad u skupinama, priprava za sakrament svete ispovijedi te sveta misa koju je također predvodio fra Dan Reehil.

U subotu, 21. lipnja, nagovor je održao don Damir Stojić, nakon čega se ponovno radilo u

skupinama. U poslijepodnevним satima mladi su hodočastili u katedralu sv. Patrika, jedno od mjesta jubilejskoga hodočašća, gdje su se pomolili i zahvalili Bogu za milosti primljene tijekom susreta, te zadobili potpuni oprost za sebe i one za koje su odlučili moliti. Po povratku iz katedrale uslijedila je večera, molitva krunice i sveta misa koju je predslavio don Damir Stojić, a zatim i svečano klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu koje je predvodio fra Lovro Šimić.

Završni dan, nedjelja 22. lipnja, započeo je nagovorima i svjedočanstvima sudionika. Središnji dio dana bilo je svečano misno slavlje u 11 sati, koje je predvodio fra Nikola Pašalić, kustod Kustodije Sv. Obitelji i župnik Župe sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela. Liturgijsko slavlje, kao i cijeli program, glazbeno je animirao slavljenički bend *Amorose* iz Hr-

vatske. Po završetku mise uslijedio je zajednički ručak u velikoj dvorani, nakon čega je organizirano radosno druženje uz pjesmu i ples, u kojem su sudjelovali i župljani.

Mladifest 2025. bio je namijenjen mladima u dobi od 16 do 35 godina. Organizacijski odbor *Croatian Catholic Youth New York*, predvođen fra Lovrom Šimićem i predsjednicom Tatjanom Mustać, zajedno s brojnim volonterima i donatorima, uložio je velike napore kako bi ovaj susret bio duhovno plodonosan i uspješan.

Proslava Velike Gospe u Chicagu

Na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo u Hrvatskoj župi sv. Jeronima u Chicagu svečano je proslavljena još jedno hrvatsko slavlje Velike Gospe, 119. po redu. Naime, ovu svečanu proslavu, koju je i grad Chicago službeno potvrdio svojom najstarijom gradskom procesijom s neprekinutom tradicijom, započeli su hrvatski doseljenici u ovaj veliki američki grad još 1906. godine.

Za proslavu Velike Gospe vjernici su se pripremali devetnicom u čast Gospi Sinjskoj koja se otpočetka procesije osobito časti među hrvatskim iseljenicima u Chicagu. Svete mise predvodili su kako hrvatski franjevci iz Chicaga, tako i lokalni američki svećenici. Devetnica je bila jako dobro posjećena, a poslije svetih misa uz devetnicu vjernici su imali priliku sudjelovati u brojnim duhovnim, društvenim i kulturnim druženjima.

Misu Uočnicu Velike Gospe predslavio je vlč. Tom Boharić, svećenik nadbiskupije Chicago i potomak hrvatskih iseljenika. Te večeri župa obnovila je svoju posvetu Gospi Sinjskoj.

Na Veliku Gospu slavljene su četiri svete mise. Jutarnju misu predslavio je fra Ante Begić, župni vikar. Englesku misu predslavio je još jedan svećenik iz Chicaga, vlč. Andy Matijević, također potomak hrvatskih iseljenika koji rado pomaže u Župi sv. Jeronima za mnoge prigode.

Poslije engleske svete mise uslijedila je svečana procesija u kojoj su sudjelovale ukupno 53 skupine vjernika, brojna hrvatska i župna društva i organizacije iz Chicaga, nekoliko glazbenih sastava limene glazbe, zavičajna i sportska društva, svećenici, redovnici i redovnice te brojni puk Božji. U procesiji koja je bila 11 gradskih blokova duga sudjelovao je i pomoćni čikaški biskup mons. Mark Bartosic koji je sudjelovao i na svečanoj hrvatskoj svetoj misi.

Svečanu svetu misu po svršetku procesije predvodio je fra Dragan Bolčić, župnik Hrvatske kato-

ličke misije sv. Nikole Tavelića u Montrealu. U koncelebraciji su bili kustos fra Nikola Pašalić, fra Antonio Musa i fra Ante Begić iz Župe sv. Jeronima te drugi hrvatski franjevci iz Chicaga, a pod svetom misom su uz domaće ministrante služili i franjevački bogoslovi. Svojim skladnim pjevanjem svetoj misi su služili članovi crkvenoga zbora pod vodstvom gospođe Maje Galić.

Propovjednik se u svojoj homiliji osvrnuo na lik Blažene Djevice Marije koja po susretu s Elizabetom ulazi u odnos s ovom ženom. Potaknuo je vjernike da u svojim ljudskim odnosima, po uzoru na Mariju, uvijek traže više, dublje, snažnije i evanđeoskije te da nikada ne zaboravu na ovu nebesku perspektivu koju pred nas stavlja slavlje Velike Gospe.

Na koncu svete mise puku su se obratili biskup Bartosic i ku-

stos fra Nikola Pašalić te zahvalili na svjedočanstvu vjerničke ljubavi i odanosti Gospi. Župnik fra Antonio Musa je zatim zahvalio svima prisutnima, brojnim volonterima i župljanima koji su omogućili organizaciju toga velikog dana i slavlja naše kršćanske vjere i hrvatskoga identiteta.

U Župi sv. Jeronima običaj je da procesiju predvode zaslužni župljani. Ove je godine ta čast pripala dvojici dugogodišnjih župljana ove hrvatske župe: Ivanu i Kreši Mišetiću. Obitelj Ivana i Ive Mišetić s djecom Lukom, Anom i Stipanom te Kreše i Tončike Mišetić sa sinovima Mladenom i Tomislavom su svaka više od 50 godina aktivni župljani i vrijedni članovi ove hrvatske iseljeničke zajednice. Brojnim aktivnostima u župi, hrvatskoj školi i folkloru te brojnim drugim aktivnostima zaslužili su tu osobitu čast.

Poslije svete mise nastavljeno je druženje uz tradicionalna hrvatska jela: janjetinu i svinjjetinu s ražnja, sarmu, rižot, ražnjiće, čevape, fritule, i druge domaće slastice. Svečanom ručku za svećenike pridružio se i nadbiskup Chicaga kardinal Blaise Cupich, sam potomak hrvatskih iseljenika. Kasnije te večeri slavljen je još jedna sveta misa koju je predvodio župnik fra Antonio Musa i koja je okupila veliki broj vjernika. Večer je završena koncertom lokalnih hrvatskih glazbenih sastava te izvlačenje bogate tombole.

Župa sv. Jeronima priprema se za veliko slavlje 120. godišnjice hrvatske proslave Velike Gospe 2026. godine. Za tu prigodu iz župe objavili su i nakanu da o ovoj bitnoj obljetnici zlatnom krunom okrunu njezin lik u župnoj crkvi. Hrvatske obitelji u Chicagu imat će priliku darovati komadić svojega obiteljskog zlata koje će zatim biti istopljeno te izliveno u Gospinu krunu kao znak naše vjerničke odanosti i zahvalnosti Majci Božjoj za primljene milosti.

U hrvatskom slavlju Velike Gospe u Chicagu sjedinile su se dvije ljubavi: ljubav za Majku Mariju i majku Domovinu. Stotine vjernika koji su hodili u procesiji i sudjelovali na slavlju svete misu u čast Marije na nebo uznesene dokaz su tome. To je ujedno i najbolji залог budućnosti ove stare, a u isto vrijeme uvijek mlade hrvatske iseljeničke kolonije.

(Organizacijski odbor
Velike Gospe)

Posveta nove posuške crkve

Veliko mnoštvo vjernika svjedočilo je obredu posvećenja nove posuške župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u petak 22. kolovoza na marijanski blagdan Marije Kraljice neba. 29 godina i dva mjeseca prošla su od polaganja kamena temeljca do svečanoga obreda posvećenja. Podsjetimo, kamen temeljac nove župne crkve u Posušju položen je 22. lipnja 1996. godine. Blagoslovio ga je tadašnji biskup Ratko Perić, u prisustvu župnika fra Marina Leke te brojnoga vjerničkog puka.

Gradnja same crkve trajala je punih 29 godina. Svaka sakralna građevina predstavlja mnoštvo izazova. U bogoslužnom prostoru važan je svaki detalj jer nosi svoje značenje, a s druge strane ne mogu se zanemariti i financijski izazovi, jer takvi projekti iziskuju poprilična sredstva. Mnoštvo vjernika na obredu posvete, slika su dugoga niza godina gradnje isključivo od odvajanja vjernika, što vjerno svjedoči da je ta crkva ona koju vjernici vide i osjećaju kao svoju.

Svečano misno slavlje predslavio je biskup mostarsko-duvanjski i upravitelj trebinjsko-mrkanjski Petar Palić, uz koncelebraciju provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Joze Grbeša, župnika posuške župe fra Joze Hrkaća, ali i mnoštva drugih svećenika.

Osvrćući se na Evanđelje biskup Palić je u svojoj homiliji naglasio zapovijed ljubavi i obnovu vjere s naglaskom na duhovni dio. „Danas nam Božja riječ govori o temeljima. Ne o materijalnim temeljima na kojima stoji

ova prekrasna građevina, nego o duhovnom temelju na kojemu se gradi naša vjera. Razgovor između Isusa i farizeja otkriva nam istinu o Božjem prebivalištu. Farizeji su nabrojali 613 zapovje-

di Tore. Pitanjem su htjeli Isusa uhvatiti u zamku, prisiliti ga da jednu zapovijed uzdigne iznad drugih i tako izazovu podjele. Isus u svojoj Božanskoj mudrosti ne upada u zamku. Umjesto

toga, sažima sav Božji zakon u dvije temeljne zapovjedi koje su nerazdvojive: ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjem svome. To nisu dvije različite zapovjedi, nego dva izraza iste Božanske ljubavi. Danas kada posvećujemo ovu crkvu, prisjećamo se da iako je ova zgrada sveta, ona nije prvo Božansko prebivalište. Sveti Pavao nas podsjeća: Ne znate li da ste hram Božji i da duh Božji prebiva u vama. Pravi Božji hram nije građen ljudskim rukama, nego postoji u svakom krštenom vjerniku, u svakom od nas. Ova fizička crkva koju posvećujemo vidljivi je znak nevidljive stvarnosti. Ovaj kamen predstavlja živo kamenje, svakoga od vas koji zajedno tvore tijelo Kristovo. Kao što svaki ovaj arhitektonski element ima svoju svrhu, tako i svaki član zajednice ima darove i ulogu u izgradnji Božjeg kraljevstva. Papa Benedikt XVI. kaže da crkva nije zbroj zgrada, nego živi hram Božji sagrađen od živog kamenja, od vjernika. Ova je nova crkva mjesto okupljanja zajednice koja će se sve više oblikovati u živi hram. Što znači posveta crkve, ako mi sami ne budemo posvećeni? Obred koji danas slavimo mora se ogledati u našim srcima. Ljubiti Boga svim srcem, dušom i umom znači potpuno se posvetiti Njemu i odvojiti se za sveti cilj. Ta se posveta ne može odvojiti od druge zapovijedi: ljubiti bližnjega kao samoga sebe. Sveti Ivan jasno kaže da ako tko kaže da ljubi Boga, a mrzi brata svoga – lažac je. Jer tko ne ljubi brata kojega vidi, ne može ljubiti Boga kojega ne vidi. Zidovi ove crkve bit će svjedočanstvo vas, ove župne zajednice. Pravo svjedočanstvo bit će ono što ćete živjeti kada izađete iz ovoga

svetoga prostora. Nosite li Božju ljubav sa sobom? Mijenja li ta ljubav način na koji postupate s članovima obitelji, s kolegama na radnom mjestu, sa strancima, s odbačenima? Posveta koju danas slavimo neće biti potpuna dok svaki član zajednice ne bude živi svjedok Kristove ljubavi u svijetu“, naglasio je biskup Palić i podsjetio da je posveta ove crkve svrha oblikovati nas – živi hram.

U svom obraćanju na kraju svetoga misnog slavlja i obreda posvete župnik fra Jozo Hrkać zahvalio je biskupu, provincijalu, te svima koji su sudjelovali u izgradnji nove crkve. „Danas stojimo u ovom svetom zdanju, s ponosom, zahvalnošću i radošću, kao dionici ovoga svetog i povijesnog trenutka posvete naše župne crkve koju smo gradili zajedno: našom molitvom, trudom, radom, vjerom i ljubavlju. Zato osobito danas u našim srcima odjekuje snažna Božja riječ: „Vi ste hram Božji i Duh Božji prebiva u vama“ (1 Kor 3,16). Svjedoci smo kako ova crkva nije samo građevina – ona je plod života ove župne zajednice, njezine povijesti, njezinih odricanja i patnje, njezine žive vjere i čvrste nade. Danas nisu samo blagoslovljeni ovi zidovi od kamena, nego je ova posveta znak da smo svi mi kao živa zajednica vjere istinski hram Boga živoga. Ovaj sveti prostor, od danas, za nas postaje mjesto okupljanja, zajedništva, mjesto slušanja Božje riječi, slavljenja sakramenata, mjesto gdje se živi osobita Božja blizina s nama, nje govim narodom, ali i mjesto gdje možemo prikazivati jedni druge u ljubavi i molitvi. Ovaj je događaj ispunjenje dugo očekivana sna brojnih naših župljana. Od onoga prvog dana, kada je 22. lipnja

1996. godine položen kamen temeljac za njezinu izgradnju do dana današnjega, u nju su utkani životi mnogih koji su pomogli ostvarenju ovoga projekta – bilo to svojom predanom molitvom, nesebičnim darom ili mudrim savjetom. Zato želim iskreno zahvaliti svima koji su omogućili da ovaj naš san postane stvarnost, a osobiti ponos osjećamo zbog činjenice da ova crkva nije izgrađena pomoću nekih stranih investitora i stranačkih ulagača, nego isključivo darom naših vjernika. Zato s radošću možemo reći da je ovo „naša“ crkva. Ovom se prilikom sa zahvalnošću prisjećamo i onih koji su svojim svećeničkim služenjem i pastirskim vodstvom pratili ovaj narod u izgradnji naše crkve. Osim brojnih župnika i njihovih vikara, naše franjevačke braće koja su kroz povijest služili Božjem narodu u ovoj župi, zasigurno se danas u nebu raduju s nama fra Marinko Leko koji je postavio kamen temeljac i započeo gradnju ove crkve, te fra Milan Lončar koji je nastavio gradnju i njezino uređenje. Zahvalni smo i na daru služenja fra Mladenu Vukšiću, danas kotorskom biskupu, koji je ovdje djelovao s velikom pastoralnom zauzetošću i brigom da ovaj bogoslužni prostor bude na službu Bogu i ljudima. Njihovom zauzetošću je ovo djelo zgotovljeno, a mene je dopalo samo pokupiti ‘kajmak’ i tako ispuniti Kristovu riječ: „drugi su se trudili, a vi ste ušli u trud njihov.“ (Iv 4,38b). Također, iz dubine srca zahvaljujem svima koji su na bilo koji način doprinijeli u ostvarenju ovoga projekta – arhitektima, projektantima, izvođačima radova, umjetnicima, liturgičarima, župljanima, volonterima, suradnicima, moliteljima

čija imena neću spominjati kako ne bih slučajno nekoga izostavio i time zanemario njihov doprinos. Ova crkva nosi vaše žuljeve, vaše suze i znoj, vašu vjeru i nadu. Znajući da „Bog ljubi vesela darivatelja“ (2 Kor 9,7) siguran sam da je vaš dar utkan u vječnost. Neka Gospodin koji vidi u skroviitosti uzvratiti svakome stotruko. Zahvaljujemo i našem mjesnom biskupu Petru Paliću koji nas je danas pohodio i predvodio ovo slavlje posvete naše crkve. Hvala vam, oče biskupe, što ste s nama i što nas pratite svojim molitvama, pastirskom brigom i očinskom blizinom. Zahvalni smo i na prisutnosti fra Joze Grbeša, provincijalnog ministra naše Hercegovačke franjevačke provincije koja po svojoj braći neumornim pastirskim služenjem i ljubavlju svakodnevno hrani i vodi ovaj narod u vjeri i nadi. Draga braćo i sestre, neka ova sveta crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije koju danas posvetismo bude znak Božje prisutnosti među nama,

mjesto susreta neba i zemlje gdje ćemo u zajedništvu rasti u vjeri i ljubavi. Želja nam je da ovaj Božji hram bude svjetionik vjere za generacije koje dolaze i svjedočanstvo naše ljubavi prema Kristu i Blaženoj Djevici Mariji. Posebice nas ispunjava i radost što su u oltar ove crkve ugrađene moći bl. Alojzija Stepinca, blaženika iz našega naroda koji nas podsjeća na hrabrost, odanost Kristu i neugasivu nadu, a koji je i sam još davne 1938. pohodio našu župu. Od danas će i trajno biti s nama. Neka nas njegov primjer i zagovor, kao i primjer i zagovor naše nebeske majke Blažene Djevice Marije na nebo uznesene, naše zaštitnice, ohrabri i prati na našem putu da kao narod Božji, živi hram, okupljen oko Isusa Krista – našega vječnog Kralja i Spasitelja slavimo i hvalimo Gospodina Boga“, kazao je fra Jozo Hrkać u svom obraćanju vjernicima i župljanima.

Arhitektonski gledano nova crkva u Posušju je moderni stil sa-

kralne gradnje. Djelo je poznatog hrvatskog arhitekta Marijana Hrižića, gdje je uz određene preinake zadobila današnji izgled. Površina same crkve iznosi 960 m². Visina zvonika je 48 metara, koji se nalaze na platou koji je 12 metara – ukupno 60 metara. Kapacitet crkve sadrži oko 650 sjedećih mjesta. Što se tiče unutarnjega liturgijskog i umjetničkoga uređenja, za to su pojaviše zaslužni liturgičar fra Ante Crnčević te likovni i književni kritičar i esejist Milan Bešlić koji su dali svoj obol da je crkva zadobila današnji izgled. U apsidalnom dijelu crkve, kao i iza svetojhraništa i krstionice nalaze se mozaici u kolorističkom stilu, a djelo su suvremenoga slikara akademika Vatroslava Kuliša. Postaje križnoga puta radio je akademski slikar Tomislav Buntak. Oltar, svetojhranište, ambon, krstionicu te drvene skulpture Blažene Djevice Marije i sv. Ante načinio je akademski kipar Anto Jurkić.

(Župa Posušje)

Redovnički dan u Bosni i Hercegovini

Redovnički dan u Bosni i Hercegovini, XXVII. u nizu, održan je u subotu 6. rujna u župi i svetištu Sv. Ivana Krstitelja u Podmilačju pod geslom „Hodočasnici nade na putu mira“. Otvarajući skup na kojem je sudjelovalo 160 redovnika i redovnica, predsjednica Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine s. Željka Dramac izrazila je svima dobrodošlicu istaknuvši: „Neka nas Gospodin sve više oblikuje i učini glasnicima radosne nade koja donosi duboki unutarnji mir i sigurnost u predanom služenju našem Gospodinu i Stvoritelju!“

Nazočne je pozdravio, u ime biskupa Bosne i Hercegovine, vrhbosanski nadbiskup mons. Tomo Vukšić, izrazivši svoju radost i zahvalnost da se Redovnički dan slavi u svetištu i Jubilejskoj crkvi oprost, gdje

mnogi hodočasnici mole. U ime domaćina nazočne je pozdravio župnik i upravitelj svetišta fra Filip Karadža, iskazujući svima dobrodošlicu.

Skup je moderirala s. Samuela Klaić, članica Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije.

Izlaganje pod naslovom „Redovnik, proročki znak nade!“ održao je fra Marko Galić, član Franjevačke provincije Uznesenja Blažene Djevice Marije. Taj Franjin sin svoje poticajno predavanje započeo je pitanjem koje je vodilo i samoga sv. Franju u potrazi za odgovorom „Gospodine, što hoćeš da učinim?“ Fra Marko posvjedočio je kako je i njegov put za nasljedovanjem Gospodina započeo ovim pitanjem, a tako je i kod mnogih redovnika i redovnica. „Redovništvo kao put i poziv u svetost avantura je

u koju Gospodin uvlači one koje izabire. No, ne izabire kako bi bili veliki propovjednici, ni učene glave, nego oni koji po molitvi, suzama spašavaju nebrojene duše braće i sestara.“ Tako je ovo bio poticaj svim redovnicima i redovnicama okupljenima u Podmilačju na promišljanje o početcima i osobnom zovu kojim je Bog progovarao u srcu svake Njemu posvećene osobe.

„Redovnički život je trud oko odgovaranja na neizmjernu i nezasluženu ljubav Božju, još potpunije rečeno to je nalikovanje Ljubljenomu. Iz toga proizlazi i sama bit redovništva – sve činiti iz ljubavi prema Bogu. Naravno to ne znači, kako se često zna čuti i vidjeti u redovničkim krugovima, pretjerani aktivizam i ogroman pastoralni posao koji se mora obaviti. Zaboravljen je temelj redovništva, a to je sama molitva, dar vrijedniji od bilo čega drugoga, najvažnije pravilo duhovnoga života. Samo tako će redovništvo, a i sama Crkva opstati i procvasti“, istaknuo je fra Marko. Kao biblijski temelj izlaganju, uzet je Isusov susret s bogatim mladićem, kojeg mnogi duhovni autori smatraju trenutkom ustanovljenja redovničkoga staleža. Bogati mladić postavlja Isusu pitanje, kao i sv. Franjo: „Što mi je činiti da baštinim život vječni? Iako ima sve, nema smisla; bogat je, a prazan, natrpao je svoju prazninu materijalizmom.“

Jedini izlaz čini se tako jednostavnim, a to je pronalazak smisla. Zato redovnici mogu biti proroci ako svojim životom svijetli zapaljen Istinom i Duhom ljubavi.

Citirajući sv. Ivan od Križa, kazao je „Sve počinje i završava

u ljubavi. Život redovnika treba biti izložen Isusovu pogledu jer tek tako postaju preobraženi i zasjenjeni, postaju proroci nade koja podiže oči vjernika k nebu i to je njezin jedini posao.“ Zagle-danost u Isusa, Nadu našu, kako kaže sv. Pavao, pomaže hodati i po nemirnom moru, ne primje-ćujući vjetar i valove.

Na kraju predavanja, fra Mar-ko, je usporedio redovnički život sa slikom valcera. „Onaj koji prvi poziva je upravo Bog, a partner

treba pratiti i oslušivati vodite-lja, postati jedno s Njim. Ljepotu plesa najviše određuje usklađe-nost partnera, a njihovi pokreti postaju umjetnički govor,“ zaključio je fra Marko. I tako, svaki redovnik, svaka redovnica, potrebni su Crkvi kao proroci nade na putu mira, spremni za-plesati s Onim koji od vječnosti ljubi i poziva i danas.

Misno slavlje predslavio je nadbiskup Tomo Vukšić u zajed-ništvu s petnaestak svećenika. Za

vrijeme euharistijskoga slavlja svirali su novaci Franjevačke provincije Bosne Srebrene pod ravnanjem s. Mire Bliznac.

Nakon objeda, uslijedilo je ra-zgledavanje samostana, a o povi-jesti svetišta u Podmilačju govorio je upravitelj svetišta fra Filip.

U popodnevним satima sudio-nici Redovničkoga dana organi-zirali su vrijeme prema osobnom rasporedu.

(KVRPP BiH

/s. Marija Stojanović, ASC)

Izabrano novo vodstvo Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH

U samostanu sestara Služavki Maloga Isusa „Egipat” u Sarajevu održana je 9. rujna 2025., u popodnevним satima Izvanred-na izborna (XXVI.) skupština Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine (KVRPP BiH).

Za predsjednicu Konferen-cije izabrana je provincijalna poglavarica sestara milosrdnica Provincije Majke Divne – Sara-jevo s. Augustina Matijević, a za potpredsjednika provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Zdravko Dadić.

U ime zajednica koje nemaju provincijalno sjedište u Bosni i Hercegovini izabrani su: p. Mato Anić, član Hrvatske pokrajine Družbe Isusove i s. Marcijana Krištić, članica zajednice Klan-jateljica Krvi Kristove Regije Zagreb. (KVRPP BiH)

Isus – naša snaga

U lipnju ove godine u nakladi *Naših ognjišta* iz tiska izašla je nova knjiga dr. fra Tomislava Pervana: *Isus – naša snaga*. O knjizi i tekstovima koje ona donosi vlč. dr. Anton Šuljić u recepciji piše:

Tekstovi fra Tomislava Pervana angažirani su i aktualni i tiču se svakoga istinskog kršćanina i osobito njega. Knjiga je zapravo napisana u svrhu pojašnjenja, obogaćenja pa i u obrane katoličke vjere i vjernika. A autor je i te kako dobro obaviješten o mnogim važnim temama, osobito o onima koje se na mala vrata uvlače u svijesti kršćana. Pervan o bitnim stvarima piše jednostavnim rječnikom tako

da ga može razumjeti svatko. Štoviše, čini se da mu je osobito stalo da ga, kako se to običavalo govoriti za novinarstvo, „može razumjeti i njegova baka“. On kao da je svu svoju teologiju i akribiju usustavio u posve razumljive i prihvatljive izričaje dotle da se čitatelj može zapitati, je li mu pojednostavljanje prirodno ili je pak voljni čin. Ako je ovo posljednje, tada je čitateljev respekt još veći. Ovo je štivo angažirano i rekao bih nužno za održanje pa i povrat k istinskoj katoličkoj vjeri utemeljenoj na evanđelju i na stijeni Isusa Krista, na mučenicima i svetcima te na dugoj katoličkoj tradiciji prepunoj uspona i padova, ali uvijek uteme-

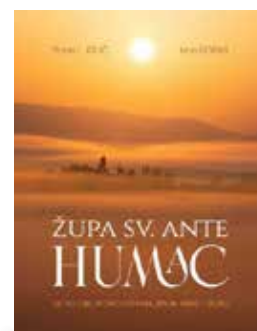
ljenoj na apostolskoj predaji kao stupu katoliciteta. Ovo je knjiga koja će svakog čitatelja obogatiti i sigurno je da će imati široki krug onih koji će ju uzeti u ruke i preporučiti drugima. Ili kako bi rekli srednjovjekovni naši prethodnici: „Habent sua fata libelli!“

Monografija župe Humac

Monografija župe Humac (Robert Jolić – Ivan Boras, *Župa sv. Ante Humac. Uz 170. obljetnicu utemeljenja (1855. – 2025.)*, Humac, 2025., str. 672.)

Nakon što je prije pet godina tiskan *Humački zbornik* (Mostar, 2020.), *radovi sa znanstvenog skupa povodom 150 godina početka izgradnje franjevačkog samostana na Humcu* (20. i 21. listopada 2017.), prir. Robert Jolić, ove je godine, neposredno pred proslavu svetkovine sv. Ante tiskana monografija župe Humac. Autor je dr. fra Robert Jolić, a podatke za VI. poglavlje (Duhovna zvanja iz župe Humac) prikupio je fra Ivan Boras. Monografija se sastoji od sedam poglavlja: I. Opća povijest Ljubuškoga; II. Stara župa Veljaci (Ljubuški) do osnutka župe Hu-

mac; III. Župa Humac: nastanak i razvoj; IV. Život i smrt u župi Humac; V. Samostansko i župno osoblje; VI. Duhovna zvanja iz župe Humac; VII. Zanimljivosti Na kraju slijede Izvori i literatura te kazala naseljenih mjesta i osobnih imena. Pokretač cijeloga projekta je fra Dario Dodig, humački gvardijan i župnik. Lekturu je odradio don Ilija Drmić, prof. Grafička obrada: Marijana Lana Pekas. Izrada kazala: Marija Bilać. Tisak: Grafotisak, Grude. Knjiga je rađena na temelju arhivske građe, u najvećoj mjeri one koja se čuva u Arhivu Hercegovačke franjevačke provincije, potom samostana i župe Humac, a u manjoj mjeri i u nekim drugim arhivima, kao dakako i objavljenih izvora, i literature u knjigama i časopisima. Knjiga je obogaćena brojnim foto-

grafskim priložima, bilo starijima (iz arhiva Provincije i samostana Humac), bilo novijima (osobito vrijedne su iz aparata profesionalnog fotografa Zdravka Terkeša). Uvjereni smo da će knjigu rado u rukama imati i čitati (i gledati fotografiju) ne samo župljani župe Humac, nego i braća franjevci koji su u toj župi djelovali ili barem boravili – a svi su, ili gotovo svi, u humačkome samostanu proveli barem godinu novicijata. Knjiga se može nabaviti u župnom uredu Humac. (R. J.)

Zaogrnut slabošću

Krajem lipnja ove godine, u vlastitoj nakladi, iz tiska je izišla knjiga *Zaogrnut slabošću*, autora fra Dragana Bolčića. Knjiga je zbirka molitava, poezije i kratkih duhovnih tekstova.

Predgovor knjizi je napisao Stjepan Lice, a pogovor fra Jozo Grbeš. Urednica knjige je Marija Bilać dok je lekturu i korekturu uradila Andrea Musa. Za grafički dizajn i prijelom zaslužan je Petar Soldo (LINE design) dok je ilustracije radio Ivan Višić. Za tisak je zaslužan Grafotisak (Grude).

Stjepan Lice koji je napisao riječi predgovora – između ostalog – navodi:

I onkraj svake namjere ispisivanje stihova učas se može pretočiti u nešto što se s razlogom može nazvati šifriranim dnevnikom. I dogodi se – iznenađujuće brzo se dogodi – da pjesnik više ne pamti poticaje koji su iznjedrili pojedine stihove. No, ti poticaji ostaju duboko utkani u njegovu dušu. Zbog toga ih čitatelj neće moći dokučiti. Osim dušom.

Pjesme... zapise... molitve... Dragana Bolčića dobro je iščitavati ponajprije dušom. Čitateljeva duša razotkrit će njihovu rječitost koju on suzdržanošću svoga iskaža – zasigurno ne htijući – čini teže dostupnom. Jednostavno, on ima više povjerenja u tišinu, u

njezinu rječitost, nego li u riječi, u njihovu nepouzdanost.

U zapisima Dragana Bolčića pjesma se pretače u molitvu, molitva u pjesmu; obje u tišinu. I tada progovore. Uistinu progovore. On u svojim šifriranim zapisima, ako ne najrazgovjetnije, onda zasigurno najtočnije izriče, bilježi pokrete svoje duše. Nedostatnost riječi njega snažno ranjava. One, i kada su svjetiljke, nisu lišene sjena. I koliko god kroz riječi tražio iskustvo susreta s Bogom, on prepoznaje: „tvoja me je dobrota pronašla između redaka“.

Pogovor knjizi napisao je naš provincijal fra Jozo Grbeš koji ističe:

Dragana nije strah tražiti, otići u nepoznato kako bi spoznao. Iz tog traženja rađa se dubina šutnje koja onda progovara riječima

njezine dubine. Taj krug kao da opisuje ono što bi kršćanin trebao biti: mistik Prisutnosti. Riječi su odraz dublje stvarnosti. Pa stoga može pričati samo o onome što može opisati šutnjom (...). Ova knjiga je dar. Ona se ne čita kako bi se pročitala. Ona nudi smisao, ne informaciju. Ona u svakoj riječi sadrži „šifru“ odmotavanja našeg života, traženja dubljega kako bi vidljivo postalo nadahnuće.

Predstavljanje knjige bilo je održano na dvije lokacije:

1. Humac (Ljubuški), Dom sv. Ante, 16. srpnja 2025.

2. Tomislavgrad, Kulturno-informativni centar (KIC), 17. srpnja 2025.

Knjigu je posvećena svima koji znaju zašutjeti pred Otajstvom, koji se ne prestaju boriti s njime, koji šepaju pred svetim i koji istinski traže Gospodina.

Za tebe, prijatelju

Iz tiska je ovih dana izašla nova knjiga hercegovačkoga franjevca Gorana Azinovića znakovita naziva *Za tebe, prijatelju*. Sastavljena od zanimljivih članaka i eseja, knjiga sadrži pregršt tema iz duhovnoga i svjetovnoga života. Fra Goran na jednostavan i koncizan način progovara o životima svetaca, književnika, političara, papa koji su obilježili ne samo neka davna i zaboravljena vremena, već i početak našeg 21. stoljeća.

„Sjeti se samo osnivača Europske unije: Roberta Schumana, Konrada Adenauera i Alcidea de Gasperija; osim istinskog prijateljstva, njih je povezivala i snažna vjera. Oni su prije svega bili prijatelji pa tek onda državnici. Zato su i željeli stvoriti Uniju koja počiva na slobodi, bratstvu, pravednosti i ljubavi, a nadasve na Božjim zakonima. Znali su da društvo bez Boga u konačnici postaje društvo usmjereno protiv čovjeka.“ *Prijateljstva s ljudima moguća su samo ako si prije svega prijatelj s Bogom. Danas, kada među državicima, ali i ljudima vlada goli interes, iznova je potrebno otkriti ljepotu prijateljstva. Ovaj svijet ne mijenjaju pojedinci ni mase, već prijatelji. I Isus je nas nazvao prijateljima. Jedna od najdubljih Isusovih zapovijedi jest zapovijed ljubavi, odnosno zapovijed prijateljstva. Svi „veliki“, ali i „mali“ ljudi imali su istinske prijatelje. Takav je bio i sveti Franjo Asiški, Vincent van Gogh, Konrad Adenauer i drugi. Eseji u knjizi progovaraju o raznim temama, ali i o prijateljstvima koja su opstala, kao i onim koja su se razrušila. No, kako god bilo, prijateljstvo će uvijek biti potreba i čežnja, jer čovjek bez prijatelja kao*

da i ne postoji. Ovo djelo uvelike može i modernom čovjeku poslužiti kao primjer kako biti i ostati pravi prijatelj u razdoblju kada se prijateljstvo ponajprije ogleda u broju lajkova na društvenim mrežama, a ne u razgovoru u četiri oka i radosnom stisku ruke.

Novo fra Goranovo štivo izašlo je u nakladi Franjevačkoga muzeja i galerije Široki Brijeg, a nakladnik je fra Ivan Marić. Predgovor knjizi napisala je lektorica Ana Zubac, a osvrt na knjigu dali su recenzenti: profesorica Ivana Pervan i Toni Vukadinović. Kako bi djelo ugledalo svjetlo dana, zaslužan je dugogodišnji fra Goranov suradnik Danijel Leko, koji je i ovaj put

odradio vrhunski posao u grafičkoj obradbi teksta. Naslovnu stranicu krasi prekrasna crno-bijela fotografija dvojice prijatelja koju je ovjekovječio škotski fotograf David Peat. Zahvaljujući Vjekoslavu Vučiću, sve fra Goranove knjige moguće je pronaći i u e-izdanje na Hrdemosu, a ljubitelji pisane riječi *Za tebe, prijatelju* mogu pronaći i u Hrvatskoj katoličkoj misiji Zürich u Švicarskoj, gdje mladi franjevac obnaša dužnost župnoga vikara, u Rehabilitacijskom centru „Sveti Josip Radnik“ Potpolje Čitluk i u franjevačkoj suvenirnici „Mir Međugorje“, smještenoj u neposrednoj blizini župne crkve svetoga Jakova u Međugorju.

(fra Iko Skoko)

Raspored osoblja

PROVINCIJALAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333 525
www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

PROVINCIJAL

fra Jozo Grbeš

VIKAR PROVINCIJE

fra Miro Šego

DEFINITORI

fra Ivan Sesar
fra Stanko Mabić
fra Bože Milić
fra Ivan Landeka, ml.
fra Ivan Marić, ml.

TAJNIK

fra Andrija Majić

SLUŽBE, VIJEĆA I USTANOVE

KOORDINATOR ZA ZAPADNU EUROPU

fra Niko Leutar

IZASLANIK ZA BRAĆU U ŠVICARSKOJ

fra Niko Leutar

MODERATOR TRAJNE FORMACIJE

fra Josip Vlašić

POVJERENIK ZA SVETU ZEMLJU

fra Andrija Majić

DUHOVNI ASISTENT OFS-a

fra Josip Vlašić

DUHOVNI ASISTENT FRAME

fra Ivan Hrkać

DELEGAT PROVINCIJE ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKA I RANJIVIH ODRASLIH OSOBA

Gospin Trg 1
88266 Međugorje
fra Ivan Sesar
isesar@ofm.org

TAJNIŠTVO ZA MISIJE I EVANGELIZACIJU

fra Bože Milić, tajnik i promicatelj evangelizacije
Članovi: Župnici župa povjerenih Provinciji

TAJNIŠTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

fra Stanko Mabić, tajnik
Članovi: Svi odgojitelji, moderator trajne formacije
i promicatelj duhovnih zvanja

VIJEĆE ZA DUHOVNOST

Pročelnik: fra Josip Vlašić
Članovi: gvardijani

VIJEĆE ZA EKONOMIJU

Pročelnik: fra Andrija Majić
Članovi:
fra Miro Šego
fra Jure Barišić
fra Hrvoje Miletić

VIJEĆE ZA INFORMIRANJE, KULTURNO-ZNANSTVENU I IZDAVAČKU DJELATNOST

Pročelnik: fra Robert Jolić
Članovi: fra Ante Marić
fra Ivan Ivanda
fra Miljenko Mića Stojić
fra Ante Bekavac

VIJEĆE ZA KARITATIVNU I SOCIJALNU DJELATNOST

Pročelnik: fra Nikola Rosančić
Članovi:
fra Jozo Radoš
fra Ivan Sesar
fra Svetozar Kraljević
fra Robert Kiš

VIJEĆE ZA KULTURNO-POVIJESNU BAŠTINU, GRADITELJSTVO I SAKRALNU UMJETNOST

Pročelnik: fra Miro Šego
Članovi: gvardijani

VIJEĆE ZA PRAVDU, MIR I SKRB ZA SVE STVORENO

Pročelnik: fra Ante Bekavac, animator
Članovi:
fra Anthony Burnside
fra Jozo Hrkać
fra Luka Čorić

fra Franjo Markić
fra Alojzije Slavko Anđelić

**VIJEĆE ZA PASTORALNU SKRB ZA
PROMICANJE DUHOVNIH ZVANJA**

Pročelnik: fra Ivan Hrkać, promicatelj duhovnih
zvanja
Članovi: duhovni asistenti Frame

VIJEĆE VICEPOSTULATURE

Pročelnik: fra Robert Jolić
Članovi:
fra Miljenko Šteko
fra Ivan Sesar
fra Miljenko Mića Stojić
fra Ante Marić
fra Jure Barišić

**POVJERENSTVO ZA RJEŠAVANJE STATUSA
ŠIROKOBRIJEŠKE GIMNAZIJE**

Pročelnik: fra Jozo Grbeš
Članovi:
fra Jure Barišić
fra Ivan Marić ml.
fra Ante Kelava
fra Ivan Penavić

EKONOMAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
Tel.: (036) 323 223
ekonomat.hfp@gmail.com
Ekonom Provincije: fra Andrija Majić

ARHIV

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333 488
Arhivar: fra Robert Jolić
Pomoćni arhivar: fra Ante Tomas

KNJIŽNICA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
Tel.: (036) 334 237
fraknjmo2005@gmail.com
Knjižničar: fra Ante Marić

BOGOSLOVI

Avenija Gojka Šuška 2
10 040 Zagreb-Dubrava
Tel.: +3875 1 29 11 931
www.fra3.net

Odgojitelj braće s jednostavnim zavjetima:
fra Stanko Mabić
Pomoćni odgojitelj braće s jed. zavjetima:
fra Renato Galić

NOVICIJAT

Trg sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
Tel.: (039) 832 583
novicijat@franjevci.info
Odgojitelj novaka: fra Ivan Landeka ml.
Pomoćni odgojitelj novaka: fra Marko Bandić

POSTULATURA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
Odgojitelj postulanata: fra Josip Serdo Ćavar
Pomoćni odgojitelj postulanata:
fra Andrija Majić

SJEMENIŠTE

FRANJEVAČKO SJEMENIŠTE SINJ

Fratarski prolaz 4
21230 SINJ
frasjemeniste.sinj@gmail.com
Zadužen za skrb o sjemeništarcima:
fra Josip Serdo Ćavar

VICEPOSTULATURA

Fra Andrija Topić i 49 braće

Kardinala Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: 039 700 325
mostar@pobijeni.info
www.pobijeni.info
Vicepostulator: fra Miljenko Mića Stojić

INFORMATIVNI CENTAR MIR MEĐUGORJE

Pročelnik: fra Danko Perutina
Dopročelnik: fra Zvonimir Pavičić
Članovi:
fra Ljubo Kurtović
fra Dario Dodig

Pomoć bližnjemu

1. MAJČINO SELO

Ustanova za predškolski odgoj i socijalnu skrb
Ul. Kralja Tomislava, 71
88266 Bijakovići – Međugorje
tel.: (036) 653 000
vita@tel.net.ba
www.mothersvillage.org

Naša prisutnost (Adresar)

Ravnatelj: fra Ivan Sesar

Upravno vijeće

Predsjednik:

fra Branimir Musa

Članovi:

fra Dario Dodig

fra Nikola Rosančić

gosp. Mario Žilić

gđa. Andrea Bevanda

2. MILOSRDNI OTAC

Udruga za pomoć u rehabilitaciji ovisnika

Kralja Tomislava 100

88266 Bijakovići – Međugorje

tel.: (036) 651567

motac@tel.net.ba

www.milosrdni-otac.com/

Predsjednik udruge: fra Ivan Sesar

3. MEĐUGORJE MIR – MAJČINO SELO

Humanitarna udruga

Kralja Tomislava 69

88266 Bijakovići – Međugorje

tel.: (036) 651 704

medjugorje.caritas@tel.net.ba

Predsjednik udruge: fra Ivan Sesar

4. DOMPES

Domus panis et spiritus

Franjevačka 1

88000 Mostar

<https://dompes-mo.com/hr>

info@dompes-mo.com

tel.: + 387 63 789 082

Ravnatelj: fra Svetozar Kraljević

Tiskarstvo

FRAM-ZIRAL

Put za Aluminij bb

88 000 Mostar

tel.: (036) 351 281

fram@fram.ba

www.fram.ba

Provincijski povjerenik: fra Ante Kelava

MIR I DOBRO, službeno glasilo

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 333 525

mostar@franjevci.info

www.franjevci.info

Odgovorni urednik:

fra Jozo Grbeš, provincijal

Glavni urednik:

fra Andrija Majić, tajnik Provincije

HERCEGOVINA FRANCISCANA časopis

Glavni i odgovorni urednik: fra Robert Jolić

Uredništvo:

fra Ante Bekavac

fra Ivan Dugandžić

fra Ivan Ivanda

fra Mario Knezović

fra Tomislav Pervan

fra Iko Skoko

fra Draženko Tomić

fra Josip Serdo Ćavar

NAŠA OGNJIŠTA

Trg fra Mije Čuića 1

80240 Tomislavgrad

tel.: (034) 352 859

nasa.ognjista@tel.net.ba

Ravnatelj i glavni urednik: fra Gabrijel Mioč

Kulturne ustanove

FRANEJVAČKI MUZEJ HUMAC

GALERIJA MAJKA

Trg sv. Ante 1

88 320 Ljubuški-Humac

Tel.: (039) 832 581; 835 000

Ravnatelj: fra Miro Šego

HRVATSKA FRANJEVAČKA ARHEOLOŠKA

ZBIRKA SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA

88 345 Sovići

Tel.: (039) 670 294

Ravnatelj: fra Marin Karačić

Kustos: fra Vinko Mikulić

FRANJEVAČKI MUZEJ I

GALERIJA ŠIROKI BRIJEG

Kardinala Al. Stepinca 14

88 220 Široki Brijeg

Tel.: (039) 702 922; 705 816

franjevacka.galerija@gmail.com

www.fmg-sb.com

Ravnatelj: fra Jure Barišić

FRANJEVAČKI MUZEJ

U KUĆI OCA MOJEGA

Trg fra Grge Martića 1, 88 240 Posušje

tel.: (039) 685 295

Ravnatelj: fra Jozo Hrkać

FRANJEVAČKI MUZEJ TOMISLAVGRAD

Trg Mije Čuića 2
80 240 Tomislavgrad
Ravnatelj: fra Bože Milić

BRAĆA U DOMOVINI

Bosna i Hercegovina

1. HUMAC – SAMOSTAN SV. ANTE

Župa sv. Ante

Trg sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški – Humac
tel.: (039) 833 000; 830 970
www.humac.ba; info@franjevci-humac.info

Bratstvo

fra Miro Šego
vikar Provincije, gvardijan i župnik
miro.sego1@tel.net.ba

fra Marko Bandić
samostanski vikar i ekonom, ž. vikar,
pom. odgojitelj novaka, duh. asistent FSR-a
marko90bandic@gmail.com

fra Radoslav Dragičević
ispovjednik

fra Petar Krasić
de familia

fra Ferdo Majić
ispovjednik

fra Klement Galić
de familia

fra Andrija Nikić
de familia
nikic.andrija@tel.net.ba

fra Rade Vukšić
de familia
andrija.vuksic@bluewin.ch

fra Ivan Matijašević
de familia

fra Vlado Lončar
ispovjednik
vlado.loncar2@gmail.com

fra Mladen Herceg
ispovjednik
mladen.herceg@tel.net.ba

fra Petar Ljubičić
ž. vikar
fra.petar@gmail.com

fra Marko Dragičević
ž. vikar
marko.dragicevic1947@gmail.com

fra Velimir Mandić
ž. vikar
velimir.mandic@tel.net.ba

fra Vlado Buntić
de familia

fra Ivan Landeka ml.
definitor, odgojitelj novaka, ž. vikar
fraivanl@yahoo.com

fra Ante Vukoja
ž. vikar, duhovni asistent Frame
ante.vukoja.ofm@gmail.com

fra Vinko Baćak
ž. vikar
cikitg@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. FRANJEVAČKA REZIDENCIJA DRINOVCI –

Župa sv. Mihovila Arkandela

Središte 45
88 344 Drinovci
Tel.: (039) 672 425

fra Augustin Čordaš
župnik, duh. asistent Frame
gusta432@gmail.com

fra Marinko Šakota
ž. vikar, duh. asistent FSR-a
marinko.sakota@medjugorje.hr

Naša prisutnost (Adresar)

2. GORICA – Župa sv. Stjepana

88 345 Sovići
tel.: (039) 670 294
zupni.ured.gorica@gmail.com

fra Marin Karačić
župnik, duhovni asistent FSR-a i Frame
marin.karacic@gmail.com

fra Vinko Mikulić
ž. vikar

3. KLOBUK – Župa sv. Marka

88 324 Klobuk
Tel.: (039) 845 096

fra Ante Kurtović
župnik, duh. asistent FSR-a i Frame
fraantekurtovic@gmail.com

4. RUŽIĆI – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 347 Ružići
tel.: (039) 674 291

fra Goran Ćorluka
župnik, duh. asistent FSR-a i Frame
corluka1@gmail.com

5. TIHALJINA – Župa Bezgrješnoga začeca BDM

88 348 Tihaljina
tel.: (039) 673 004

fra Ljubo Kurtović
župnik, duh. asistent OFS-a i Frame
ljakurtovic96@gmail.com

6. VELJACI – Župa sv. Ilije Proroka

88 326 Vitina
tel.: (039) 841 801
zupni.ured.veljaci@tel.net.ba

fra Ante Kelava
župnik, duhovni asistent FSR-a i Frame
ante.kelava1@gmail.com

fra Ferdo Boban
ž. vikar
ferdoboban46@gmail.com

7. VITINA – Župa sv. Paškala

88 326 Vitina
Tel.: (039) 841 890

fra Dario Dodig
župnik, duh. asistent FSR-a
dodogdario@gmail.com

fra Franjo Markić
ž. vikar, duh. asistent Frame
fra.franjo.markic@gmail.com

2. KONJIC – SAMOSTAN

SV. IVANA KRSTITELJA

Župa sv. Ivana Krstitelja

Omladinska 1.
88 400 Konjic
Tel.: (036) 730 653
zukunft@gmail.com

Bratstvo

fra Drago Vujević
Upravitelj samostana - *gvardijan* i župnik, župni
upravitelj župe Glavatičevo
adresanovadrigo@gmail.com

fra Fran Ćorić
fr.coric@gmail.com

3. MOSTAR – SAMOSTAN SV. PETRA I PAVLA

Župa sv. Petra i Pavla

Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 319 688
www.franjevci-mostar.info
zupasvpetraipavla@gmail.com

Bratstvo

fra Jozo Grbeš
provincijal

fra Mario Knezović
gvardijan i župnik
fra.mario@tel.net.ba

fra Tomislav Crnogorac
samostanski vikar, duh. asistent Frame, ž. vikar
tomo.crnogorac30@gmail.com

fra Robert Jolić
arhivar Provincije, samostanski ekonom, ž. vikar
rjolic@tel.net.ba

fra Mijo Križanac
časni brat

fra Ivan Bebek
de familia

fra Svetožar Kraljević
ravnatelj Dompesa, bolnički kapelan, ž. vikar
fr.svetožar@gmail.com

fra Ante Marić
provincijski knjižničar, ž. vikar
fraante.marić@tel.net.ba

fra Ante Tomas
pomoćni arhivar
ante.tomas@gmail.com

fra Marko Jurić
ž. vikar
fra.markojuric@gmail.com

fra David Slišković
student
davidsliskovic@gmail.com

fra Josip Serđo Čavar
odgojitelj postulanata, duh. asistent FSR-a, ž. vikar
serdjo_cavar@yahoo.com

fra Andrija Majić
tajnik i ekonom Provincije, pomoćni odgojitelj
postulanata, ž. vikar
andrija.majic36@gmail.com

fra Mario Kvesić
časni brat
mariokvesa123@gmail.com

fra Alen Barać
časni brat, student
fraalen.barac@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

**1. FRANJEVAČKA REZIDENCIJA ČERIN –
Župa sv. Stjepana**
88 265 Čerin
Tel.: (036) 652 139
zupni.ured-cerin@tel.net.ba

fra Velimir Bagavac
župnik, duh. asistent Frame
velimirbagavac@yahoo.com

fra Tomislav Sablje
ž. vikar, duhovni asistent FSR-a
tomislavsablje@gmail.com

fra Stjepan Neimarević
ž. vikar

fra Branimir Novokmet
ž. vikar
fbranekmet@gmail.com

**2. FRANJEVAČKA REZIDENCIJA ČITLUK –
Župa Krista Kralja**
88 260 Čitluk
tel.: (036) (036) 642 540; 643 710
zupa.citluk@tel.net.ba

fra Danko Perutina
župnik
dperutina@gmail.com

fra Luka Ćorić
ž. vikar
lukacoric25@gmail.com

fra Ivan Slišković
ž. vikar, duh. asistent Frame
ivan.slija@gmail.com

3. GORANCI – Župa Uznesenja BDM
88 000 Mostar
tel.: (036) 381-102

fra Ivan Ivanda
župnik
ivan.ivanda@gmail.com

4. GRADNIĆI – Župa sv. Blaža
88 260 Čitluk
Tel.: (036) 642 006

fra Nikola Rosančić
župnik, duh. asistent FSR-a i Frame
nikolarosancic@gmail.com

5. MEĐUGORJE – Župa sv. Jakova apostola
Gospin trg 1
88 266 Međugorje

Naša prisutnost (Adresar)

tel.: (036) 650 206; 650 310; 651 333
www.medjugorje.hr

fra Zvonimir Pavičić
župnik, duh. asistent OFS-a
zvonimir.pavicic@gmail.com

fra Ivan Dugandžić
ž. vikar
fra.ivan.dugandzic@gmail.com

fra Karlo Lovrić
ž. vikar
karlo.lovric@medjugorje.hr

fra Jozo Grubišić
ž. vikar
jozo34095@gmail.com

fra Josip Marija Katalinić
časni brat

fra Ivan Sesar
definitor, upravitelj samostana Badija, delegat
Provincije za zaštitu maloljetnika i ranjivih odraslih
osoba, delegat Gen. ministra za Albaniju i Crnu
Goru, ž. vikar
isesar21@outlook.com

fra Ivan Marić ml.
definitor, ž. vikar
maric.iko@gmail.com

fra Antonio Primorac
ž. vikar, osobni tajnik Apostolskog vizitatora
toniprimorac3@gmail.com

fra Ivan Hrkać
ž. vikar, područni duh. asistent Frame
ivan.hrkac.fra@gmail.com

fra Marin Mikulić
ž. vikar, duh. asistent Frame
mmikulic429@gmail.com

fra Josip Stanić
ž. vikar
stanicjosip98@gmail.com

Samostan školskih sestara franjevki
Donji Barači 8
88 266 Međugorje
Tel.: (036) 651 578

Duhovnik:
fra Tomislav Pervan
tomislav.pervan@tel.net.ba

**4. ŠIROKI BRIJEG –
SAMOSTAN UZNESENJA BDM**
Župa Uznesenja BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: (039) 702 900

Bratstvo

fra Jure Barišić
gvardijan, župnik, duh. asistent FSR-a
jure.barisic79@gmail.com

fra Branimir Musa
samostanski vikar, ž. vikar
branemusa@net.hr

fra Ivan Crnogorac
samostanski ekonom, duh. asistent Frame, ž. vikar,
ivan.crnogorac73@gmail.com

fra Stanko Banožić
ž. vikar
stanko.banozic@hotmail.com

fra Ante Penava
de familia
tonipenava@gmail.com

fra Željko Grubišić
ž. vikar
zeljko.grubisic@tel.net.ba

fra Petar Topić
ž. vikar
petartopic13@gmail.com

fra Valentin Vukoja
ž. vikar
metaljke@gmail.com

fra Miljenko Mića Stojić
vicepostulator, ž. vikar
www.miljenko.info

fra Robert Kiš
ž. vikar
zupniuredizbicno@gmail.com

fra Džoni Dragić
ž. vikar
dzoni_mo@hotmail.com

fra Franjo Ćorić
ž. vikar
frafranjojcoric@gmail.com

fra Željko Tomić
ž. vikar
zeljko20016@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

**1. FRANJEVAČKA REZIDENCIJA POSUŠJE –
Župa Bezgrješnoga začeca BDM**
88 240 Posušje
tel.: (039) 681 052

fra Jozo Hrkać
župnik
jozohrkac@gmail.com

fra Ante Leko
ž. vikar

fra Ljubo Lebo st.
ž. vikar
fraljubolebo@gmail.com

fra Ivan Landeka st.
ž. vikar, duh. asistent FSR-a
ivan.landeka@tel.net.ba

fra Robert Pejičić
ž. vikar, duh. asistent Frame
fr.robertpejicic@gmail.com

fra Robert Cvitanović
ž. vikar
robo.cvita@gmail.com

2. FRANJEVAČKA KUĆA MASNA LUKA
Kuća molitve
Kapelanija sv. Ilije Proroka
p.p. 42
88 240 Posušje
Tel.: (039) 718 100

fra Josip Vlašić
upravitelj kuće, kapelan Polja
josipvl@gmail.com

fra Marko Galić
časni brat, provincijski krojač, ekonom kuće
galicmarko13@gmail.com

3. IZBIČNO – Župa sv. Josipa Radnika
88 220 Široki Brijeg
Tel.: (039) 719 500

fra Petar Drmić
župnik
frapetardrmic@gmail.com

4. KOČERIN – Župa sv. Petra i Pavla
88 226 Kočerin
tel.: (039) 711 300

fra Hrvoje Miletić
župnik
miletichrvoje@yahoo.com

fra Alojzije Slavko Anđelić
ž. vikar
fr.alojzije@gmail.com

5. LJUTI DOLAC – Župa sv. Ane
88 223 Ljuti Dolac
Tel.: (039) 713 169
zupniuredljutidolac@gmail.com

fra Ignacije Alerić
župnik
ignacije.aleric@gmail.com

6. POSUŠKI GRADAC – Župa sv. Franje Asiškoga
88 243 Broćanac
Tel.: (039) 694 321
www.posuski-gradac.com

fra Tomislav Jelić
župnik, duh. asistent FSR-a i Frame
ftj.too@gmail.com

7. RAKITNO – Župa sv. Ivana Krstitelja
88 245 Rakitno
tel.: (039) 692 126

fra Vlatko Soldo
župnik
vladosoldo25@gmail.com

8. RASNO – Župa sv. Franje Asiškog
88 342 Dužice
tel.: (039) 712 555

Naša prisutnost (Adresar)

fra Stipe Biško
župnik
stipe.bisko@gmail.com

**5. TOMISLAVGRAD –
SAMOSTAN SV. ĆIRILA I METODA**
Župa sv. Mihovila Arkandela
Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
www.samostan-tomislavgrad.info

Bratstvo

fra Bože Milić
definitor, gvardijan i župnik
boze.milic@gmail.com

fra Nikola Jurišić
samostanski vikar i ekonom, duhovni asistent Fra-
me, ž. vikar
njurismic992@gmail.com

fra Ante Ivanković
de familia

fra Gabrijel Mioč
ž. vikar

fra Luka Zorić
de familia
zoricluka654@gmail.com

fra Ante Pranjić
ž. vikar
a.pranjic@gmx.net

fra Josip Jolić
de familia
jozo.jolic@tel.net.ba

fra Stjepan Martinović
ž. vikar
stjepan.martinovic61@gmail.com

fra Radomir Krišto
časni brat

fra Mate Tadić
ispovjednik
mathetaus@gmail.com

fra Antonio Petric
ž. vikar, duh. asistent FSR-a
a.petric93@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. BUKOVICA – Župa sv. Franje Asiškoga
80 243 Mesihovina
Tel.: (034) 316 054
bukovicazupa@gmail.com

fra Stipe Marković
župnik, duh. asistent Frame
markovicstipe52@gmail.com

fra Jozo Radoš
ž. vikar, ravnatelj „Kapi ljubavi“

2. KONGORA – Župa Presv. Srca Isusova
80 244 Kongora
Tel.: (034) 365 600
zupni.ured.kongora@tel.net.ba

fra Mario Ostojić
župnik, vojni kapelan, duh. asistent Frame
mario.ofm@gmail.com

3. ROŠKO POLJE – Župa sv. Ivana Krstitelja
80 247 Roško Polje
Tel.: (034) 369 105

fra Mladen Rozić
župnik
mladen.rozic@tel.net.ba

4. SEONICA – Župa Uznesenja BDM
80 343 Mesihovina
tel.: (034) 368 043

fra Sretan Ćurčić
župnik, duh. asistent Frame
sretan.curcic@tel.net.ba

5. ŠUICA – Župa sv. Ante Padovanskoga
80 249 Šuica
tel.: (034) 367 100

fra Anthony Burnside
župnik, duh. asistent Frame
asburnsi@bih.net.ba

HRVATSKA

Pozivni telefonski broj 00385

1. BADIJA – SAMOSTAN GOSPE OD ANĐELA

pp 102

20 260 Korčula

tel.: +385 20 712 566

Upravitelj samostana: fra Ivan Sesar

2. OREBIĆ – SAMOSTAN UZNESENJA BDM

Celestinov put 6 – 20250 OREBIĆ

tel. (020) 713 075

Upravitelj samostana: fra Šimun Romić
simonrezani@gmail.com

fra Ivan Boras

ispovjednik

fraivanboras@gmail.com

fra Milan Jukić

časni brat, čuvar muzeja i galerije

3. SLANO – SAMOSTAN SV. JERONIMA

Župa sv. Vlaha

Slanskih pomoraca 4

20 232 Slano

Tel.: (020) 871 277

samostan.slano@gmail.com

Bratstvo

fra Stipan Klarić

gvardijan, župnik i policijski kapelan, župni upravitelj župe Majkovi

stipanklaric@gmail.com

fra Damjan Perić

samostanski vikar i ekonom, časni brat

rujan.kuk.@gmail.com

fra Ante Medić

pastoralni suradnik

ante.medic350@gmail.com

fra Mijo Pinjuh

pastoralni suradnik

fra_mico@bluewin.ch

fra Stipe Pervan

de familia

1. Ošlje

tel.: (020) 752 655

20 205 Topolo

fra Stipan Šarić

župni upravitelj župa Ošje i Topolo

stipansaric@gmail.com

fra Ivan Marić st.

župni upravitelj župa Smokovljani i Lisac

imaric1967@gmail.com

4. ZAGREB – SAMOSTAN

BEZGRJEŠNOGA ZAČEĆA BDM

Avenija Gojka Šuška 2

10 040 Zagreb-Dubrava

tel.: (01) 29-11-931

www.herc-fra3.net

Bratstvo

fra Slaven Brekalo

gvardijan, duh. asistent FSR-a

fra Ante Bekavac

samostanski vikar i ekonom, ispovjednik, profesor

antebekavac@gmail.com

fra Šimun Oreč

ispovjednik

fr.simun.orec@gmail.com

fra Slavko Antunović

ispovjednik

slavko.antunovic@ka.htnet.hr

fra Jozo Zovko

ispovjednik

padre.jozo@gmail.com

fra Zoran Senjak

ispovjednik

zo.senjak@gmail.com

fra Stanko Mabić

odgojitelj braće s jed. zavjetima, ispovjednik

stanko.mabic@tel.net.ba

fra Renato Galić

pomoćni odgojitelj bogoslova,

duh. asistent Frame i bolnički kapelan

renatogalic26@gmail.com

Naša prisutnost (Adresar)

fra Alen Pajić
alen.pajic88@gmail.com

fra Ivan Lovrić
student
ivan.lovric@gmail.com

fra Ante Radoš
student
radosante1@gmail.com

fra Filip Miloš
student
filipmilos6@gmail.com

fra Franjo Brbor
student
franjo.brbor@gmail.com

fra Lucijan Zeljko
student
lucijanzeljko@gmail.com

fra Antonio Ramljak
student
anttonioramljak@gmail.com

fra Ivica Zovko
KUĆA SV. FRANJE
Dom za starije i nemoćne osobe
Sv. Izidora 5, Odra
10 020 Novi Zagreb
trajni đakon, na liječenju
ivica.zovko@zg.t-com.hr

GOSPIČKO-SENJSKA BISKUPIJA
Župni ured Uznesenja BDM
53260 Brinje

fra Draženko Tomić
župnik župe Uznesenja BDM u Brinju i upravitelj
župa sv. Antuna Padovanskoga u Letincu i sv. Ivana
Krstitelja u Lipicama.
drazenko_t@yahoo.com

CRNA GORA

Pozivni telefonski broj 00382

KOTORSKA BISKUPIJA

Trg Sv. Tripuna 336
85330 Kotor
Msgr. fra Mladen Vukšić
kotorski biskup

fra Dragan Ružić
na raspolaganju Kotorskoj biskupiji
druzic@libero.it

BRAĆA U ZAPADNOJ EUROPI

AUSTRIJA

Pozivni telefonski broj 0043

Župe

1. MARIA SAAL
Tanzenberg 1
9063 MARIA SAAL

fra Franjo Vidović
profesor, rektor, župnik
franjo.vidovic@tanzenberg.com

ITALIJA

Pozivni telefonski broj 0039

SAMOSTAN SV. ANTE – Međunarodni zavod
Anotonianum (Collegium S. Antonii Patavini in
Urbe)

Via Merulana 124 B
00185 ROMA
guardcisa@gmail.com
tel. +39 06 70373470

fra Miljenko Šteko
gvardijan
miljenko.steko@medjugorje.hr

fra Perica Ostojić
doktorand
pegaostojic@gmail.com

Generalna Kurija

Via S. Maria Mediatrice 20
00165 ROMA

fra Vjekoslav Miličević
tajnik Generalnoga ministra
fravjekom@yahoo.com

NJEMAČKA

Pozivni telefonski broj 0049

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

1. AUGSBURG
Alte Gasse 15-A
86152 Augsburg

tel.: (0821) 519 802; 581 839
www.hkm-augsburg.de

fra Ivan Čilić
voditelj misije
ICilic@gmx.de

fra Tomislav Puljić
vikar u misiji, duh. asistent Frame
tomislavpuljic@yahoo.com

fra Dario Galić
vikar u misiji
dagalic987@gmail.com

2. KEMPTEN
Hoffeldweg 15,
87439 Kempten (Allgäu)
Tel: +49 1521 399 2647

fra Mate Logara
voditelj misije
matelogara@yahoo.com

3. NERSINGEN
NEU – ULM
Alte Landstr. 3
89 278 NERSINGEN
tel.: +49 7308 7734
www.hkm-neu-ulm.webnode.com

fra Ivan Leutar
voditelj misije
leutar@vodafone.de

4. SINGEN-VILLINGEN
Rielasingerstr. 41
78224 Singen
tel: (07731) 66 353
www.hkmsingenvillingen.de
info@hkmsingenvillingen.de
stan: Pfarrhaus St. Nikolaus, Singenerstrasse 14
78315 Bohringen Radolfzell

fra Robert Crnogorac
voditelj misije
robert.crnogorac@gmx.de

ŽUPE

1. AUGSBURG
Župa sv. Pija
Inningerstrasse 29

86179 AUGSBURG
tel.: (0821) 881 103

fra Mate Čilić
župnik
mate.cilic@bistum-augsburg.de

TÜBINGEN
Wilhelmsstift Tübingen
Collegiumsgasse 5
72070 Tübingen

fra Ivan Penavić
doktorand, vikar u HKM Singen – Villingen, vikar
u HKZ Stuttgart – Feuerbach i HKZ Stuttgart – Bad
Cannstatt
ivanpenavic@gmail.com

ŠVICARSKA
Pozivni telefonski broj 0041

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

1. AARGAU
Bahnhofplatz 1
5400 BADEN
tel.: 062 8220474

fra Niko Leutar
voditelj misije
Todistrasse 21
5430 WETTINGEN
nleutar@bluewin.ch

2. BASEL
Allmendstrasse 36
CH – 4058 Basel
tel: +41 61 692 76 40
stanko.cosic@rkk-bs.ch

fra Stanko Ćosić
voditelj misije
stenx84@gmail.com

3. BERN
Zähringerstrasse 40
3012 Bern
tel.: (031) 331 56 52
www.hkm-bern.com

fra Antonio Šakota
voditelj misije
tonisakota@gmail.com

Naša prisutnost (Adresar)

fra Gojko Zovko
goja.z@bluewin.ch

4. FRAUENFELD

Klosterliweg 7
8500 Frauenfeld
mob.: +41 79 101 42 84
hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch

fra Mika Stojić
voditelj misije
mika.stojic@gmail.com

5. GRAUBÜNDEN

Kath. Kroatenmission
Sardonastrasse 3,
7000 Chur

fra Zlatko Ćorić
voditelj misije
z.zlatko7@gmail.com

6. LAUSANNE-WALLIS

Terbinerstr. 51a
CH - 3930 Visp

fra Vladimir Ereš
voditelj misije
fra.vlado@gmx.ch

7. LUZERN

Hrvatska katolička misija
Kath. Kroatenmission
Matthofring 2/4
CH - 6005 Luzern
tel.: +41 41 360 04 47; 041 360 15 04
www.hkm-luzern.ch
hkm.luzern@bluewin.ch

fra Branko Radoš
voditelj misije
branko.rados@gmx.ch
mob.: +41 79 541 35 08

8. SOLOTHURN

HKM Solothurn
Reiserstrasse 83
CH-4600 Olten
tel.: +41 62 29 41 00

fra Šimun Ćorić
voditelj misije
s_coric@bluewin.ch

9. ST. GALLEN

Paradiesstrasse 38
9000 St. Gallen
tel.: (071) 277 83 31
info@hkm-stgallen.ch; www.hkm-stgallen.ch

fra Josip Mioč
voditelj misije
josipmiocsljajo@gmail.com

10. TICINO

Al Mai 18
6528 Camorino
tel.: (091) 840 23 06

fra Slaven Mijatović
voditelj misije
slavenmijatovic777@gmail.com

11. ZUG

Oberneuhofstrasse 3
6340 Baar Zg
tel.: (041) 767 71 43
hkm@zg.kath.ch

fra Vine Ledušić
voditelj misije
vineledui@yahoo.it

12. ZÜRICH

Kroatische kath. Mission - Zurich
Schlossgasse 32
8003 Zurich
tel.: (044) 455 80 60
hkm.zuerich@bluewin.ch; www.hkmzuerich.ch

fra Ivan Prusina
voditelj misije
ivan.prusina@bluewin.ch

fra Iko Skoko
vikar u misiji
ikoskoko@gmail.com

fra Goran Azinović
vikar u misiji
azinus@gmail.com

ŽUPE

1. NETSTAL

Kreuzbuhlstr. 9
8754 NETSTAL, Gl
tel.: (055) 640 17 75

fra Ljubo Leko
župnik župe Netstal i ž. upravitelj župe Glarus
ljubo.leko@bluewin.ch

BRAČA U KUSTODIJI

Hrvatska franjevačka kustodija Svete Obitelji

4848 South Ellis Avenue
Chicago, IL 60615
773-536-0552

chicagoofm@gmail.com
www.crofranciscans.com
Tel: +1 (646) 269 79 35
Kustos: fra Nikola Pašalić

Vijećnici:
fra Miro Grubišić
fra Dražan Boras
fra Gabrijel Škibola
fra Dragan Bolčić

Tajnik: fra Gabrijel Škibola
Rizničar: fra Dražan Boras

FRANJEVAČKI SAMOSTAN SV. ANTE

4848 South Ellis Avenue
Chicago, IL 60615
773-373-3463
chicagoofm@gmail.com

fra Nikola Pašalić
kustos, sam. vikar i ekonom
kuca502@gmail.com

fra Stipe Renić
gvardijan
stiperenic@yahoo.com

fra Pavao Maslač
pmaslach1951@gmail.com

fra Zvonimir Kutleša
zkutlesa@yahoo.ca

fra Danijel Sentić
student
danijel.sentic@hotmail.com

fra Jakov Jure Nikolić
student
jure.rkz@gmail.com

fra Marko Vukadin
student
markovukadinn@gmail.com

fra Robert Kavelj (e.d.)

HRVATSKI ETNIČKI INSTITUT

4851 South Drexel Boulevard
Chicago, IL 60615
773-536-0552
hei@dijaspora.hr
www.croatian-institute.org

ŽUPE/MISIJE

1. CHICAGO – Misija Bl. A. Stepinca

6346 N. Ridge Avenue
Chicago, IL 60660
tel.: (773) 262 05 35
bastepinacchicago@sbcglobal.net

fra Marko Puljić, župnik
markopofm@gmail.com

2. CHICAGO – Župa sv. Jeronima

2823 S. Princeton Ave.
Chicago, IL 60616
tel.: (312) 842 18 71
www.stjeromecroatian.org

fra Antonio Musa
župnik
coka221@gmail.com

fra Ante Begić
župni vikar
antebbegic@gmail.com

3. CHICAGO – Župa Presv. Srca Isusova

2864 East 96th Street
Chicago, IL 60617
tel.: (773) 768 14 23
shcroat@aol.com

fra Gabrijel Škibola
župnik
gabrijelskibola@gmail.com

fra Stjepan Bedeniković
župni vikar
sbofm25@aol.com

Naša prisutnost (Adresar)

4. MILWAUKEE – Župa Presvetoga Srca Isusova

917 North 49th Street
Milwaukee, WI 53208
tel.: (414) 774 94 18
sh.croatian@yahoo.com

fra Dražan Boras
župnik
brljica@yahoo.com

5. NEW YORK – Župa sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafela

502 West 41st Street
New York, NY 10036
tel.: (212) 563 33 95
cerkva.nyc@verizon.net; www.crkvanyc.org

fra Lovro Šimić
župnik
fralovro13@gmail.com

fra Slaven Tomić
župni vikar
slaventomic@gmail.com

6. ST. LOUIS – Župa sv. Josipa

2112S. 12th Street
St. Louis, MO 63104
Tel.: (314) 71 09 58
sjchurch@netzero.net

fra Stjepan Pandžić
župnik
s.pandzic@sympatico.ca

KANADA

Pozivni telefonski broj 001

1. KITCHENER – Župa Sv. Obitelji

180 Schweitzer Street
Kitchener, Ontario, N2K-2R5
tel.: (519) 743 71 21

fra Veselko Kvesić
župnik
vkvesic@hotmail.com

2. LONDON – Župa sv. Leopolda Mandića

2889 Westminster Dr.
London, Ontario, N6N 1L7
tel.: (519) 681 84 72
Upravljaaju braća iz centra na Norvalu

3. MONTREAL – Župa sv. Nikole Tavelića

4990 Place de la Savane
Montreal, Quebec, H4P-1Z6
tel.: (514) 739 74 97

fra Dragan Bolčić
župnik
draganbolcic@gmail.com

4. NORVAL – Hrvatsko franjevačko središte i Župa „Kraljica mira“

9118 Winston Churchill Blvd.
Norval, Ontario, LOP -1K0
tel.: (905) 456 32 03
cfcnorval@gmail.com;
www.norvalqueenofpeace.com

fra Ivica Majstorović
župnik
frivicam@hotmail.com

fra Stipe Rotim
župni vikar
stipe.rotim13@gmail.com

fra Ljubo Branimir Lebo, ml.
župni vikar
ljubo@cogeco.net

5. WINDSOR – Župa sv. Franje Asiškog

1701 Turner Road
Windsor, Ontario, N8V-3J9
tel.: (519) 252 68 71
francisofassisi@cogeco.net;
www.stfranciscroatian.com

fra Miro Grubišić
župnik

KONGO

La province St Benoit l'Africain

Av. Likasi 636, Lubumbashi
R.D. Congo

fra Pero Čuić
misionar
pperocuic@yahoo.fr

SVETA ZEMLJA

Samostan sv. Katarine ad Nativitem:

P.O.B. 45 Bethlehem

fra Jago Soče
orguljaš

Terra Sancta College
2, Keren Hayesod Street
P.O.B. 871
91008 Jerusalem – ISRAEL

fra Željko Barbarić
sam. ekonom, profesor, duhovnik bogoslova, povjerenik KSZ za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba
zeljkobarbaric@gmail.com

BRAĆA S PRIVREMENIM ZAVJETIMA
SAMOSTAN BEZGREŠNOGA ZAČEĆA BDM
ZAGREB

1. godina

fra Andrija Šego
fra Petar Zrinušić
fra Tomislav Barać
fra Mate Tadić
fra Marko Lasić
fra Bože Tolo
fra Renato Prusina
fra Ivan Vasilj

2. godina

fra Dragan Čabreja
fra Zoran Tomić
fra Joel Sirovina
fra Mario Širić

3. godina

fra Andrija Ante Vasilj
fra Franjo Vasilj
fra Josip Pavlović
fra Karlo Šakota
fra Stipe Ilić
fra Petar Bunoza
fra Bože Dodig

4. godina

fra Ante Dodig

5. godina

fra Antonio Ramljak
fra Filip Miloš
fra Franjo Brbor
fra Ivan Lovrić
fra Lucijan Zeljko
fra Ante Vlašić
fra Robert Radić

SAMOSTAN SV. ANTE CHICAGO

fra Luka Bešlić

SAMOSTAN SV. GRGURA VII. RIM

fra Danijel Milićević

NOVACI

fra Ivan Dedić
fra Patrik Šušak
fra Matija Čorić

POSTULANTI

Andrija Tijan
Andrej Mandić
Ante Musa
Ilijano Garić
Ivan Vranjković
Mihovil Jurilj

SJEMENIŠTARCI

3. razred

Anton Vlaho
Nikola Boto

1. razred

Josip Zovko

SC ERHNC I SCV S

